

Krajský pamiatkový úrad Trnava
Cukrová 1, 917 01 Trnava

Hlohovec - Pamiatková zóna

Zásady ochrany pamiatkového územia

Pamiatkovej zóny - aktualizácia

Textová časť

Vypracoval: Ing.arch. Eva Šabíková

Ing.arch.Gabriela Kvetanová

Spolupráca: Mgr.Adriana Kondlová

Dátum: 2012

OBSAH

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚZEMÍ.....	strana 1
B. ÚDAJE O ZADANÍ A SPRACOVANÍ VÝSKUMU.....	strana 1
C. ÚDAJE O ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCII, PODKLADOCH, PRAMEŇOCH	
A POUŽITEJ LITERATÚRE.....	strana 2
C.1. PREHĽAD ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH DOKUMENTÁCIÍ, ŠTÚDIÍ A PROJEKTOVEJ DOKUMENTÁCIE	
.....	strana 4
C.2. MAPOVÉ PODKLADY.....	strana 4
C.3. STARŠIE PRIESKUMY A VÝSKUMY ÚZEMIA.....	strana 4
C.4. ARCHÍVNE MATERIÁLY.....	strana 5
C.5. LITERATÚRA A ĎALŠIE PRAMENE.....	strana 5
D. HISTORICKÝ A URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÝ VÝVOJ ÚZEMIA.....	strana 8
D.1. STRUČNÝ HISTORICKÝ A STAVEBNÝ VÝVOJ.....	strana 8
D.2. ZÁSADNÉ URBANISTICKÉ VÝVOJOVÉ ETAPY ÚZEMIA.....	strana 14
E. CHARAKTERISTIKA PAMIATKOVÝCH HODNÔT ÚZEMIA.....	strana 16
E.1. <u>PAMIATKOVÉ HODNOTY ÚZEMIA HMOTNEJ POVAHY</u>	strana 16
E.1.1. FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA.....	strana 17
E.1.2. OBRAZ KRAJINY - charakteristické pohľady.....	strana 17
E.1.3. VONKAJŠÍ OBRAZ ÚZEMIA - panoráma, silueta.....	strana 17
E.1.4. VNÚTORNÝ OBRAZ ÚZEMIA - priestorová štruktúra.....	strana 18
E.1.4.1. HISTORICKÝ PÔDORYS.....	strana 19
E.1.4.2. OBJEKTOVÁ SKLADBA ÚZEMIA.....	strana 24
E.1.4.2.a) Objektová skladba urbanistických priestorov	strana 24
E.1.4.2.b) Výškové zónovanie a strešná krajina	strana 34
E.1.4.2.c) Dominanty – celouzemné a miestne.....	strana 36
E.1.4.2.d) Systém opevnenia.....	strana 37
E.1.4.2.e) Kategorizácia nehnuteľností v pamiatkovom území.....	strana 38
1. <i>Národné kultúrne pamiatky (NKP)</i>	strana 39
2. <i>nehnuteľnosti vytypované na vyhlásenia za NKP</i>	strana 43
3. <i>nehnuteľnosti s pamiatkovou hodnotou</i>	strana 44
4. <i>nehnuteľnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia</i>	strana 47
5. <i>nehnuteľnosti nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia</i>	strana 48
6. <i>pamätihodnosti mesta</i>	strana 48
E.1.4.2.f) Archeologické náleziská a miesta pod zemou.....	strana 48
E.1.4.2.g) Historická zeleň.....	strana 50
E.1.4.2.h) Prvky uličného interiéru a parteru	
<i>(malá architektúra, mestský mobiliár a povrchy, iluminácia, technická</i>	
<i>infraštruktúra, stavebné techniky a materiály, uličný parter a reklama, letné</i>	
<i>sedenia a iné dočasné stavby)</i>	strana 52
E.2. <u>PAMIATKOVÉ HODNOTY ÚZEMIA NEHMOTNEJ POVAHY</u>	strana 64
E.2.1. KULTÚRNE HODNOTY.....	strana 64
E.2.2. NÁZVY ULÍC/NÁMESTÍ HISTORICKÉHO JADRA.....	strana 66

E.3. VYHODNOTENIE PAMIATKOVÝCH HODNÔT ÚZEMIA A ODÔVODNENIE JEHO OCHRANY.....	strana 67
E.3.1. ULIČNÁ SIETĚ - ulice hlavné a vedľajšie.....	strana 67
E.3.2. CHARAKTERISTIKA SPÔSOBU ZÁSTAVBY, PARCELÁCIA, HMOTOVÁ SKLADBA, URBANISTICKÁ KOMPOZÍCIA	strana 67
E.3.3. DOMINANTY SÍDLA A VÝŠKOVÉ ZÓNOVANIE.....	strana 68

F. ZÁSADY OCHRANY, OBNOVY A PREZENTÁCIE HODNÔT ÚZEMIA.....strana 68

F.1. POŽIADAVKY NA PRIMERANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA v 1. a 2. pásme ochrany.....	strana 72
F.2. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE, ÚDRŽBU A REGENERÁCIU HISTORICKÉHO PÔDORYSU A PARCELÁCIE.....	strana 72
F.2.1. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu v 1. a 2. pásme ochrany.....	strana 73
F.2.2. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historickej parcelácie v 1.pásme ochrany.....	strana 74
F.2.3. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historickej parcelácie v 2. pásme ochrany.....	strana 74
F.2.4. Požiadavky regenerácie historického urbanizmu na rezervných plochách v 1. a 2. pásme ochrany.....	strana 75
F.3. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE HODNOTNEJ OBJEKTOVEJ SKLADBY v 1. a 2. pásme ochrany	strana 83
F.3.1.POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE OBJEKTOVEJ SKLADBY PRE JEDNOTLIVÉ OBJEKTY..	strana 85
1. Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu národných kultúrnych pamiatok (NKP).....	strana 81
2. Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu nehnuteľností, vytypovaných na vyhlásenie za NKP v 1. a 2. pásme ochrany.....	strana 86
3. Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu nehnuteľností s pamiatkovou hodnotou v 1. a 2. pásme ochrany.....	strana 87
4. Požiadavky na obnovu nehnuteľností rešpektujúcich pamiatkové hodnoty územia v 1. a 2. pásme ochrany.....	strana 84
5. Požiadavky na obnovu objektov nerešpektujúcich pamiatkové hodnoty územia v 1. a 2. pásme ochrany.....	strana 88
6. Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu pamätihodností mesta	strana 89
F.3.2. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE , OCHRANU A PREZENTÁCIU SYSTÉMU OPEVNENIA.....	strana 89
F.3.3. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE A OCHRANU VÝŠKOVÉHO A HMOTOVÉHO USPORIADANIA OBJEKTOV.....	strana 90
1. Požiadavky z hľadiska hmotovej a výškovej skladby v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 90
2. Požiadavky zachovania a ochrany strešnej krajiny v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 91
F.3.4. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE, OCHRANU A PREZENTÁCIU PRVKOV ULIČNÉHO INTERIÉRU.....	strana 92
1. Výtvarné diela a umelecko-remeselné prvky v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 92
2. Mobiliiár, osvetlenie a iluminácia v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 93
3. Povrchové úpravy urbanistických priestorov v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 94

4. Technická infraštruktúra v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 95
5. Stavebné techniky, materiály, povrchové úpravy fasád, architektonické detaily a prvky v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 96
6. Uličný parter, reklama v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 100
7. Letné sedenia a iné dočasné stavby v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 101
F.3.5. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE CHARAKTERISTICKÝCH POHLADOV A PRIEHLADOV	
.....	strana 101
F.3.6. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE SILUETY A PANORÁMY.....	strana 105
F.3.7. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE, OCHRANU A PREZENTÁCIU ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZÍSK v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 106
F.3.8. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE, OCHRANU A REGENERÁCIU HISTORICKEJ ZELENĚ v 1.a 2. pásme ochrany.....	strana 109

G. PARCELNÉ VYMEDZENIE HRANÍC PAMIATKOVÉHO ÚZEMIA PODĽA KATASTRÁLNEJ MAPY.....	strana 111
H. PARCELNÉ VYMEDZENIE HRANÍC OCHRANNÉHO PÁSMA.....	strana 111
I. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE	
J. VYHLÁŠKA č. 1/1993	

PRÍLOHY:

Textová:

- Príloha č. 1 - *historický a urbanistický vývoj sídla Hlohovec;*
 Príloha č.2 - *stručné opisy NKP v meste Hlohovec a stručné opisy vytypovaných nehnuteľností na zápis za NKP v rámci pamiatkovej zóny;*
 Príloha č.3 - *zásady PZ Hlohovec pre 1. pásmo ochrany- tabuľka s heslovitým stručným popisom dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov a zásady;*

Grafická:

- Príloha č.4: výkres č. 1 – *širšie vzťahy*
 výkres č. 2 - *základný výkres*
 výkres č. 3 - *slohová analýza objektov*
 výkres č. 4 - *rozbor pamiatkových hodnôt-suterény*
 výkres č. 5 - *rozbor pamiatkových hodnôt*
 výkres č. 6 - *zásady ochrany pamiatkového fondu*
 výkres č. 7 – *aktuálna katastrálna mapa k roku 2008*

- Príloha č. 5: *Veduty*
Historické mapy a plány

Fotografická:

- Príloha č. 6: *Staré fotky po uliciach*
Súčasnne fotky po uliciach a po objektoch

Príloha č. 7: *Staré pohľady z veže Kostola sv. Michala*

Letecké snímky

Chránené interiérové pohľady

Chránené exteriérové pohľady

Chránené pohľadové uhly na historickú siluetu a panorámu

Chránené pohľady z veže Kostola sv. Michala

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚZEMÍ

NÁZOV PAMIATKOVÉHO ÚZEMIA

Pamiatková zóna Hlohovec (PZ)

ORGÁN, KTORÝ PAMIATKOVÉ ÚZEMIE SCHVÁLIL: Okresný úrad Trnava

Dátum vyhlásenia: 01.03.1993

Číslo vyhlášky : Vyhláška č. 1/1993, platnej od 26.02.1993

Číslo pamiatkového územia v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky Bratislava: 52

ÚZEMNOSPRAVNE ZAČLENENIE PAMIATKOVÉHO ÚZEMIA

Základná územná jednotka: Mesto Hlohovec

Kraj : Trnavský

Okres : Hlohovec

Katastrálne územie: Hlohovec - 816248

OCHRANNÉ PÁSMO PZ

Dátum vyhlásenia: 17.05.1993

Orgán, ktorý ochranné pásmo vyhlásil: Okresný úrad Trnava

Číslo vyhlášky: Doplnok vyhlášky č.1/1993

B. ÚDAJE O ZADANÍ A SPRACOVANÍ VÝSKUMU

Prvé Zásady pamiatkovej starostlivosti pre Pamiatkovú zónu Hlohovec boli spracované Slovenským ústavom pamiatkovej starostlivosti Bratislava, strediskom Trnava, vypracované Ing.arch. G.Kvetanovou v spolupráci s PhDr. B.Bartoňovou; v konzultácii s Ing.arch. V. Dvořákovou, v roku 1993 na základe plánu úloh SÚPS Bratislava. Tieto zásady boli zapracované do Územného plánu Sídelného útvaru Hlohovec v rámci zmien a doplnkov v roku 1999 a čiastočne aj do Územného plánu Centrálnnej mestskej zóny Hlohovec účinného od 01.02.2010, ktorého záväzná časť je vyhlásená všeobecne záväzným nariadením č. 117/2010.

Zo znenia § 29 zákona č. 49/2002 Z.z. vyplýva, že „Zásady ochrany pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny obsahujú požiadavky na primerané funkčné využitie územia, na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie, objektovej skladby, výškového a priestorového usporiadania objektov, prvkov interiéru a uličného parteru, charakteristických pohľadov, siluety a panorámy, archeologických nálezísk, prípadne ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia.“ V súlade so zákonom a nutnosťou aktualizácie doposiaľ platných zásad bola požiadavka na vypracovanie urbanisticko-architektonického výskumu a zásad pamiatkovej ochrany Pamiatkovej zóny mesta Hlohovec zaradená do Plánu hlavných úloh Pamiatkového úradu SR. V hodnotení pamiatkových hodnôt a stanovení požiadaviek je pamiatkové územie členené na dve pásma ochrany - I. a II. pásmo ochrany. Po prerokovaní s mestom Hlohovec a vyjadrení odborníkov odborno-metodickej

komisie PÚ SR budú aktualizované zásady premietnuté do územného plánu centrálnej mestskej zóny Hlohovec pri jeho najbližšej aktualizácii.

C. ÚDAJE O ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIÍ, PODKLADOCH, PRAMEŇOCH A POUŽITEJ LITERATÚRE

C.1. PREHĽAD ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH DOKUMENTÁCIÍ, ŠTÚDIÍ A PROJEKTOVEJ DOKUMENTÁCIE (stav schválených dokumentácií do 31.11.2012)

Hlohovec- Špitálik (Pod Beranom) - hmotové riešenie zástavby plôch a prevládajúcich vzťahov- Mesto Hlohovec
Druh výkresu: Urbanistická štúdia
Investor: Mesto Hlohovec
Spracovateľ: Štúdio F.O.R.
Autor: Ing. Arch. Damián Berec
Dátum: 11/1997

Hlohovec- Cesta II/507 a II/513 (križovatka)- celková situácia stavby
Investor: Mesto Hlohovec
Spracovateľ: Stavoprojekt, Nitra a.s.
Autor: Ing. Štefan Lisý
Dátum: 2/2000

Hlohovec- Námestie pri Kamennej ulici - úprava námestia
Druh výkresu: polohopisný a výškopisný plán
Investor: Mesto Hlohovec
Spracovateľ: Geodetická kancelária ZZ TOPO spol. s r.o.
Autor: Ing. Anda
Dátum: 7/2001

Hlohovec- Námestie sv. Michala - rekonštrukcia
Druh výkresu: dokumentácia pre vykonanie prác objektu
Investor: Mesto Hlohovec
Spracovateľ: Dopravoprojekt a.s., Bratislava, Stredisko 22
Autor: Ing. Arch. Durdíková
Dátum: 12/2001

Hlohovec - ÚPN SÚ Hlohovec (schválený dňa 13.04.1989 uznesením R-ONV č. 71/89)
Druh výkresu: Územnoplánovacia dokumentácia
Investor: Mesto Hlohovec
Spracovateľ: URBION

Hlohovec - Zmeny a doplnky ÚPN SÚ Hlohovec 1999 (schválené uznesením Mestského zastupiteľstva č.48/2000 zo dňa 15.06.2000, VZN 45/2000 s účinnosťou od 05.07.2000)
Druh výkresu: Územnoplánovacia dokumentácia
Investor: Mesto Hlohovec
Spracovateľ: Aurex spol. sr.o.

Hlohovec - Zmeny a doplnky ÚPN SÚ Hlohovec 2003 (schválené uznesením Mestského zastupiteľstva č. 40 zo dňa 08.06. 2004 , VZN 73/2004 s účinnosťou od 23.06.2004)

Druh výkresu: Územnoplánovacia dokumentácia

Investor: Mesto Hlohovec

Spracovateľ: Aurex spol. sr.o.

Hlohovec - Zmeny a doplnky ÚPN SÚ Hlohovec Január 2005 (schválené uznesením Mestského zastupiteľstva č. 45 a 46 zo dňa 14.06. 2005 , VZN 80/2005 s účinnosťou od 30.06.2005)

Druh výkresu: Územnoplánovacia dokumentácia

Investor: Mesto Hlohovec

Spracovateľ: Ing.arch. Drgoň

Hlohovec - Zmeny a doplnky ÚPN SÚ Hlohovec 2006 (schválené uznesením Mestského zastupiteľstva č. 55 a 56 zo dňa 21.06. 2007 , VZN 95/2007 s účinnosťou od 09.07.2007)

Druh výkresu: Územnoplánovacia dokumentácia

Investor: Mesto Hlohovec

Spracovateľ: Ing.arch. Drgoň

Hlohovec - Zmeny a doplnky ÚPN SÚ Hlohovec - aktualizácia 2006, (schválené uzneseniami Mestského zastupiteľstva č. 63 a 64 zo dňa 11.09.2007, VZN 99/2007 s účinnosťou od 01.10.2008)

Druh výkresu: Územnoplánovacia dokumentácia

Investor: Mesto Hlohovec

Spracovateľ: Aurex spol. sr.o.

Hlohovec - ÚPN mesta Hlohovec - Zmeny a doplnky 2009 (schválené uznesením Mestského zastupiteľstva č. 5 zo dňa 18.02.2010, VZN 113/2010 o Územnom pláne mesta Hlohovec s účinnosťou od 10.03.2010)

Investor: Mesto Hlohovec

Spracovateľ: Aurex spol. sr.o.

Hlohovec - Územný plán Centrálnnej mestskej zóny Hlohovec (ďalej len ÚPN CMZ Hlohovec) 2010 (schválený uznesením Mestského zastupiteľstva č. 100 zo dňa 09.12.2010, VZN 117/2010 o Územnom pláne mesta Hlohovec s účinnosťou od 01.02.2011)

Druh výkresu: Územnoplánovacia dokumentácia

Investor: Mesto Hlohovec

Spracovateľ: Aurex spol. sr.o.

Autor: Ing. arch. M. Adamczak

Hlohovec - ÚPN mesta Hlohovec - Zmeny a doplnky 2010 (schválené uznesením Mestského zastupiteľstva č. 36 zo dňa 28.04.2011, dodatok č.1 k VZN 113/2010 o Územnom pláne mesta Hlohovec s účinnosťou od 18.05.2011)

Investor: Mesto Hlohovec

Spracovateľ: Aurex spol sr.o.

Hlohovec - ÚPN mesta Hlohovec - Zmeny a doplnky 2011 - most (schválené uznesením Mestského zastupiteľstva č. 27 zo dňa 26.04.2012, dodatok č.12 k VZN 113/2010 o Územnom pláne mesta Hlohovec s účinnosťou od 18.05.2012)

Investor: Mesto Hlohovec

Spracovateľ: Aurex spol. sr.o.

C.2. MAPOVÉ PODKLADY

Mapa Hlohovca z r. 1749 – MOL Budapešť, Plan von dem zwischen der K. K. Festung Leopoldstad und Freystadl fließenden Waag Fluss, S12 Div XVNo 0003, 1749

Mapa Hlohovca z r. 1775 - MOL Budapešť, Planum Fluvij Vagi ad Galgocz, S12 Div XVI No 0013;

Mapa Hlohovca z roku 1810-11 - archív Vlastivedného múzea Hlohovec;

Plán časti Hlohovca z r. 1818 - archív Vlastivedného múzea Hlohovec;

Mapa 1764-87 - I. vojenské mapovanie, archív PÚ SR;

Mapa 1810-69 – II. vojenské mapovanie, archív PÚ SR;

Mapa 1875-1884 – III. vojenské mapovanie, archív PÚ SR;

Mapa Hlohovca z r. 1856, ŠABA, pobočka Trnava;

Katastrálna mapa z r. 1895, Ústredný archív geodézie a kartografie Bratislava;

Situačný plán mesta Hlohovec cca zo 60-tych rokov 20.storočia, mierka 1:2880, mesto Hlohovec;

Katastrálna podkladová mapa územia mesta Hlohovec aktuálna k 2.12. 2008, mierka

1:1000, Katastrálny úrad v Trnave, Správa katastra Hlohovec, Jarmočná 3, 920 01

Hlohovec (katastrálna mapa nezohľadňuje súčasný stav zástavby pamiatkového územia);

Vid'. Príloha č.5 - Historické mapy a plány

upozornenie: akékoľvek zverejnenie vyššie citovanej mapy je možné získať len so súhlasom inštitúcie resp. toho, kto je uvedený ako zdroj!

C.3. STARŠIE PRIESKUMY A VÝSKUMY ÚZEMIA

Výskumné správy objektov sú zaznačené pri opise národných kultúrnych pamiatok, resp. pri objektoch vytypovaných na zápis do ÚZPF SR (*vid'. Príloha č. 2 stručné opisy NKP v meste Hlohovec a stručné opisy vytypovaných nehnuteľností na zápis za NKP v rámci pamiatkovej zóny*)

Bartoňová,B. a kol.: Návrh na vyhlásenie za pamiatkovú zónu, 1992, PÚ- Bratislava, Inv.č. T2684.

Historický prieskum, nehnuteľné pamiatky v okrese, Stavoprojekt Bratislava, 1971, PÚ- Trnava, Inv.č. T250.

Pachanská:K historickej topografii mesta, 1993, PÚ- Bratislava, Inv.č. T2860.

Archeologický výskum na stavbe rekonštrukcia ulice Školská, II. Etapa v Hlohovci. Vlastivedné múzeum v Hlohovci- Mgr. Jozef Urminský, Hlohovec 2005, Výskumná správa č. 15/2005

Výskum na stavbe Rekonštrukcia ulice- Štefánikova, Školská, I. etapa. Západoslovenské múzeum v Trnave- Mgr. Jozef Urminský, Hlohovec 2004, Výskumná správa č. 29/2004

C.4. ARCHÍVNE MATERIÁLY

MV SR, Štátny archív Bratislava, pobočka Trnava, fond Magistrát mesta Trnava, Liber fundi (pozemkové knihy).

Kvetanová, G.: Zásady pamiatkovej starostlivosti pre pamiatkovú zónu, 1993, PÚ-Bratislava, Inv.č. T2894.

Takátsová, kol.: Zásady pamiatkovej starostlivosti pre historické jadro, 1977, PÚ-Bratislava, Inv.č. T1137.

Vyhláška o vyhlásení pamiatkovej zóny, Okres. úrad Trnava, 1993, PÚ- Bratislava, Inv.č. T4904.

C.5. LITERATÚRA A ĎALŠIE PRAMENE

Benátska charta, Ochrana a obnova pamiatok a pamiatkových sídel. In: DVOŘÁKOVÁ, V., HUSOVSKÁ, L.: Ochrana kultúrneho dedičstva v medzinárodných dokumentoch ICOMOS, 1. diel – Charty a odporúčania. Bratislava, KONTAKT PLUS, s.r.o. 2002.

FELCÁN, A.: Hlohovecko kedysi dnes a zajtra. 1.diel, 1993 (obnov.vydanie).

FERÁKOVÁ, Viera a kol.: Hlohovec a jeho okolie. Obzor, Bratislava 1968.

ČÚZY, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec, od 1.júla 1933.

HABOVÁ, A.: Za bránami židovskej komunity. In.: Frašťačke noviny č. 6 (11.11.2010), str. 14- 15.

HLOHOVEC (Bulletin) zost.V.Kvašňak. Bratislava.

JANKOVIČOVÁ, K.: Vnútrom najstaršia budova. In.: Frašťačke noviny č. 8 (8. 12.2010), str. 14-15

CHRENKO, V.(preklad) a CHRENKO, V.(úprava): Zo spomienok Heleny Erdödy In: Život v Hlohovci, č. 2-12/ 2008 a č. 1-8/2009.

KODOŇOVÁ, M.: Synagóga z Hlohovca In: Pamiatky a múzeá č. 1/1992, str.39-40.

LEHOTSKÁ, D. a kol.: Hlohovec a jeho okolie. 1.diel, vyd. Obzor, Bratislava 1968.

LESAY, J.: Zvon Michal dominuje na kostolnej veži. In: Život v Hlohovci, č. 10/ 2002, str. 1.

LUKŠICOVÁ, A.: Zo starších dejín dobrovoľného hasičského zboru v Hlohovci. In: Vlastivedný a metodický spravodaj okresu Trnava 1980, č.2, Hlohovec 1980.

MAJTÁN, Milan: Názvy obcí Slovenskej republiky (vývin v rokoch 1773- 1997). Veda SAV, Bratislava 1998, str. 91.

MARSINA, R.: K vývoju miest na Slovensku do začiatku 15. storočia. Historický časopis, č. 20/72.

MASARIKOVÁ: Štúdia a rekonštrukcia mestského parku, dipl.práca, PÚ - Trnava, Inv.č.22.

MEDŇANSKÝ, L.: Malebná cesta dolu Váhom. Vyd. Spolku slovenských spisovateľov, r.2007, s. 146.

NOVOSEDLÍK, P.: Lehel a Hlohovec In.: Život v Hlohovci č. 18/ 1997, str. 11 a č. 19/1997 str.10-11.

NOVOSEDLÍK, P.: Administratívny vývoj Hlohovca. In.: Život v Hlohovci č. 7/ 2008, str. 14.

NOVOSEDLÍK, P.: O erbe Hlohovca. In.: Život v Hlohovci č. 12/ 2008.

NOVOSEDLÍK, P.: Františkáni na Slovensku. In.: Život v Hlohovci, č. 4/ 2009, str. 6.

NOVOSEDLÍK, P.: Je v Hlohovci pochovaný kráľ? In.: Život v Hlohovci č. 5/ 2010, str. 9.

NOVOSEDLÍK, P.: Z dejín evanjelickej cirkvi a.v. v Hlohovci a okolí. Hlohovec 1993.

PACHANSKÁ, Katarína, PhDr.: K historickej topografii mesta Hlohovec, historicko- archívny výskum, SÚPS, Bratislava 1993.

PASTOREK, Ivan: Archaeologia historica 10/85, Osídlenie, hospodárske pomery a materiálna kultúra feudálneho Hlohovca vo svetle archeologických výskumov a nálezov.

- PASTOREK, Ivan: Dejiny Hlohovca. In: ŠIMONČIČ, Jozef (ed.) K dejinám miest a obcí v Trnavskom okrese. XIII. vlastivedný seminár v Trnave. Trnava: Štátny okresný archív v Trnave, 1985, s. 19-27.
- PASTOREK,I.: Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku 1975-1981. (príspevky o výsledkoch archeologických výskumov v Hlohovci).
- PASTOREK,I.: Niektoré nové poznatky o pamiatkových objektoch v Hlohovci. In: Pamiatky a príroda 1975, č.4., str. 40- 41.
- PASTOREK,I.: Vozová a nábytková továreň v Hlohovci. 80-rokov založenia. In.: Život v Hlohovci č. 11/ 1992, str. 11.
- PAULOVÍČOVÁ, N. a URMINSKÝ, J.: Židovská komunita v dejinách mesta Hlohovec (1938-1945). OZ Ex libris ad personam Hlohovec, Hlohovec 2009.
- PETZET,M.: princípy ochrany kultúrneho dedičstva. In: In: DVOŘÁKOVÁ, V., HUSOVSKÁ,L.: Ochrana kultúrneho dedičstva v medzinárodných dokumentoch ICOMOS, 2. diel – Deklarácie. Bratislava, KONTAKT PLUS, s.r.o. 2004.
- RÁBIKOVÁ,Z.: Mapa Hlohovca z roku 1856 (Zabudnutý prameň k dejinám mesta). In: Pamiatky Trnavy a Trnavského kraja 10. Zborník zo seminára konaného dňa 5.12.2006, Krajský pamiatkový úrad Trnava r. 2007, s. 47-49.
- STANISLAV, Ján: Slovenský juh v stredoveku I., druhé vydanie. Národné literárne centrum, Bratislava 1999, str. 339.
- STRUHÁR, Ladislav: Hlohovec vo fotografii. Mestský úrad Hlohovec, Hlohovec 1998.
- ŠABÍKOVÁ,E.,Žemberová,R.: Pamiatková zóna Hlohovec a Pamiatková zóna Skalica, Monumentorum tutela 20, Pamiatkový úrad SR 2009, s.303-323.
- ŠABÍKOVÁ,E.: Stará radnica v Hlohovci. In.: Život v Hlohovci č. 11/ 2008, str. 12- 13.
- ŠABÍKOVÁ,E.: Kamenná škola. In.: Život v Hlohovci č. 7/ 2010, str. 6- 7.
- ŠABÍKOVÁ,E.: Tajomné reliéfy domu č. 9 na Námestí sv. Michala. In.: Život v Hlohovci č. 11/ 2010, str. 7.
- ŠABÍKOVÁ,E.: Secesia v Hlohovci. In: Informátor archívu Pamiatkového úradu SR. Bratislava, č.44, 2011, str.14-15.
- ŠPIESZ, A.: Slobodné kráľovské mestá na Slovensku v rokoch 1680 až 1780. Edícia História, 1983.
- ŠPIESZ, A.: Hospodársko- spoločenské pomery zemepánskych mestách a mestečkách na Slovensku v čase urbárskej regulácie Márie Terézie, Historický časopis, č. 23/75.
- ŠTEFÁNIK, Martin- Lukačka, Ján a kol.: Lexikón stredovekých miest na Slovensku. SAV, Bratislava 2010, str. 164-170.
- URMINSKÝ, Jozef: Slávni Hlohovčania – Arpád Felcán 1900-1944, osobnosť politického a kultúrneho života. Život v Hlohovci 8/ 2007.
- URMINSKÝ,J.: Stručné dejiny mesta Hlohovec. In.: Život v Hlohovci č. 12/ 2008.
- URMINSKÝ,J. a kol.: Hlohovec na prahu 20. storočia. In: Dieslová elektráreň v Hlohovci 1908- 2008, Západoslovenská energetika 2008.
- URMINSKÝ,J.: Archeologická expozícia múzea ponúka návštevníkom poklady dávnoveku. In.: Život v Hlohovci č. 11/ 2009, str. 14.
- URMINSKÝ,J.: Archeológovia skúmajú na zámku pozostatky hlohovského hradu. In.: Život v Hlohovci 9/ 2009, str. 10.
- URMINSKÝ,J.: Hlohovec- feudálne mesto. In: Život v Hlohovci č. 6/ 2009, str. 6.

- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení. In.: Život v Hlohovci č. 8/ 2010, str. 10-11.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení - Chotár Hanšutka. In.: Život v Hlohovci č. 9/ 2010, str. 7.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení (Chotáre Gábor a Sysľove hory). In.: Život v Hlohovci č. 10/ 2010, str. 10.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení - Chotár Gábor. In.: Život v Hlohovci č. 11/ 2010.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení - Diely. In.: Život v Hlohovci 12/ 2010, str. 10.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení - Chotár Bočiny. In.: Život v Hlohovci 1/ 2011.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení – Chotár Mladý háj. In.: Život v Hlohovci 2/ 2011.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení – Chotár Teplá izba. In.: Život v Hlohovci 3/ 2011.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení – Krátke a Dlhé Šumperky. In.: Život v Hlohovci 4/2011 – 1.časť a v č. 5/2011 - 2časť.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení – Chotáre Uhlár, Široké prílohy a Lipiny. In.: Život v Hlohovci 6/ 2011.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení – Chotár Šajby. In.: Život v Hlohovci 7/ 2011.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení – Damašky In.: Život v Hlohovci 8/ 2011.
- URMINSKÝ,J.: Po rokoch ožila spomienka na obľúbeného pátra Dionýza Tamašoviča In.: Život v Hlohovci 9/ 2011.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení – Chotáre Jaská hora a Šomode. In.: Život v Hlohovci 10/ 2011.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení – Balaton. In.: Život v Hlohovci 11/ 2011.
- URMINSKÝ,J.: Krajina znamení – Svinná hora. In.: Život v Hlohovci 12/ 2011.
- URMINSKÝ, Jozef: Slávni Hlohovčania- Jozef Seilnahcht 1859- 1939, majster rezbárskeho dláta. OZ Ex libris ad personam Hlohovec, Hlohovec 2010.
- URMINSKÝ,J.: Tisícročné hroby pod Námestím sv. Michala prekvapili Hlohovčanov. In.: Život v Hlohovci č. 8/ 2010, str. 11.
- URMINSKÝ,J.: V 19. storočí postavili v Hlohovci prvú meštiansku školu v Nitrianskej župe. In.: Život v Hlohovci č. 2/ 2010, str. 6- 7.
- URMINSKÝ,J.: V sarkofágu grófa Imricha leží kľúč k objasneniu prípadu podivného dedičstva. In.: Život v Hlohovci č. 9/ 2009, str. 9.
- URMINSKÝ,J.: Baroková kalvária na cintoríne. In.: Život v Hlohovci, 7/2003.
- URMINSKÝ,J.: Podzemné chodby a pivnice starého Hlohovca. In.: Život v Hlohovci č. 12/ 2003
- URMINSKÝ,J.: Zabudnuté hroby ...a nevšedné tajomstvá stredoveku. In.: Život v Hlohovci, r. 2004.
- URMINSKÝ,J.: Kaplnka piatich želaní. In.: Život v Hlohovci, 2/ 2006, str.10.
- URMINSKÝ,J.: Za múrmi starej tehelne. In.: Život v Hlohovci, r. 2006.
- URMINSKÝ,J.: Tehliarska produkcia v Trnave a Hlohovci v stredoveku a novoveku. In: Novinky z radnice č. 7-8/ 2006.

URMINSKÝ, J.: Dieslová elektrárň v Hlohovci 1908- 2008. Západoslovenská energetika, a.s. Bratislava 2008.

Vlastivedný a metodický spravodaj okresu Trnava 1984, č.1, Hlohovec 1984. – bibliografia-I.Pastorka.

URMINSKÝ, J.: Posledný hrnčiarov deň za bránami mesta. In: Život v Hlohovci 2004, č. 9.

ZRUBEC, L.: Prvý známy bol Pribina. Bratislava 1994, s. 113-120 (hlaholské listy hlohovské).

ŽUDEL, Juraj: Stolice na Slovensku, Obzor, Bratislava 1984.

D. HISTORICKÝ A URBANISTICKO - ARCHITEKTONICKÝ VÝVOJ ÚZEMIA

D.1. STRUČNÝ HISTORICKÝ A STAVEBNÝ VÝVOJ

Mesto Hlohovec sa rozprestiera pri južnom cípe Považského Inovca po ľavom brehu rieky Váh. Bolo tvorené troma osadami, a to Starým Hlohovcom (stará podhradská pohraničná osada, ktorá sa nachádzala pod hlohovským hradom, doloženým v Zoborskej listine roku 1113, na ľavom brehu Váhu), Novým Hlohovcom (jeho jadro sa tvorilo v priebehu 14. a 15. storočia neďaleko severovýchodne od Starého Hlohovca po príchode nemeckých kolonistov, v období po tatárskych vpádoch medzi rokmi 1242- 58; jeho jadro tvorí súčasné námestie sv. Michala) a osadou Svätý Peter (jej jadro tvorí dnešná mestská časť Hlohovca Svätý Peter, ktorá sa dovtedy vyvíjala ako samostatná obec nachádzajúca sa za mestským opevnením severne od Nového Hlohovca - k Hlohovcu bola pričlenená až v roku 1953). Vymedzenie chotára Hlohovca sa zachovalo v donačnej listine kráľa Ladislava IV. Kumánskeho z roku 1276 (Štefánik, M.- Lukačka, J.: *Lexikón stredovekých miest na Slovensku*. SAV, Bratislava 2010, str. 164). Prvé písomné zmienky o Hlohovci sú z počiatkov uhorského štátu. V 11. storočí patril hrad Hlohovec k pevnostiam druhej obrannej línie a bol jedným z politických a administratívnych centier krajiny. Hrad obýval kráľom vymenovaný úradník a vojenská družina, ktorí mali brániť uhorský štát proti nájazdom z Moravy a Čiech.

Prvé písomné zmienky dokladujúce názov osady Hlohovec sa datujú do konca 10. storočia, (spomínal sa ako poddanská osada pod hradom- dnešná južná časť mesta). Pôvod názvu mesta pochádza z kmeňového slovanského slova pomenúvajúceho hlohový porast (pôvodný názov bol Glogovec, v 11.- 12. Storočí etymologicky zmenený na Hlohovec). Jeho názov je v písomných prameňoch uvádzaný ako Castrum Colgouch (od 10. storočia po rok 1200) a Golgata, resp. Golgotha (pred rokom 955 až do roku 1283). Ďalej sa uvádza ako castellani Gologocienses (1113), castrum Gologouciensis (1209), Datum in Globitz in Ungaria (1236), terram hospitum castrum de Galgouch in ipsa civitate existencium (1276), Jacobus de Galgous (1332- 1337), Libera civitas nostra Galgouch (1360), Fraystoth (1400), Nicolas de Freystat (1434), Frisstak, Frisstacky (1440 a 1443), civitas nostra Galgocz (1496), Vreynstat (1431), Dan na Freisstatu (1440)- (Štefánik, M.- Lukačka, J.: *Lexikón stredovekých miest na Slovensku*. SAV, Bratislava 2010, str. 164). V neskorších obdobiach je uvádzaný ako Galgocz, Freystadl, Frisstak (1773), Galgócz, Freystadl, Frassták, Eleutheropolis (1786), Galgócz, Freystadl, Frassták, Frayssták (1808), Galgóc (1863- 1913), Hlohovec, Frašták (1920), Hlohovec (1927)- (Majtán, M.: *Názvy obcí Slovenskej republiky (vývin v rokoch 1773- 1997)*. Veda SAV, Bratislava 1990, str. 91).

Existencia podhradskej osady je aj doložená archeologickými výskumami v 12. storočí. Názny osídlenia v 12.- 13. storočí sa našli i v juhozápadnej časti mesta (areál františkánskeho kostola). Ranostredoveká osada bola zničená tatárskym vpádom v r. 1241-42. Na jej mieste vzniklo sídlo Starý Hlohovec a v jeho blízkosti sa vytvorila nová osada Nový Hlohovec, ktorú obývali kráľovskí hostia.

Obe osady pozdvihol Mikuláš Kont, ktorý v roku 1362 vyžiadaval od kráľa Ľudovíta I. prvé mestské privilégia pre Nový Hlohovec a sám listinou z roku 1365 kodifikoval práva a povinnosti slovenských obyvateľov poddanskej osady.

Výsady darované sídlu Mikulášom Komtom potvrdzovali obyvateľom Starého Hlohovca i ďalší príslušníci Ujlakyovcov (Ilocký), Thurzovci, Forgáčovci a napokon v roku 1769 i Erdödyovci.

Obe sídla sa vyvíjali vedľa seba do 17. storočia, kedy sa začína objavovať spoločný názov pre Hlohovec- Galgoch (Freistadt).

Zo stredovekých pamiatok sa zachoval v strede námestia farský kostol, ktorý bol v čase husitských vojen obohnaný múrom. Okrem tohto opevnenia strážila príchod do mesta, dnes už zaniknutá, Lehelova veža.

Popri farskom kostole sa z tohto obdobia zachoval kostolík sv. Ducha, ktorý so špitálkom vybudoval v roku 1351- 65 Mikuláš Komt.

Po skončení bojov s husitmi dal vystavať Mikuláš Ujlaky pre františkánov na konci dnešnej Hlohovej ulice kostol a kláštor.

Pravdepodobne v roku 1663, keď Turci opevnili hrad, bolo celé mesto obohnané zemným valom s murovanými vstupnými bránami, napojenými na široký pás hustých krovín za valom. Dodnes sú zachované zvyšky priekopy a pomenovania časti mesta - Závalie, Zábranie.

V 18. a 19. storočí sa postupne oslabovali rozdiely medzi Starým a Novým Hlohovcom. Pôvodné urbanistické riešenie si mesto zachovalo až do 60. rokov 20. storočia, kedy časť pod zámkom (hlavne Starý Hlohovec) padla za obeť sídlíštnej výstavbe. Vybudovaním Nového mosta cez Váh v roku 1964 padla za obeť časť pôvodnej štruktúry a historická budova synagógy. Urbanistická štruktúra Nového Hlohovca, charakterizovaná pravidelným námestím a príľahlými uličkami zostala stále čitateľná, okrem spojnice medzi námestím a hradom, z ktorej sa zachovalo len torzo. Neskôr, koncom 20. storočia bola na niektorých miestach drobná urbanistická štruktúra v Novom Hlohovci nahradená nevhodnými veľkorozmernými stavbami situovanými bez rešpektu k pôvodnej urbanistickej skladbe (nerešpektovanie parcelácie, mierky, výšky zástavby, uličnej čiary a pod.). Zanikla tým časť pôvodnej drobnej štruktúry patriacej dnes do pamiatkovej zóny, hlavne v kontakte s Námestím sv. Michala vybudovaním blokovej stavby Domu Služieb, realizáciou Domu kultúry na Pribinovej ulici, drobná urbanistická štruktúra zanikla v časti Hlohovej ulice a Tolstého ulice, v južnej časti ulice Slov.nár. povstania (ďalej SNP) a pod.

(Vo výkrese č.5 "Rozbor pamiatkových hodnôt" je rozsah plôch po veľkoplošných asanáciách pôvodnej urbanistickej štruktúry vyznačený písmenom A.)

Podrobnejší historický a urbanistický vývoj sídla Hlohovec je vid'. Príloha č.1

Významné medzníky v dejinách HLOHOVCA:

12 000 rokov pred Kr. – Najstaršie stopy osídlenia pravekými lovcami v chotárnej časti Diele vo východnej časti Hlohovca;

5 000 – 3 500 rokov pred Kr. – Enkláva viacerých osád v mladšej a neskorej dobe kamennej v častiach Diele, Panská Niva, v Svätopeterskej ulici a v priestore Námestia sv. Michala. Najstarší výtvarný prejav pravekých ľudí z územia mesta – ženské idoly, „venuše“ vypálené z hlíny;

- 1 800 rokov pred Kr. – prvé bronzové pracovné nástroje a šperky zo sídliskových nálezov z doby bronzovej z Hlohovca;
- 750 – 450 rokov pred Kr. - najstaršie železné predmety z halštatských hrobov z ulice Československej armády a zo Šulekova – z chotárnej časti Pri včelíne;
- 250 – 200 rokov pred Kr. – Keltské sídlisko v priestore Podzámskej a Michalskej ulice a v časti Diele. Najstaršie výrobky zo skla z územia mesta;
- 0 prelom letopočtov - Germánske osada v časti Panská Niva;
- Prelom 2. – 3. storočia - Bronzová soška Jupitera Dolichena tauzovaná striebrom a meďou z mladšej doby rímskej, objavená v Komenského ul.;
5. storočie - Keramický krčiaztek z obdobia sťahovania národov, objavený v porušenom hrobe v ul. T. Vansovej v časti Peter;
- Po roku 500 - Zárodok prvého slovanského osídlenia;
- 800 – 1 000 - Slovanské hradisko od ulice Závalie až po úpätie zámockého návršia, slovanské a veľkomoravské osady v priestore Nám. Sv. Michala a v časti Panská Niva. Veľkomoravské pohrebisko na námestí sv. Michala;
- 870 – 880 - Fuldské anály uvádzajú dobytie hradu Hlohovec Bavormi a k roku 884 jeho dobytie Svätoplukom;
- 907 - Anonymova kronika spomína dobytie hradu Hlohovec Starými Maďarmi;
- 913 – 944 - Staromaďarský jazdecký hrob z priestoru valu slovanského hradiska. Honosné nálezy z hrobu prezrádzajú, že išlo o jazdca významnej spoločenskej elity Starých Maďarov na úrovni rodinných príslušníkov kmeňového náčelníka. Zahynul pravdepodobne v boji pri dobývaní hradiska;
- 1113 - Prvá autentická a hodnoverná písomná zmienka v zoborskej listine o hrade Hlohovec – Golguz;
12. – 13. storočie - Hrad Hlohovec sídlom komitátu;
- 1211 - Prvá hodnoverná písomná zmienka o obci Šulekovo (Beruczegu) v opise hraníc kaločského arcibiskupa Bertolda pre uhorského kráľa Ondreja II. Staršia zmienka o obci pochádzajúca z roku 1138 je falzum;
- 1241 - Najstaršia písomná zmienka o kostole sv. Petra, pravdepodobného predchodcu dnešného farského kostola sv. Michala;
- 1242 - Tatárske plienenie v okolí hradu, zničenie podhradskej osady;
- 1242- 1258 Predpokladaný príchod nemeckých hostí a založenie stredovekého mesta¹;
- Po roku 1250 - Dosídľovanie spustošeného územia kolonistami;
- 1275 - Uhorský kráľ Ladislav IV. daroval „zem kráľovských hostí“ hrad i osadu Hlohovec vplyvnému zemepánovi Abovi;
- 1294 – 1297 - Abrahám Ruffus ako vlastník časti hlohovského panstva, ktorý získal darom od Ondreja III.;
- 1297- Abrahám Ruffus vymenil svoj novozískaný majetok s Abom synom Abu za hrad Branč na Záhorí;

¹ Poznámka predkladateľa: Ide o Nový Hlohovec s gotickým jadrom (štvorcové námestie s šachovnicovým radením ulíc)

- 1301 - Dobitie Hlohovca Matúšom Čákom;
- 1321- 1349- Na základe udelených výsad sa stal v tomto období kráľovským mestom;
- 1349 - Uhorský kráľ Ľudovít I. z Anjou daroval Hlohovec Mikulášovi Kontovi a jeho bratom Leukušoviam a Bartolomejovi²;
- 1353 - Kráľom povolené vyberanie mýta na novopostavenom moste cez rieku Váh v Hlohovci;
- 1362 - Udelenie mestských privilégii pre Nový Hlohovec³;
- 1362- Kráľ Ľudovít I. udelil mestu Hlohovcu privilégium na konanie výročného trhu (jarmoku) na sviatok sv. Michala Archanjela (29. Septembra) a nasledujúcich 2 týždňov podľa vzoru mesta Budína⁴;
- 1365- Na základe žiadosti zemepán Mikuláš Kont oslobodil Starohlohovčanov od robotných povinností a záväzky voči vrchnosti sa realizovali platením dohodnutej sumy peňazí⁵;
- 1365- Založenie mestského špitála Mikulášom Kontom a jeho manželkou Klárou;
- 1369 - Prvá písomná zmienka o obci sv. Peter (Villa Sancti Petri);
- 1387 – 1408 - Výpravy Stibora zo Stiboríc na hlohovské panstvo Ladislava z Iloku (Ujlakyho);
- 1403- Začiatkom leta sedmohradský vojvoda Štibor dobyl po ťažkých bojoch Hlohovec, majetok svojho zaťa Ladislava Ilockého;
- 1430 - Husitské výpravy v okolí Hlohovca;
- 1431 Husitské vojsko pod vedením Prokopa Holého si vynútilo prechod cez hlohovec (zapálenie dreveného mosta cez Váh);
- 1446 - Ján Jiskra z Brandýsa dobyl Hlohovec;;
- 1459- 1460 Bratrícke vojská obsadili loka,litu Svätý peter na predmestí hlohovca a v súčinnosti s posádkou vo Veľkých Kostol'anoch kontrolovali celé priľahlé oblasti Považia
- 1465 - Začiatok výstavby františkánaskeho kláštora na severnom okraji mestečka. Počiatky účinkovania Františkánov datované k roku 1492;
70. roky 15. storočia- Mikuláš Ilocký (Frištacký) nachal vsadiť do gotického portálu farského kostola kamenný článok, na ktorom je stvárnený s korunou na hlave ako kráľ Bosny;
- 1496 - Mestské privilégia pre starý Hlohovec;
- 1524- Kráľ Ľudovík II. získal Hlohovec ako odúmrt' po zemepánovi Vavrincovi Ilockom (Frištackom);
- 1525 - Panstvo Hlohovec získava Alexej Thurzo;
- 1530 - Pustošivý vpád Turkov;
- 1555 – 1565 - Pustošivé nájazdy Turkov do oblasti Hlohovca;

² Hlohovec sa opäť stáva zemepanským mestom.

³ Poznámka spracovateľa- informácia je čerpaná z práce Urminký, Jozef: Stručné dejiny mesta Hlohovec. In: Život v Hlohovci, 12/2008, vo svetle nových poznatkov je potrebné tento údaj prehodnotiť, viď. ďalšie heslo.

⁴ Tento údaj uvádza Štefánik, Martin- Lukačka, Ján a kol.: Lexikón stredovekých miest na Slovensku, SAV, Bratislava 2010, str. 165

⁵ Tento údaj uvádza Štefánik, Martin- Lukačka, Ján a kol.: Lexikón stredovekých miest na Slovensku, SAV, Bratislava 2010, str. 165

- Okolo roku 1570 - Pod vplyvom reformácie prechádzajú zemepáni Hlohovca na evanjelickú vieru;
- 1576 - Vypálenie františkánskeho kláštora;
- 1581 - Prvá kníhtlačiareň Valentína Manckoviča v Hlohovci;
- 1639 - Hlohovské panstvo kupuje Adam Forgáč;
- 1663 - Dobytie Hlohovca Turkami. Hrad Hlohovec sa na dvadsať rokov stáva najsevernejšou osmanskou pohraničnou pevnosťou;
- 1663 - Pôvodná obec Šulekovo bola z dôvodu výstavby leopoldovskej pevnosti presunutá smerom na južnejšie na súčasné miesto
- 1663 - Pri dobytí Hlohovca Turkami bola vypálená aj evanjelická škola – gymnázium založené v 16. stor. Thurzovcami. Škola definitívne zanikla roku 1681;
- 1683 - Koniec tureckej okupácie;
- 1709 - Hlohovské panstvo v rukách pánov z Mitrovíc;
- 1720 - Panstvo Hlohovec kupuje Juraj Erdödy;
- 1722 - Založenie pivovaru pod Sedliskami (ľud. Soroš);
- 1739 - Jedna z najväčších morových epidémií v Hlohovci, pripomienkou na toto tragické obdobie je morový stĺp na Námestí sv. Michala postavený roku 1740;
- 1776 - Zrušenie cintorína okolo kostola sv. Michala a kostola Všetkých svätých a založenie súčasného obecného cintorína pod hlohovskou kalváriou;
- 1790 – 1800 - Zavŕšenie prestavby hradu na prepychový kaštieľ - rezidenciu kancelára Jozefa Erdödyho;
- 1848 - Poprava slovenských martýrov V. Šuleka a K. Holubyho;
- 1858 - V Hlohovci založená prvá verejná židovská škola;
- 1872 - Hlohovec sídlom okresného úradu a súdu;
- 1874 - Založenie hasičského zboru;
- 1878 - Výstavba najstaršej meštianskej školy v Nitrianskej župe;
- 1891 - Výstavba židovskej synagógy v Hlohovej ulici na mieste staršieho chrámu;
- 1897 – 1898 - Výstavba železničnej trate Leopoldov – Nitra;
- 1908 - Výstavba dieselovej elektrárne v ulici M.R. Štefánika;
- 1909 - Stabilné elektrické osvetlenie v Hlohovci v plnej prevádzke;
- 1912 - Založenie vozovej a nábytkovej továrne;
- 1914 - Prvý let lietadlom z Hlohovca do Nitry;
- 1933 - V Pribinovej ulici postavili a vysvätili kostol evanjelickej cirkvi a.v.;
- 1935 - V Šulekove vysvätili nový rímskokatolícky kostol Krista Kráľa;
- 1943 - Do činnosti uviedli slovenskú alkaloickú továreň, predchodchu Slovakofarmy a dnešnej Zentivy;
- 1948 - Odovzdaný do užívania železničný most cez Váh;

- 1953 - Kedysi samostatná obec Sv. Peter pričlenená k Hlohovcu;
- 1954 - Otvorenie novej pôrodnice v Pribinovej ulici, v dome býv. nemocenskej poisťovne;
- 1956 - V domácnostiach Hlohovca sa objavil prvý televízny prijímač; do verejného užívania bola odovzdaná budova pošty na dnešnej ul. SNP;
- 1960 - Zrušenie okresu Hlohovec a slávnostne začatá výstavba Drôtovej Hlohovec;
- 1964 - Cez rieku Váh bol vybudovaný nový cestný železobetónový most;
- 1965 - Uvedenie novopostavenej polikliniky do prevádzky; Hlohovec zastihla veľká povodeň, vylial sa Váh a ľudia sa plavili na loďkách;
- 1980 - Obec Šulekovo sa stala miestnou časťou Hlohovca;
- 1991 - Zriadenie mestskej polície v meste na zabezpečenie obecných vecí verejného poriadku, ochrany život. prostredia;
- 1993 - Historické jadro Hlohovca vyhlásené za pamiatkovú zónu;
- 1996 - Hlohovec opätovne okresným mestom;
- 2004-2006 – Vybudovanie priemyselného parku Horná Sihoť v časti Šulekovo;

D.2. ZÁSADNÉ URBANISTICKÉ VÝVOJOVÉ ETAPY ÚZEMIA

Ranostredoveký Hlohovec tvorila poddanská osada pod hradom zničená tatárskym vpádom. Na jej mieste vznikla osada pôvodného obyvateľstva t.j. Starý Hlohovec a v jej blízkosti bola založená osada hostí (Nový Hlohovec) so samostatným námestím. Cez námestie prechádzala najdôležitejšia komunikácia spájajúca Považie s Ponitrim. Cesta prekonajúc Váh dreveným mostom viedla námestím a pokračovala dnešnou ulicou Slov. nár. povstania (ďalej len SNP). Spolu s terajšou Pribinovou a Štefánikovou ulicou tvorila časť Nového Hlohovca.

Centrum Nového Hlohovca bolo námestie s pravidelným štvorcovým pôdorysom a farským kostolom v strede. Z neho lúčovite vychádzali jednotlivé ulice. Na námestí sa koncentrovali zemianske kúrie, panské domy a kamenné príbytky bohatých mešťanov postavené zväčša v 15. storočí. V tomto období okrem domov bohatých mešťanov a zemanov kamennou stavbou bolo sídlo zemepána - hlohovecký hrad, budova Kostolíka sv. Ducha so špitálom a sakrálné objekty - farský kostol, kostol Všetechsvätých s františkánskym kláštorom. Drevené alebo vyhíbené príbytky obývali poddaní, remeselníci a chudobní sedliaci.

Najväčšou brzdou osídlenia Hlohovca boli pustošivé turecké vpády začiatkom a koncom 16. storočia a povodne spôsobené rozvodnením Váhu alebo prívalmi vôd z okolitých vrškov nad mestom.

Začiatkom 17. storočia sa Hlohovec z hľadiska sídelných celkov delil na 3 časti, a to na Nový Hlohovec so Špitálskou štvrťou, Starý Hlohovec so Zabraním a sv. Peter (osada prvýkrát doložená v 13. storočí). V 16. storočí sa sv. Peter v prameňoch uvádza ako mestečko, jeho vývoj však vzhľadom na rozvíjajúci sa Hlohovec ustrnul, až sa napokon už len ako dedina stal súčasťou Hlohovca).

Jadrom Nového Hlohovca (podľa Urbára z roku 1617) bolo námestie s 50 usadlosťami. Z námestia vyúsťovala Nová ulica (terajšia Štefánikova) s 39 usadlosťami, Židovská ulica (dnes Pribinova) s 32 usadlosťami, Kovárska ulica (dnes ul. Slov. nár. povstania), ktorá

mala 66 usadlostí a Zámocká ulica (dnes Podzámska) s najväčším počtom usadlostí -189. Pri okraji sa nachádzala Lúčna ulica (Pod Beranom) s 52 usadlosťami a Žabí hrádok (v 70. rokoch 20. storočia asanovaný) s 58 usadlosťami. Osobitnou štvrťou bola špitálska štvrť s 31 usadlosťami. Túto štvrť obývali sčasti Maďari, ktorí sa do Hlohovca prisťahovali začiatkom 16. storočia, po obsadení južnej časti Uhorska Turkami.

Starý Hlohovec mal 81 usadlostí a jeho dnes už nejestvujúca časť Zabránia mala 54 usadlostí.

Toto osídlenie Hlohovca zostalo prakticky bez väčších zmien až do polovice 19. storočia, kedy sa výstavba začala rozrastať i do predmestských priestorov. Potvrdzujú to aj dostupné mapové podklady, z ktorých je možné vyčítať aj ďalšie informácie o urbanistickom vývoji mesta.

1.vojenské mapovanie (1764-87):

V tomto období (od roku 1764) už boli všetky časti Hlohovca splynuté do jedného celku – zjednotili sa samosprávy všetkých štvrtí okrem Sv. Petra. Potvrzuje to aj mapa, kde je len jeden názov pre celé mesto – Freystadt (Galgocz Freystak). Hlavná – diaľková komunikácia, prechádzajúca od Nitry cez dnešnú ulicu SNP a Námestie sv. Michala pokračuje plynule severnou stranou námestia a končí na brehu jedného z dvoch ramien Váhu. Na opačnom brehu rieky v pomyselní línii tejto trasy taktiež naráža na tok ramena Váhu komunikácia, ohraničená stromovou alejou. Pravdepodobne časté povodne, spomínané v literatúre, zničili v období pred mapovaním mesta most a tento sa presunul do polohy pod hradný kopec. Na námestí sa tak poloha diaľkovej cesty presunula k západnej a južnej uličnej zástavbe. Pokračovala ulicou Pod Beranom a medzi Váhom a niekdajším Starým Hlohovcom prešla až k mostu. Dá sa teda predpokladať, že dnešná poloha cestného mosta a diaľkovej cesty, spájajúcej Trnavu s Nitrou, je približne v polohe spreď roka 1764.

Na mape je čitateľná poloha kostola sv. Michala, ktorý je obohnaný múrom. Mimo múru, v jeho tesnej blízkosti, je smerom severovýchodným značka sakrálneho objektu, pravdepodobne Trojičného stĺpa z roku 1739, poloha ktorého sa orientačne zhoduje s jeho dnešným umiestnením. Radová zástavba, vytvárajúca námestie, je na mape len z troch strán – severnej, východnej a južnej. Zástavba západnej strany nevytvára súvislú líniu, jednoznačne vymedzujúcu ukončenie námestia z tejto strany. Je voľne roztrúsená, resp. v strede ju tvoria dva za sebou radené objekty a ďalšia zástavba tvorí pandant severnej a južnej línii námestia, vytvárajúc tak začiatok ulice Pod Beranom, Kamennej uličky a pokračovanie ulice SNP smerom k Váhu. S dvoma za sebou radenými objektmi by azda mohli súvisieť dva suterény domu č. 20 na námestí, ktoré pôdorysne nekorešpondujú s dnešnou nadzemnou stavbou.

Zástavba v uliciach je na rozdiel od objektov orientovaných do námestia, soliterna, väčšina domov je voči ulici orientovaná hĺbkovo, výnimku tvorí západná strana Hlohovej ulice a čiastočne Pribinova ulica, kde sa objavujú aj šírko orientované domy voči ulici.

Na mape sú takmer všetky ulice historického jadra zastavané obojstranne, výnimku tvorí ulica Starý rínek, ktorá je zastavaná len z vnútornej strany mesta, aj to nepravidelnou zástavbou v porovnaní s ostatnými ulicami. Predpokladá sa, že v tejto línii bolo v minulosti valové opevnenie s hustým porastom, takže na mape vyznačené domy by mali byť mladšie oproti ostatným. Keďže archeologický výskum v tejto polohe vykonávaný nebol, nepriamym dôkazom môže byť skutočnosť, že v polohách dnešných domov, neprekračujúcich vznik pred 20. storočím, sa nenachádza žiaden starší suterén, dokladajúci prítomnosť staršej zástavby (na rozdiel od ostatných ulíc jadra).

2.vojenské mapovanie (1810- 69)

Mesto je opäť pomenované len jedným názvom, samostatne je pomenovaná len kalvária. Dialľkové, ani iné cesty, vrátane mosta cez Váh, sa voči 1.mapovaniu nezmenili, nezrozumiteľný je len samotný prechod z ulice Pod Beranom na námestie. Je tu totiž vyznačená voľná zástavba medzi špitálikom a Hlohovou ulicou, ktorá sa posunula až po južnú líniu zástavby námestia. V tejto zástavbe však nie je vyznačený komunikačný prechod významovo nadradený ostatným verejným priestorom.

Na námestí už nie je múr okolo kostola, no zaplnila sa západná strana námestia. V pokračovaní západnej línie Hlohovej ulice bola vytvorená zástavba, končiaca až pri južnej zástavbe námestia. Medzi túto zástavbu a samotný kostol bol vložený blok budov, tvoriaci východnú líniu Hlohovej ulice a celú západnú stranu námestia. Dom č. 20, spomínaný pri popise 1.mapovania, je súčasťou tohto bloku budov.

Do priestoru námestia pribudla obdĺžniková budova, ktorá môže byť totožná s už neexistujúcou budovou vážnice. V jej predpokladanej polohe je dnes postavený pomník SNP a sovietskej armády.

Na mieste židovskej synagógy z roku 1891, zbúranej v súvislosti s výstavbou cesty smerujúcej na dnešný cestný most cez Váh, je na mape vidieť na Hlohovej ulici jej predchodcu, pravdepodobne synagógu, postavenú v roku 1825.

Híbková zástavba ulíc sa postupným zahusťovaním mení na zástavbu radovú.

Na mape sa nachádza niekoľko značiek sakrálnych stavieb, azda sôch. Okrem niekoľkých na námestí sú tieto značky na priestranstve pred Špitálikom, na konci Štefánikovej ulice, ale aj na Pribinovej ulici.

Mapa z roku 1856

Je podstatne podrobnejšia ako 2.vojenské mapovanie, z hľadiska urbanistického však nenastali výrazné zmeny. Sú tu farebne odlišené významné objekty mesta.

Katastrálna mapa 1895 s doplnením až do roku 1936

Na mape sú pozemky medzi historickým jadrom a železničnou traťou rozparcelované na jednotlivé parcely, zväčša na rodinné domy.

Trasa diaľkovej komunikácie sa stále nezmenila, je však presne vyznačená aj v polohe Špitálíka. Prechádza ulicou Pod Beranom, južnou stranou námestia a obchádzajúc kaplnku sv. Anny vyúsťuje na ulicu SNP. Na túto komunikáciu sa približne v strede námestia kolmo napája ulica smerujúca cez Štefánikovu ulicu do Sv. Petra (Svätopeterskú ulicu).

Na mape už nie je vážnica, taktiež nie sú tu vyznačené drobné sakrálne stavby, avšak niektoré z nich sa zachovali dodnes.

V rámci historického jadra je zástavba zahustená tak, že takmer výlučne je tvorená radovou zástavbou. Výnimku tvorí odľahlá časť Radlinského ulice, krátka a kľukatá Rozmarínova ulica a južná časť ulice Starý rínek. Táto je, ako je vyššie uvedené, pravdepodobne postavená na mieste bývalého valového opevnenia resp. v priekope mestského opevnenia.

V 2. polovici 20. storočia veľká časť zástavby mesta bola nahradená hromadnou bytovou výstavbou a verejnými budovami, časť Starého Hlohovca bola asanovaná a tiež nahradená vo väčšine sídliskovou zástavbou. S rozvojom mesta súvisel aj vznik nových priemyselných podnikov, došlo k výstavbe nového železničného a cestného mosta cez Váh. V roku 1953 bola opätovne k Hlohovcu oficiálne pripojená obec Sv. Peter, terajšia Svätopeterská ulica. V

roku 1960 došlo k zrušeniu okresu Hlohovec a v roku 1996 sa Hlohovec stal znovu okresným mestom.

E. CHARAKTERISTIKA PAMIATKOVÝCH HODNÔT ÚZEMIA

E.1. PAMIATKOVÉ HODNOTY ÚZEMIA HMOTNEJ POVAHY

E.1.1. FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA

Územie historického jadra mesta plnilo od svojich počiatkov niekoľko funkcií. Obytnú funkciu, remeslá a zásobovanie panského dvora plnilo územie pod hradom už v období poddanskej osady, už pred príchodom hostí a udelením mestských výsad. S výsadami pribudol obchod, hospodársko-správna funkcia a postupne aj funkcia obranná, súvisiaca hlavne s geografickým umiestnením v pohraničí. Pri týchto základných funkciách mesta sa prirodzene vyvíjali remeslá, poľnohospodárstvo, ale aj duchovná, kultúrna a vzdelávacia oblasť.

Z historických stavieb, nachádzajúcich sa v PZ, si udržali svoju pôvodnú funkciu sakrálne stavby a budova býv. meštianskej školy na Štefánikovej ulici. Budovy profánnej architektúry prešli počas svojho vývoja rôznymi funkciami, len niektoré si zachovali obytnú funkciu, s čím často súviseli rozsiahle stavebné zmeny.

E.1.2. OBRAZ KRAJINY – charakteristické pohľady

Pri založení sídla mal mimoriadny význam tok Váhu (pôvodne meandrujúci), hrad (v súčasnosti zámok) nad ním vo výrazne dominantnej polohe a obchodné cesty – staršia, vedúca po ľavom brehu Váhu a až neskôr od pol. 14.st. dôležitá krajinská cesta spájajúca Považie skratkou cez vrchy s Ponitím. Vychádzajúc z prieskumu v teréne, ako i z východiskových podkladov je možné konštatovať, že obraz krajiny vytvára na jednej strane pohorie resp. kopec nad mestom so zámkom býv. hradom, na druhej strane je to rieka Váh, raziaca si cestu pod kaštieľom. Za Váhom sa už rozprestiera dolina, končiaca sa až pri Karpatoch. Strany oboch brehov sú spojené dvomi mostmi: železničným a cestným. Špecifický charakter mesta so zoskupením historických objektov a dominant sakrálnych objektov, ktoré sa v tomto priestore formovali niekoľko storočí, vyplýva z jeho geografickej polohy, zo situovania na miernom svahu Inoveckých hôr na ľavom brehu rieky Váh v údolí nachádzajúcom sa medzi kaštieľom na kopci a vrchom Gábor.

Na starých pohľadniciach z konca 19.a zo zač. 20.storočia je známa charakteristická panoráma na mesto Hlohovec z vyhlídky Šianec– pohoria Považský Inovec. Je tvorená dominantami kostolov – Kostola sv. Michala a Kostola Všetkých svätých s kláštorom a okolitou zástavbou. Tento diaľkový charakteristický pohľad na mesto zo známej vyhlídky Šianec, aj keď je v súčasnosti narušený novodobou architektúrou (hlavne bytovou a panelovou výstavbou) je stále vnímateľná v polohe historického jadra a doposiaľ je považovaná za najkrajšiu diaľkovú panorámu na mesto a na zámok s celým areálom; Tento jedinečný pohľad je zvečnený aj na obraze z roku 1797 od maliara Lipperta. Dokladom zachovanej panorámy či siluety sú okrem zachovaných historických fotografií aj veduty. Zaujímavé pohľady na mesto sú stále vnímateľné zo zámočkej záhrady ako aj z hlavných prístupových ciest z Trnavy a z Nitry a tiež zo Svätého Petra, ktoré sú do značnej miery znehodnotené, sú však časti, ktoré ešte poskytujú ucelený pohľad na mesto.

E.1.3. VONKAJŠÍ OBRAZ ÚZEMIA – panoráma, silueta

Vonkajší obraz územia a jeho siluetu podmienila terénna konfigurácia prostredia. V rámci pamiatkovej zóny je pre panorámu a siluetu historického jadra významná pôvodná historická urbanistická štruktúra, reprezentovaná jedno až dvojpodlažnými objektmi so šikmým zastrešením a dominantnými cirkevnými objektmi v polohe námestia, ktoré v minulosti určovali vývoj sídla. Vonkajší obraz územia si zachoval pôvodnú základnú priestorovú siluetu najmä v severnej časti od námestia, teda v časti Nový Hlohovec. Až do 2. polovice 20. storočia pretrvala pôvodná zástavba aj v časti Starý Hlohovec, avšak táto musela ustúpiť novej sídliskovej výstavbe, ktorá v rámci panorámy PZ výrazne zasiahla do vnímateľnosti vonkajšieho obrazu územia a zatienila tak v niektorých polohách pôvodnú zástavbu v možných priehľadoch a pohľadoch. I napriek tomu menej podlažná bytová zástavba stále umožňuje zachovať pôvodné priehľady a krajinný obraz historického jadra. Dominantami sú na kopci situovaný zámok, ktorý je krajinnou, výškovou a hmotovou dominantou a zároveň je samostatne chránený ako NKP, v polohe zvýšeného terénu je dominantou Kostol sv. Michala archanjela (NKP), ktorý tvorí historické centrum PZ a kostol a kláštor františkánov (NKP) tvoriaci jadro Starého Hlohovca, ktorý je súčasťou ochranného pásma PZ.

Pre vnímanie vonkajšieho obrazu sú najhodnotnejšími pohľadmi: panoráma z vyhliadky Šianec (pohľad č. 1 vo výkrese č. 1- širšie vzťahy), diaľkové pohľady z cestnej komunikácie zo smeru Trnava (pohľad č. 4 vo výkrese č. 1- širšie vzťahy), pohľad od Váhu smerom do ulice Pod Beranom (pohľad č. 3. vo výkrese č. 1- širšie vzťahy), pohľad od Svätého Petra (pohľad č. 5 vo výkrese č. 1- širšie vzťahy), a pohľad zo zámockej záhrady (pohľad č. 2 vo výkrese č. 1- širšie vzťahy). Významnou súčasťou pôsobenia vonkajšieho obrazu mesta sú strešné roviny. Charakteristickou zostáva silueta a panoráma historického jadra rešpektujúca dominanty a charakteristickú podlažnosť aj polohu, preto je žiadúce ich chrániť a nevytvárať ďalšie dominanty (výškové či hmotové) v historickom jadre.

vid'. pozri prislúchajúce foto, Príloha č. 7 - Chránené pohľadové uhly na historickú siluetu a panorámu

E.1.4. VNÚTORNÝ OBRAZ ÚZEMIA – priestorová štruktúra

Historickú zástavbu Hlohovca radíme medzi mestá s pravidelným námestím štvoruholníkového pôdorysu s pravidelnou uličnou sieťou, s dominantou pôvodne gotického kostola na dnešnom Námestí sv. Michala.

Z urbanistického hľadiska za hodnotné priestorové celky možno určiť Námestie sv. Michala, Námestie sv. Cyrila a Metoda, severnú stranu ulice Slov. nár. povstania (ďalej len SNP), Pribinovu, Ulicu M.R. Štefánika (ďalej len Štefánikova ul.), východnú stranu Hlohovej ulice, ulicu Pod Beranom, Kamennú uličku a Podzámsku ulicu. Zástavba historického celku je v prevažnej miere prízemná a jednoposchodová.

Z hľadiska slohovej zachovalosti historické jadro prezentujú objekty renesančné a barokové so stredovekým jadrom, renesančné, barokové a klasicistické, doplnené secesnými objektmi. Typickým skladobným prvkom mesta je jednoposchodový podpivničený meštiansky dom s prejazdom a prízemný poľnohospodársko-remeselnícky dom s prejazdom, vo dvore často s hĺbkovou zástavbou poľnohospodárskymi budovami.

Urbanistická kompozícia uličnej siete v pamiatkovej zóne je zachovaná, námestie je centrom obce, kam sa zbiehajú hlavné ulice. Historická zástavba je kompaktná na východnej, čiastočne severnej strane ulice Pod Beranom, zachovanej východnej časti Hlohovej ulice,

Štefánikovej a Pribinovej ulici, severná strana ul. SNP a čiastočne východná strana Podzámskej ulice.

Smerom z hlavného námestia je priestorová štruktúra v južnej, západnej, severozápadnej a východnej časti narušená novodobou bytovou a panelovou výstavbou, necitlivým spôsobom v historickom jadre bolo vybudovanie obchodného centra - Domu služieb, na rohu Štefánikovej ulice až po roh Hlohovej ulice v kontakte s námestím, stavba kultúrneho domu na Pribinovej ulici, výškovej budovy slobodárne v tesnej blízkosti Špitála s gotickým kostolíkom sv. Ducha. Novej dopravnej koncepcii koncom 20.st. resp. realizácii nového mosta podľahol i objekt židovskej synagógy v severozápadnom kúte námestia.

Pre vnútorný obraz pamiatkovej zóny sú najhodnotnejšími priehľady na historické dominanty, ktoré je potrebné chrániť: Kostol sv. Michala s Kaplnkou sv. Anny, Špitál a Kostol sv. Ducha a tiež hmotovú dominantu hotela Jeleň na Námestí sv. Michala. Mimo pamiatkového územia sú najhodnotnejšími priehľady na historické dominanty: Kláštor s Kostolom všetkých svätých. Preto je žiadúce ich chrániť a nevytvárať ďalšie dominanty (výškové či hmotové) v historickom jadre.

vid'. pozri prislúchajúce foto, Príloha č. 7 - Chránené interiérové a exteriérové pohľady;

E.1.4.1. HISTORICKÝ PÔDORYS

Sídla, ktoré dali základ dnešnému Hlohovcu sa od stredoveku rozvíjali následne v dvoch polohách, navzájom odlišných. Ranostredoveká osada pod hradom situovaná v južnej až juhozápadnej časti sídla doloženej archeologicky z 12. -13.st., ktorá bola zničená tatármi v rokoch 1241-1242. Približne na rovnakom mieste vznikla nová osada –starý Hlohovec, ktorej písomné zmienky pochádzajú z konca 13.st. Urbanizmus tejto časti osídlenia je zachytený na starších katastrálnych mapách z r.1856 a z roku 1894 vyznačujúcej sa nepravidelnou sieťou križujúcich sa ulíc a uličiek v súlade s morfológiou terénu. Súčasné urbanistické historické jadro Hlohovca sa vytvorilo až v priebehu 14.st. príchodom nemeckých hostí –tzv. Nový Hlohovec. Predstavuje pravidelnú uličnú sieť s námestím takmer obdĺžnikového tvaru, s orientáciou dlhšej osi v smere východ – západ, charakteristického pre mestá založené na zákupnom práve. Svojou urbanistickou skladbou priamo nadväzuje na starý Hlohovec. Južnou stranou námestia v pozdĺžnej osi prechádzala od r. 1350 významná tepna - krajinská cesta vedúca z Považia do Ponitria cez vrchy. Pravidelný systém ulíc (dnešnej Štefánikovej, Pribinovej, Radlinského) paralelných so staršou líniou Hlohovej ulice vybiehal z námestia a juhovýchodného úseku ním prebiehajúcej krajinskej cesty severovýchodným smerom.

Základná urbanistická schéma historického jadra je dodnes zachovaná takmer v celom rozsahu pamiatkovej zóny, ktorej všetky priestory boli súčasťou stredovekého mesta. Všetky hlavné ulice vychádzajú z rozsiahleho štvoruholníkového námestia, resp. z priestoru v jeho tesnej blízkosti. Dlhé, navzájom rovnobežné ulice, sú len zriedka prepojené úzkymi, tzv. požiarnymi uličkami. Takouto uličkou bola v minulosti prepojená Štefánikova s Pribinovou ulicou a pozostatok z nej je možné nájsť už len na Štefánikovej, kde je preluka medzi domami v inak radovej zástavbe. Preluka je však ohradená pevným múrom (bránou). V mieste vyústenia na Pribinovej ulici je voľné priestranstvo severne od blokovej stavby kultúrneho domu. Poloha uličky je čitateľná z mapových podkladov z konca 19. storočia. Podobná ulička, pravdepodobne umožňujúca čo najkratší prechod od špitálika k farskému kostolu na námestí, bola v bloku zástavby, ohraničenej severnou a južnou stranou námestia a Hlohovou ulicou. Ulička je prístupná od Hlohovej ulice, od námestia je zastavaná nízkou stavbou.

V historickom jadre je zachovaná klasická hierarchia radenia parciel voči urbanistickým priestorom – všetky parcely priľahlé k námestiu sú radené kolmo k uličným čiarom. Najdlhšie

parcely sú na východnej strane námestia, kde neboli obmedzené zadnou zástavbou alebo ulicou. Najkratšie sú na južnej strane, končiace na Michalskej ulici, oddeľujúcej historické mesto od sídliskovej zástavby (v minulosti oddeľovala jednotlivé časti mesta). Malé parcely v porovnaní s ostatnými , sú v západnej časti námestia, v priestore medzi severnou a južnou zástavbou. Parcely v rámci celého tohto bloku zástavby a domy na nich majú rôznu orientáciu voči svetovým stranám, napriek tomu sú, až na jeden objekt, priradené k námestiu. V severozápadnej časti námestia je parcelácia úplne zničená monoblokovou stavbou domu služieb na pôvodných šiestich parcelách orientovaných do námestia.

Parcelácia na Podzámskej ulici plynule pokračuje spôsobom, daným východnou zástavbou námestia. Do ulice Kpt. Nálepku nebol v minulosti orientovaný žiaden dom. Táto situácia sa zmenila výstavbou nových objektov v jej východnej časti.

Odlíšná situácia z hľadiska parcelácie je v uliciach Pod Beranom a v Kamennej uličke. Voľné nepravidelné parcely sa prispôbovali svažitému terénu a je predpoklad, že aj staršej zástavbe, ktorá sa tu nachádzala už za čias poddanskej osady (nálezy v priestore špitálka).

Nová situácia oproti ostatným častiam je na južnej strane ulice SNP a na ulici Za poštou. Dve funkcionalistické stavby, postavené na mieste pôvodných šiestich domov, držia ešte líniu pôvodnej zástavby na ulici SNP. K nim priradené objekty vo vnútrobloku a na ulici Za poštou nerešpektujú žiadne historické urbanistické zásady (uličná čiara, parcelácia, krídlová zástavba, klasické šikmé zastrešenie, atď.)

Hlohová ulica - jedna z najstarších ulíc mesta Hlohovec, ktorá je na severnej strane ohraničená ulicou Zábranie a na južnej strane námestím.

V období 1.vojenského mapovania (1785) bola ohraničená z juhu komunikáciou prechádzajúcou severnou stranou námestia k brehom Váhu a zo severu priestorom pred františkánskym kostolom a kláštorom. Najneskôr v 1.polovici 19.storočia sa rozšírila južným smerom až po južnú stranu námestia. Definitívne tak bolo zrušené komunikačné prepojenie severnej strany námestia s nábrevím. Znovu sa obnovilo v 2.polovici 20.storočia demoláciou synagógy a výstavbou nového mosta cez rieku.

Podľa katastrálnej mapy z roku 1895 bola ulica (Lehel utca) obojstranne zastavaná súvislou zástavbou, prerušenou v západnej línii Kamennou uličkou prechádzajúcou popri synagóge k špitálskemu kostolu a vo východnej línii ulicou, spájajúcou Hlohovú so Štefánikovou (Uj utca). Všetky budovy sú hlavnou fasádou orientované do Hlohovej ulice, výnimku tvorí parcela na rohu Hlohovej a severnej strany námestia, ktorá je orientovaná do námestia. Budovy sú prízemné okrem troch objektov na juhu ulice, v mieste styku s námestím. Prevažuje krídlová radová zástavba s krátkym uličným krídlom na celú šírku parcely a dlhým dvorovým krídlom popri severnej alebo južnej parcelnej hranici. V severovýchodnej časti ulice sa zachovala staršia situácia – hĺbkové domy s voľným prechodom na parcelu. Západná časť ulice má dlhé parcely a teda i dlhé záhrady končiace až pri Váhu, východná časť má parcely ukončené vo vnútrobloku, kde sa stretajú so záhradami zo Štefánikovej ulice. Z pravidelného systému parcelácie a spôsobu zástavby na parcele sa vymyká východný úsek medzi severnou a južnou líniou námestia, kde je situovaných niekoľko trojkrídlových budov s nádvorím bez záhrad. Tento blok je v smere východ- západ predelený úzkou uličkou.

Takmer celá západná línia Hlohovej ulice bola v 2.polovici 20.storočia zbúraná a nahradená sídliskovou zástavbou. Zachovaná zostala len necelá časť zástavby medzi Kamennou uličkou a južnou časťou námestia a jeden objekt severne od synagógy, resp. od dnešnej hlavnej cestnej komunikácie. Je posledným objektom, vypovedajúcim o urbanistických parametroch ulice. Z východnej zástavby boli asanované domy orientované do námestia

a vedľa nich ďalšie 4 domy s hlavnou fasádou do Hlohovej ulice. Pri prepojovacej (Tolstého) ulici so Štefánikovu sa zbúralo 6 domov.

Jediný neporušený úsek zostal medzi Tolstého ulicou a priestranstvom pred františkánskym kostolom.

Ulica M.R. Štefánika - ulica začína na Námestí sv. Michala a prechádza až po železničnú stanicu. Do pamiatkovej zóny je začlenený úsek od námestia po Tolstého ulicu.

Je to jedna z najstarších ulíc mesta Hlohovec, podľa informácií z literatúry vznikla už v 14.st. a súvisí s príchodom hostí do Hlohovca a so založením Nového Hlohovca.

Na 1. aj 2.vojenskom mapovaní je jej rozsah totožný s časťou, zaradenou do pamiatkovej zóny, od severu je ukončená vozovou cestou oddeľujúcou obytnú zástavbu mesta od komplexu budov františkánskeho kláštora.

Podľa katastrálnej mapy z konca 19.storočia tvorila ulica hlavnú komunikáciu spájajúcu námestie s časťou Sv. Peter. Bola obojstranne zastavaná súvislou zástavbou, prerušenou vo východnej línii úzkou uličkou, spájajúcou Štefánikovu s Pribinovou ulicou. Ulička, umiestnená v severnej časti východnej zástavby (medzi domami č. 33 a 35), kopíruje nepravidelnosť parciel, je zošikmená voči Štefánikovej a Pribinovej ulici, no zároveň a je rovnobežná s ulicou Starý rínek. Do uličky je hlavnou fasádou orientovaných niekoľko domov južnej línie a dva nepravidelne situované domy severnej línie. Teoreticky je možné predpokladať, že zástavba severne od uličky je postavená až po zániku mestského valového opevnenia, ktorého priebeh sa predpokladá v, alebo pri línii ulice Starý rínek. Na nároží Štefánikovej a ulice Starý rínek je voľný priestor, domy sú zasunuté, avšak stále s orientáciou hlavnej fasády do Štefánikovej ulice. Všetky domy ulice majú hlavný vstup zo Štefánikovej ulice, výnimku opäť tvorí južná časť ulice, kde sú domy orientované do námestia. Parcely medzi Štefánikovou a Hlohovou ulicou sú oddelené rovnou líniou, čo by mohlo naznačovať ich jednorázový vznik. Parcely medzi Štefánikovu a Pribinovou ulicou majú nepravidelné, uskakované rozdelenie.

Dom na východnom rohu námestia a ulice (dnešný mestský úrad) je na katastrálnej mape vysunutý do ulice, čím je priechod ulice v tejto časti podstatne zmenšený. Na ulici je výlučne krídlová zástavba na parcele, väčšina uličných krídel zapĺňa celú šírku parcely, čím vytvárajú radovú zástavbu v ulici. Šírkovo orientované uličné krídlo, okrem klasických hĺbkových domov, nemá ani výrobný objekt približne v strede východnej línie. Parcela je zastavaná dvoma bočnými a jedným zadným krídlom. Dlhé dvorové krídla domov sú situované popri severnej alebo južnej parcelnej hranici. Katastrálna mapa znázorňuje výlučne prízemnú zástavbu, poschodové budovy sú len na západných nárožiach. Jedná sa o dodnes zachovanú školu v severnej časti ulice a zbúrané domy oproti mestskému úradu.

20.storočie zasiahlo do urbanizmu ulice výrazne v jej severnej a južnej časti. Výstavbe obchodného centra museli ustúpiť domy orientované do námestia a ďalšie 4 domy východnej zástavby ulice. Domy oproti, pre zväčšenie šírkových pomerov, boli pravdepodobne tiež zbúrané a nahradené budovou mestského úradu a kina. Ulička, rovnobežná so Starým rínikom, vrátane celého bloku domov severne od, bola zbúraná v súvislosti s výstavbou kultúrneho domu na Pribinovej ulici. Už len pozostatok po nej je úzka medzera medzi domom č. 27 a 29, oddelená od ulice oplotením (bránou).

Námestie sv. Michala - centrom historického jadra mesta Hlohovec je Námestie sv. Michala, ktoré sa podľa informácií z literatúry vyvinulo v 14. storočí s príchodom nemeckých hostí do Hlohovca, na severnom okraji Starého Hlohovca . Námestie v strede s kostolom má typický štvoruholníkový tvar, z ktorého lúčovite vybiehajú ulice – Hlohová, Štefánikova a

Pribinova z jej severnej strany, Ul.SNP vybieha z východnej strany, Podzámska ulica z južnej strany a ul. Pod Beranom zo západnej strany námestia.

Podľa 1.vojenského mapovania bol kostol obohnán múrom a popri troch strán radovej zástavby viedli cesty. Popri severnej zástavbe vychádzala cesta cez ulicu SNP mimo mesta – na krajinskú cestu. Jej druhé vyústenie končilo „v slepej ulici“ resp. na brehu rieky. Druhá cesta, popri východnej zástavbe, sa napájala na severnú a viedla cez Podzámsku ulicu až na zámok. Obchádzajúc zámocký park prešla cez drevený most až ku hlavnému vchodu zámku. Tretia cesta, popri južnej strane zástavby námestia, sa napájala na východnú cestu a viedla cez ulicu Pod Beranom a popri Váhu až k pilierovému mostu. Západná strana námestia nebola ohraničená súvislou zástavbou ani pravidelnou parceláciou.

Doplnenie západnej strany námestia je prvýkrát zachytený na 2.vojenskom mapovaní. Je tu taktiež čitateľná prítomnosť niekoľkých kamenných a drevených krížov (sôch), situovanie vážnice aj stupňovité zasunutie domov pri vyústení námestia do Podzámskej ulice.

Pri porovnaní dnešného stavu s katastrálnou mapou z konca 19.storočia je možné konštatovať, že priestor námestia a vyústenie ulíc z neho sa nezmenili. Tvorí ho severný blok námestia medzi Hlohovou a Pribinovou, približne v strede rozdelený Štefánikovou ulicou, neprerušovaný východný blok až po ulicu kpt. Nálepku, južný blok rozdelený úzkou uličkou v predĺžení Štefánikovej ulice a západný blok, stupňovito ustupujúci v severnej časti smerom k Hlohovej ulici, pôvodne predelený úzkou uličkou medzi domami č. 19 a 20. Zastavenie tejto uličky zo strany námestia je jediným urbanistickým zásahom do námestia.

Všetky domy, bez výnimky, sú orientované hlavnými fasádami do námestia. Tvorené sú z krídlových domov s uličnými krídlami cez celú šírku parcely a s jedným alebo dvoma dvorovými krídlami do hĺbky parciel. Záhrady sú len minimálne, dlhšie parcely so záhradami sú len v juhovýchodnej časti zástavby, kde nebola dĺžka parciel obmedzená žiadnou ulicou. Podlažnosť bola na konci 19. storočia rôznorodá, striedajú sa tu prízemné aj poschodové budovy.

V priebehu 20.storočia sa mnohé budovy nadstavali, takže prevažuje dvojpodlažná zástavba. Celý blok zástavby medzi Hlohovou a Štefánikovou ulicou, pôvodne pozostávajúci z 6 domov, bol zbúraný a nahradený plochostrešnými blokovými stavbami v rozsahu celej pôvodnej šírky zástavby. Na rozdiel od pôvodného stavu je zástavba zasunutá voči historickej uličnej čiare o niekoľko metrov.

Podzámska ulica - z juhovýchodnej strany dnešného Námestia sv. Michala vybieha dnešná Podzámska ulica, ktorá je jednou z najstarších ulíc mesta Hlohovec a pôvodne bola súčasťou Starého Hlohovca.

Ulica vždy spájala námestie so zámkom, no jej trasa sa zrejme menila. Nasvedčuje tomu situácia zaznačená na 1.vojenskom mapovaní, podľa ktorej viedla ulica popri zámockom parku až do polohy východne od hradu (približne v polohe dnešného divadla) a odtiaľ viedla hlavná prístupová komunikácia do zámku. Na 2.vojenskom mapovaní už končí ulica v spodnej časti – pod parkom a napája sa na dlhú rovnú alej vedúcu až k hlavnému vchodu do zámku.

Podľa katastrálnej mapy z konca 19.storočia bola ulica obojstranne zastavaná prevažne prízemnou radovou alebo hĺbkovo orientovanou zástavbou. Do dnešného dňa sa zachovalo sedem domov na východnej strane ulice, z toho dva domy, južne od ulice kpt. Nálepku. Dom č. 14 je renesančná kúria so zachovanou sgrafitovou výzdobou na čelnej fasáde, výnimočnou nielen v rámci mesta, ale aj širšieho regiónu. Na západnej strane ulice sa zachoval len jeden dom situovaný v nárožnej polohe od námestia.

Pribinova ulica - začína na ulici SNP v mieste ukončenia severnej línie domov na námestí a pokračuje až po železničnú stanicu. V pamiatkovej zóne je východná časť úseku medzi ulicou SNP a Starým rínom.

Časť medzi ulicou SNP a Starým rínom patrí medzi najstaršie ulice mesta, podľa informácií z literatúry vznikla už v 14.st. a súvisí s príchodom hostí do Hlohovca a so založením Nového Hlohovca.

Na 2.vojenskom mapovaní sú v priestore ulice vyznačené 2-3 kamenné kríže, či sochy, no tieto sa na ulici už dnes nenachádzajú.

Podľa katastrálnej mapy z roku 1895 bola ulica v celom rozsahu obojstranne zastavaná pravidelnou zástavbou až po uličku smerujúcu na Štefánikovu ulicu. Severne od tejto uličky je na oboch stranách ulice voľnejšia zástavba s nepravidelnou parceláciou. Je to v priestore, kde sa predpokladá prítomnosť valového opevnenia a parcely s domami vznikli až po likvidácii opevnenia. Budovy na južnom nároží sú orientované do ulice SNP, čo je vzhľadom na jej dôležitosť v urbanistickom vývoji mesta, opodstatnené. Severné nárožia majú fasády orientované do ulice Starý rínom, no je predpoklad, že dôvodom je ich dodatočné pripojenie k jestvujúcim, zrejme ešte stredovekým parcelám. Zástavba na parcelách je prevažne krídlková, s krátkym uličným krídlom na šírku celej parcely a dlhým dvorovým krídlom situovaným pri jednej z bočných hraníc parciel. Vyskytujú sa však aj jednokrídlivé hĺbkové domy s voľným prechodom na parcelu. Podľa katastrálnej mapy sú prízemné objekty narušené podlažnou stavbou v troch prípadoch, v jednom prípade sa jedná o klasicistickú kúriu so záhradou siahajúcou až do priestoru záhrad, patriacich domom na Radlinského ulici.

V súvislosti s výstavbou kultúrneho domu v severovýchodnej časti ulice bolo zbúraných 6 domov pred uličkou spájajúcou Pribinovu so Štefánikovou a celý blok domov od uličky po Starý rínom. Veľkopošná bloková stavba je umiestnená tak, že nedáva možnosť prinávratenia uličky do pôvodnej polohy.

Pod Beranom - ulica začína v mieste stretania Hlohovej ulice a južnej línie námestia a pokračuje západným smerom okolo budovy špitálik.

Je to jedna z najstarších ulíc mestečka Hlohovec kadiaľ viedla obchodná cesta z Považia na Ponitrie, ktorá bola presmerovaná do dnešnej polohy až v 2.polovici 20.storočia.

Podľa katastrálnej mapy z konca 19. storočia je zrejmé, že ulica mala iný urbanizmus ako ulice doposiaľ opisované. Nie je tu pravidelná uličná sieť samotnej ulice, ani ulíc na ňu nadväzujúcich, nie je tu vytvorená pravidelná parcelácia. Ulica sa skladala z rôznych nepravidelných úsekov s rôzne vytvorenými parcelami a rôzne orientovanými domami. Keďže pri archeologickom výskume budovy špitálik a kostola sv. Ducha sa potvrdila na tomto mieste zástavba z čias poddanskej osady, je predpoklad, že ulica Pod Beranom bola tiež jej súčasťou, príp. súčasťou časti Starý Hlohovec, ktorý bol nástupcom poddanskej osady.

Sídlisková výstavba druhej polovice 20.storočia, ktorá nahradila takmer celú zástavbu časti bývalého Starého Hlohovca, bola príčinou asanácie aj ulice Pod Beranom. Dodnes sa zachovali len dva poschodové domy v severovýchodnej časti pri vyústení ulice na námestie a špitálik. Ten už však vytvára, spolu s kostolom sv. Ducha Kamennú uličku, vedúcu pomedzi domy a popri plotoch ohraničujúcich zadné parcely budov ulice Pod Beranom, k Hlohovej ulici. Výškový rozdiel medzi ulicami je prekonávaný terénnymi schodmi.

Ul. Slov. nár. povstania - zo severovýchodného kúta dnešného Námestia sv. Michala vybieha dnešná Ulica Slovenského národného povstania a pokračuje až po cintoríny resp. po Kalváriu. Ulica patrí medzi najstaršie ulice mesta, viedla tu obchodná cesta z Považia na Ponitrie. Podľa informácií z literatúry vznikla už v 14.st. a súvisí s príchodom hostí do

Hlohovca a so založením Nového Hlohovca. Pri ústí ulice v blízkosti Kalvárie bol pri zemných prácach zistený priebeh vstupnej brány, z čoho predpokladáme stredoveký priebeh systému opevnenia mesta (predpokladá sa palisádové s valom a kamennými vežami, resp. bránami).

V pamiatkovej zóne je južná časť úseku medzi Námestím sv. Michala a ulicou Za Poštou. Podľa katastrálnej mapy z roku 1895 bola ulica v celom rozsahu obojstranne zastavaná pravidelnou zástavbou, v celom úseku je prerušená dnešnou Radlinského ulicou a ul. Za poštou, resp. ju možno rozdeliť na západnú a východnú časť resp. polovicu ulice. Budovy majú všetky hlavné fasády orientované smerom do ulice. Zástavba na parcelách je prevažne krídlková, s uličným krídlom na šírku celej parcely a dlhým jedným alebo dvoma dvorovými krídlami situovanými popri jednej z bočných hraníc parciel. Vyskytujú sa však aj jednokrídlové hĺbkové domy s voľným prechodom na parcelu a to iba v úseku od Radlinského ulice až po kalváriu. Podľa katastrálnej mapy ide o prízemné objekty s jednou dvojpodlažnou stavbou situovanou v polohe severnej strany ulice ako druhý objekt od Pribinovej ulice (Slov.nár.povstania 4).

V priebehu 20.storočia sa mnohé budovy nadstavali, či prestavali, alebo zbúrali a nahradili novodobou zástavbou. Takmer celá južná strana pôvodných domov ulice Slov. nár. povstania bola v 2.polovici 20.storočia zbúraná a nahradená sídliskovou zástavbou, na rohu ulíc Za poštou a Slov.nár.povstania bolo vybudované nákupné centrum. Zachovaná zostala celá severná strana línie domov po kalváriu, patriacich do ochranného pásma a len časť línie domov južnej strany ulice medzi námestím a Ul. Za poštou patriacich do pamiatkovej zóny. .

E.1.4.2. OBJEKTOVÁ SKLADBA ÚZEMIA

E.1.4.2. a) Objektová skladba urbanistických priestorov

Najpodrobnejšiu a najucelenejšiu predstavu o spôsobe zástavby v historickom jadre a na jednotlivých parcelách, o objektovej skladbe, ale aj o výškovom usporiadaní mesta, dáva katastrálna mapa z roku 1895 doplnená vedutami a množstvom dobových vyobrazení.

V súčasnosti predstavuje územie historického jadra mesta heterogénny spôsob zástavby pozostávajúci z viacerých typologických druhov zástavby. Diferencovanosť zástavby vyplýva najmä zo zmien, ktoré nastali v mestskej štruktúre v 2. polovici 20. storočia v súvislosti s panelovou výstavbou. Pôvodne bola homogénna kompaktná, prevažne radová zástavba centra organizovaná okolo pozdĺžneho námestia a popri pravidelných súbežných uliciach prevažne severne od námestia. Na juhozápad od námestia sa zástavba prispôbovala svažitému terénu, takže je nepravidelná. Zbúraním historickej zástavby pod hradom a na nábřeží rieky sa do centra dostala nekompaktná rozvoľnená veľkoobjemová zástavba, ktorá nevymedzuje uličné priestory, ani uličné čiary.

Historickú štruktúru predstavuje zástavba, ktorá svojimi uličnými krídlami, rozprestierajúcimi sa prevažne v celej šírke parcely, vytvára súvislú hmotu domov. Túto tzv. radovú zástavbu tvoria okrem uličných krídel aj krídla dvorové, umiestnené popri jednej z parcelných hraníc, ojedinele sa vyskytujú aj domy s viacerými krídlami. Dvorové krídla sú na historickej zástavbe hmotovo a výrazovo podriadené uličnému krídlu, výnimku tvoria len náročné budovy alebo palácové stavby (kúrie). V rámci zóny sa ojedinele vyskytujú samostatne stojace jednokrídlivé domy s úzkym dlhým krídlom smerujúcim do hĺbky parcely, vedľa ktorého je voľný vstup do záhrady. Tieto domy vo veľkej miere pochádzajú zo staršej zástavby mesta a ich pozostatky môžeme ešte nájsť v domoch radovej zástavby v podobe úzkych dlhých dvorových krídel.

Z uvedeného vyplýva, že prevažná časť historickej zástavby má rozmiestnenie priestorov na pozemku a dispozíciu, resp. typológiu domu, zodpovedajúcu poľnohospodárskej alebo remeselnej výrobe, o ktoré sa Hlohovec v minulosti opieral. Bol to dom s prejazdom s honosnejším uličným krídlom a miestnosťami prístupnými z prejazdu, hmotovo a výrazovo podružnejšie dvorové krídlo resp. viac krídel, situovaných popri parcelných hraniciach a vytvárajúcich voľný vnútorný priestor. Zadné krídla niektorých domov oddeľovali zastavanú časť s dvorom od záhrady, patriacej k objektu. Rovnakú typológiu, ako remeselnícke a poľnohospodárske domy majú aj honosnejšie meštianske a palácové domy.

V miestach dochovanej historickej zástavby je hlavné krídlo vždy situované tak, že súčasne tvorí uličnú čiaru ulice. Výnimku tvoria len samostatne stojace sakrálne objekty na námestí. Jediným urbanistickým priestorom, ktorý nie je tvorený výlučne zástavbou, je Kamenná ulička. Prechádza pomedzi oplotenia domov samotnej Kamennej uličky, ale aj domov s orientáciou do ulice Pod Beranom, ktoré majú do uličky orientované nezastavané plochy parcel.

Na námestí sv. Michala, v ulici pod Beranom a na Pribinovej ulici prevažuje dvojpodlažná radová zástavba s dvoma až tromi krídlami. Je tu najväčšie zastúpenie renesančných a barokových domov, niektoré so stredovekým jadrom, novšie domy postavené v 1. polovici 20. storočia ešte rešpektovali základné urbanistické zásady, dovtedy v meste používané (uličnú čiaru, spôsob zástavby na parcele, krídlivosť), výstavba z 2. polovice 20. storočia, vkladá do severozápadnej časti námestia, tieto zásady nerešpektovala. V uliciach, vychádzajúcich z námestia, (Hlohová, Štefánikova, Pribinova) prevažuje prízemná zástavba, objekty vytvárajú súvislú uličnú čiaru, len ojedinele sa vyskytuje samostatne stojaci hĺbkový dom. Zástavba pôvodne zväčša robotníckych a remeselníckych domov, ktorú je možné na základe obhliadok datovať do prelomu 19. a 20. storočia s ojedinelými staršími objektmi, má často staršie jadro už len v podobe suterénov. Výraz ich fasád však v mnohých prípadoch nenasvedčuje tomuto datovaniu, pre rôzne mladšie nekonceptné zásahy vykonané hlavne v poslednom období.

V historickom jadre mesta sa dosť často objavuje skosené nárožie so štítom (Štefánikova 34, 36, Pribinova 1, Hlohová 1, Námestie sv. Michala 21) veľmi ojedinele vystupuje do priestoru ulice arkier, či rizalit.

Ďalšia časť tejto kapitoly sa bude zaoberať hlavne objektmi, ktoré zostali zachované z pôvodnej urbanistickej štruktúry, zachytenej na katastrálnej mape z roku 1985, resp. objektmi, ktoré princípy historického urbanizmu dodržiavali aj v neskoršom období.

Podrobnejšie sa zaoberá aj rozdielom medzi stavom z obdobia, keď sa pamiatková zóna vyhlasovala a dnešným stavom. Z hľadiska celej zóny je možné konštatovať zlepšenie stavu kvalitnými obnovami s prinavrátením historických koncepcných úprav fasád hlavne niekoľkých objektov námestia, čím sa podstatne zlepšil historický a celkový výraz tohto hlavného urbanistického priestoru mesta. V príľahlých uliciach prevažuje stav zásahov, ničiaci historický výraz jednotlivých objektov, podrobnejšie analýzy sú spracované v rámci konkrétnych ulíc. Dôvody, zapríčiňujúce tento stav, nie sú predmetom vyhodnocovania v tomto materiáli.

Hlohová ulica - do pamiatkovej zóny je zaradená časť ulice medzi severnou a južnou líniou zástavby námestia a východná zástavba ulice medzi námestím a Tolstého ulicou. Západnú časť ulice tvoria panelové domy sídliskovej zástavby.

Z pôvodnej zástavby, dokumentovanej na katastrálnej mape z konca 19.storočia sa dodnes zachovali náročné domy v južnej časti ulice, oba s prejazdom sprístupňujúcim dvor z Hlohovej ulice a dva nadväzujúce domy, poschodový a prízemný, v západnej línii zástavby. Z východnej uličnej fronty drží pôvodný urbanizmus 7 prízemných domov.

V 90. rokoch 20. storočia, keď sa vyhlasovala pamiatková zóna, mala prevažná väčšina domov historický výraz z 1.polovice 20.storočia, najneskôr zo 60.rokov 20.storočia. Strešné konštrukcie jednotného sklonu bez vikierov a iných novodobých prvkov spolupôsobili pri vytváraní jednotného obrazu tejto časti ulice.

Južná časť ulice si doposiaľ zachovala historický výraz, resp. okrem veľmi nevhodnej výmeny okien tu neboli robené žiadne zásahy do fasád alebo striech. Nebola však robená ani celková obnova objektov. Nevhodnými zásahmi, zasahujúcimi aj do priestoru ulice, prešiel dom č. 6. Okrem zhoršeného výrazu pod jeho nepriaznivé pôsobenie sa podpisuje aj množstvo reklám, ktorými je tento objekt, ale aj štítový múr susedného domu, oblepený.

Vo východnej uličnej zástavbe prešla väčšina objektov radikálnymi prestavbami, aspoň čo sa týka ich výrazu. Zásahy do jestvujúcich objektov takmer všade znamenali odstránenie akýchkoľvek prvkov, či detailov na fasádach alebo strechách, vypovedajúcich o ich staršom pôvode. Objekty si zväčša zachovali pôvodnú hmotu, no využitie podkroví a snaha o rozšírenie podkrovných priestorov sa podpísala pod vytvorenie neúmerne veľkých vikierov, ktoré pôsobia disproporčne voči relatívne malej ploche prízemí jednotlivých domov.

vid'. Príloha č.3 –zásady PZ Hlohovec pre 1. pásmo ochrany- tabuľka s heslovitým stručným popisom dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov a zásady;

Heslovitý stručný popis dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov pre 2.pásmo ochrany:

č.1 - dvojpodlažný dom s čiastočne zachovaným koncepčným výrazom, nevhodne vymenené okná, prízemie zničené pri osádzaní nových výplní otvorov;

č.2 - (Pod Beranom 2) dvojpodlažný dom, v mieste prejazdu orientovaného do Hlohovej ulice jednopodlažný, má zachovaný koncepčný výraz objektu, nie veľmi vhodne sú vymenené okná na poschodí bez slohovej profilácie pochádzajúcej z poslednej koncepcnej úpravy;

č.4 – dvojpodlažný dom s nezmeneným výrazom, je predpoklad nálezu koncepcnej úpravy pod utilitárne upravenou fasádou;

č.6 – zachovaná prízemná hmotu objektu, zničený výraz hlavnej fasády, neproporčne riešený vstup mohutným schodiskom zasahujúcim celou hmotou do chodníka ulice, na štítovej fasáde a oplotení množstvo reklám;

č.13 – novostavba, 2-podlažný objekt rešpektujúci základné urbanistické princípy, strešné okná;

č.15 – zachovaná hmotu s veľkým neproporčným stredovým vikierom bez slohového výrazu;

č.17 – zachovaná hmotu s profilovaným soklom a rímsov, bez výrazu, predpoklad nálezu koncepcnej úpravy pod utilitárne upravenou fasádou;

č.19 – dom s neproporčnými vikiermi veľkých rozmerov v úrovni fasády, bez výrazu;

č.21 – dom s neproporčnými vikiermi veľkých rozmerov, bez výrazu;

č.23 – zachovaná hmotu a čiastočne výraz fasády, slohové komíny a strešné plechové prevetrávacie vikieriky, veľkosť a členenie okien cca zo 60.rokov 20.stor.;

č.25 – zachovaná hmotu a niektoré detaily fasády, jeho výraz sa oproti roku 1993 podstatne zhoršil;

č.27 – zachovaná hmotu hĺbkového domu, bez výrazu, bez detailu;

foto pohľadov na jednotlivé objekty pre 1.a 2. pásmo ochrany, vid'. Fotografická časť - Príloha č.6;

Z histórie niektorých domov celej Hlohovej ulice:

Hlohovec končil na severe pri mestskej bráne a tzv. kočacom zámku. V kočacom zámku bývali chudobnejší obyvatelia Hlohovca, okrem iného aj strážnik, nočný strážnik a strážca mestskej brány, ktorá sa tu nachádzala. Po jeho asanovaní v 20.st. na jeho mieste postavili budovu červeného kríža. Západná strana ulice je už dnes asanovaná. V minulosti sa na tejto ulici nachádzala židovská synagóga, okolo ktorej bola sústredená aj celá židovská náboženská obec. Samotná synagóga bola postavená v r. 1890. Oproti synagóge sa nachádzal byt kantora, správcu židovskej budovy, zo severnej strany ju ohraničovala židovská škola a západne od nej mimo Hlohovej ulice sa na dnešnej Kamennej ulici nachádzal židovský kúpeľ, obe dodnes stojace stavby. Okrem spomínaných budov je významnou a tiež dodnes stojacou stavbou budova starej radnice, v súčasnosti ZUŠ-ky stojacej na začiatku západnej strany ulice – Hlohová 4. Na východnej strane ulice, kde sa dnes nachádza obchodný dom Jednota sa nachádzali židovské budovy, ktoré pri asanovaní odhalili svoje tajomstvo a teda na ich múroch sa objavili židovské nápisy, ktoré dokazujú, že na tomto mieste sa nachádzala najstaršia synagóga v meste, postavená v 18.storočí.

Ulica M.R. Štefánika (ďalej len Štefánikova ul.) - do pamiatkovej zóny je začlenená južná časť ulice medzi námestím a Tolstého ulicou na západnej strane a medzi námestím a Starým rínom je súčasťou pamiatkovej zóny východná strana južnej časti ulice.

V porovnaní s katastrálnou mapou z konca 19.storočia sa okrem južnej časti od námestia, zachoval takmer celý stavebný fond.

Na začiatku 90. rokov 20.storočia, pri vyhlasovaní historického jadra za pamiatkovú zónu, bol prevažujúci výraz objektov zo začiatku 20.storočia, niektoré boli prefasádované v povojnovom období, no spravidla s čiastočne zachovanými slohovými prvkami alebo niektorými architektonickými detailmi. Väčšina domov bola prízemná, len niekoľko málo domov radovej zástavby mali aj ďalšie podlažie. Jedinou trojpodlažnou budovou (pôvodne prízemná kúria) je nárožný funkcionalistický objekt dnešného Mestského úradu (Štefánikova 1).

Štefánikova ulica prešla od začiatku 90. rokov 20.storočia najväčšími úpravami. Okrem mnohých prízemných domov, obnovovaných, nadstavovaných alebo úplne vymenených sa zmenila na pešiu zónu, s čím súviseli stavebné úpravy celého urbanistického priestoru. Klasický historický stav delenia priestoru na chodníky popri zástavbe, lemované stromoradiím a cestnú komunikáciu v strede ulice, sa zmenil na krivolakú líniu s nepravidelne umiestnenými ostrovmi nízkej a vysokej zelene. Dynamické riešenie, netypické pre historické mestské priestory bolo použité aj pri tvarovaní dlažby, ale aj pri umiestňovaní svetidiel.

Jedným z mála objektov ulice, kde obnova prispela k skvalitneniu výrazu objektu, je budova školy, stojaca na rohu Štefánikovej a Tolstého ulici. Aj niektoré ďalšie obnovované objekty si zachovali niektoré architektonické detaily a slohové prvky, no na žiadnom z nich obnova neznamenal návrat ku koncepcnej slohovej úprave celej fasády a strechy. Žiaľ, väčšina domov bola výrazovo zničená vkladáním veľkorozmerných vstupných a výkladových otvorov na fasádu, vytvorením veľkorozmerných vikierov v súvislosti so zbytnením podkrovia, alebo s riešením nadstavby a s tým spojenou likvidáciou spravidla profilovanej korunnej rímsy. Namiesto zlepšovania historického výrazu, často necitlivo prekrytého cementovými alebo dikoplastovými povrchmi v 70. – 80.rokoch 20.storočia, sa stav zhoršil, v niektorých prípadoch nenávratne.

vid'. Príloha č.3 –zásady PZ Hlohovec pre 1. pásmo ochrany- tabuľka s heslovitým stručným popisom dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov a zásady;

Heslovitý stručný popis dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov pre 2.pásmo ochrany:

č.2,4 - socialistická budova domu služieb, veľkoplošná, s plochou strechou, oblepená reklamami;

č. 6,8 – neexistuje;

č. 10 – zachovaná hmota, zničený výraz, bez detailov;

č. 12 – zachovaná hmota a výraz fasády, strešné okná;

č.14 – zachovaná hmota s profilovanou korunnou rímsou, zničený výraz, neproporčne veľké vikiere;

č.16 – zachovaná hmota, zničený výraz, strešné okná;

č.18– 2-podlažný, bez detailu a pôvodného výrazu, štítový vikier, nadstavba bez zachovania pôvodných detailov, či predelenia pôvodnou rímsou;

č.20 – 2-podlažný, pravdepodobne nadstavaný, so zachovanými prvkami (slohová brána a vývesný štít), bez historického výrazu, nevhodná farba krytiny;

č.22 - zachovaná hmota s čiastočne zachovaným výrazom;

č.24 – zachovaná hmota a detail, strešný prevetrávací vikier, výraz zničený;

č.26 – zachovaná hmota s profilovanou korunnou rímsou a niektorými slohovými prvkami (brána, strešné plechové vikieriky), bez historického výrazu;

č.28 – zachovaná hmota a slohový výraz, aj niektoré slohové prvky (brána, strešné plechové vikieriky);

č.30 – zachovaná hmota pôv. meštianskej školy, slohový výraz aj detaily;

č.32 – neexistuje;

č.34 – prízemný s čiastočne zachovaným výrazom, zmenené veľkosti otvorov a výplne;

č.36 - nárožný prízemný, zachovaná hmota a detail, bez slohového výrazu;

č.1 – funkcionalistická trojpodlažná stavba regionálnych kvalít so zachovaným výrazom z tohto obdobia, nevhodne vymenené okná;

č.3 – 2-podlažný s rovnou strechou, bez výrazu;

č.5 – 2-podlažný s rovnou strechou, bez výrazu;

č.7 – nadstavaný prízemný objekt o jedno podlažie s veľkými neproporčnými vikiermi, bez zachovania pôvodných detailov, či predelenia pôvodnou rímsou;

č.9 – zachovaná hmota s čiastočne zachovaným výrazom;

č.11 – zachovaná hmota, zachované detaily, zničený výraz fasády;

č.13 - zachovaná hmota, zničený slohový výraz;

č.15 – zachovaná hmota, zničený výraz;

č.17 – pravdepodobne zachovaná hmota, výraz cca zo 60.rokov 20.stor.;

č.19 – zachovaná hmota, výraz aj detaily;

č.21 – dvojpodlažná novostavba s vikierom, bez detailu;

č.23 – parcela pôv. sladovne s hospodárskymi objektami, do ulice orientované dve utilitárne stavby bez výrazu, detailu, s rovnou strechou;

č.25 – 2-podlažný, dosť vysoký, bez detailu;

č.27- zachovaná hmota, bez historického výrazu a detailu;

č.29 – zachovaná hmota a detail fasády, výraz cca zo 60.rokov 20.stor., obnovený, vymenené výplne otvorov;

č.31 – dvojpodlažná novostavba s veľkými, neproporčnými vikiermi;

- č. 33 – objekt asanovaný;
 č.35 – bez historického výrazu, bez detailu;
 č.37 – zachovaná hmota a detail fasády, výraz zničený;

foto jednotlivých pohľadov na objekty pre 1.a 2. pásmo ochrany, vid'. Fotografická časť - Príloha č. 6;

Z histórie niektorých domov Štefánikovej ulice:

Ulicu reprezentujú významné stavby ako budova býv. starej pošty (Štefánikova 13), nachádzajúcej sa v hornej časti východnej strany ulice. Podľa katastrálnej mapy z r. 1856 ešte budova nestála, ale podľa katastrálnej mapy z konca 19. st. už bola postavená. Poštový úrad v nej umiestnený plnil funkciu až do vybudovania novej pošty na ul. SNP, ktorému slúži dodnes. Na východnej strane ulice stojí aj budova dvojpodlažného a jediného domu s manzardovou strechou tzv. Vackov dom (dnes Cukráreň Maxim – Štefánikova 25) . Vedľa nej dal postaviť známy židovský podnikateľ Emanuel Eisler v roku 1859 sladovňu (Štefánikova 23). Jej výrobky boli viackrát v 19. St. exportované do Grécka a Švajčiarska. Podnik viackrát rozširovali, a to v rokoch 1895, 1912 a naposledy r.1921, kedy k nemu pristavali mlyn. Hlavnú výrobnú charakterizovala neomietaná poschodová budova z pálených tehál a vysoký komín, ktorá bola v 2.pol. 20.st. zbúraná. Túto stranu ulice dopĺňa budova býv. Okresného úradu (Štefánikova 1), dnes mestského úradu v Hlohovci postavenej v rokoch 1929-1932 na mieste staršej prízemnej stavby s manzardovou strechou. Vedľa nej v roku 1919 bola postavená budova prvého kina Uránia v Hlohovci s kapacitou 280 miest na sedenie a neskôr na tomto mieste postavili kultúrny dom, ktorý je dnešným kinom Úsmev a svojmu účelu slúži dodnes (Štefánikova 3). Západnú stranu ulice svojou dvojpodlažnou hmotou zvyrazňuje samostatne stojaca budova dnešnej I. ZŠ (Štefánikova 30), ktorej významnosť treba vyzdvihnúť aj tým, že to bola budova najstaršej meštianskej školy v Nitrianskej župe postavenej v roku 1882, na starších fotografiách so zachovaným murovaným oplatením, ktoré bolo v neskoršom období odstránené.

Námestie sv. Michala - námestie ako centrum historického jadra, si zachovalo najucelenejší historický výraz a aj najkvalitnejší historický stavebný fond. V porovnaní s obdobím, vyznačeným na katastrálnej mape koncom 19.storočia, boli len lokálne vymenené niektoré stavby v období funkcionalizmu za objekty s kvalitnou architektúrou regionálneho významu. Celoplošne bol odstránený fond v severozápadnej časti a nahradený monoblokovou stavbou domu služieb.

Najväčším nedostatkom námestia v poslednom období je neustále sa zväčšujúca tranzitná doprava prechádzajúca jeho severnou stranou a statická doprava, zaberajúca hlavne priestor pred východnou stranou námestia. Sú to negatívne vplyvy, ktoré narúšajú život v centre mesta a nedovoľujú bezkolízne napĺňanie historickej funkcie námestia a jeho využívanie ako zhromažďovacieho priestoru.

Väčšina domov, hlavne vo východnej časti námestia, prešlo obnovami, pri ktorých sa zachovala alebo vrátila koncepčná slohová úprava. Sú však aj prípady, kde utilitárne nadstavby, či stavebné zásahy, prekazili možnosť prinávratenia historického slohového výrazu inak kvalitných, spravidla renesančných objektov.

vid'. Príloha č.3 –zásady PZ Hlohovec pre 1. pásmo ochrany- tabuľka s heslovitým stručným popisom dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov a zásady;

foto jednotlivých pohľadov na objekty pre 1. pásmo ochrany , vid'. Fotografická časť- Príloha č.6;

Z histórie niektorých domov na námestí:

Najvýznamnejšou stavbou je kostol sv. Michala archanjela, nachádzajúci sa v strede námestia okolo ktorého bol pôvodne cintorín, zrušený v roku 1776. Neskôr po 2.sv. vojne bolo námestie upravené ako mestský park. Južne od kostola sa nachádza významná sakrálna stavba, baroková stavba kaplnky sv. Anny, pôvodne ako Erdödyovská hrobka. Okolo námestia sa sústreďujú meštianske domy, významné postavenie tu má budova radnice (dnes mestské kultúrne centrum, Námestie sv. Michala 3) na východnej strane námestia, ako aj známa budova dnešného hotela Jeleň, kde sídlila správa panstva hradu, panská kúria a neskôr hostinec Zlatý Jeleň (Námestie sv. Michala 1). Južnú stranu námestia zvyrazňovala klasicistická kúria advokáta Jozefa Polányiho), pracujúceho v službách grófa Erdödyho, neskôr od r. 1937 v budove pôsobila Roľnícka vzájomná pokladnica (Námestie sv. Michala 28, dnešná budova Slovenskej sporiteľne). Na južnej strane námestie v nárožnom dome vedľa historickej uličky (Námestie sv. Michala č. 26) zriadili r. 1711 najstaršiu lekáreň v nitrianskej župe. Hlohovčania ju dodnes poznajú pod pojmom stará lekáreň alebo stará „apathéka“. Od roku 1733 tu sídlil hlavný stoličný lekár, k roku 1813 tu okrem lekárniko pôsobil aj medik a chirurg.

Podzámska ulica - ulica začína domom susediacim s hotelom Jeleň, ktorý je posledným domom východnej strany zástavby, patriacej k námestiu. Do pamiatkovej zóny sú zaradené domy východnej strany ulice po ulicu Kpt. Nálepku. Dva zostávajúce domy, situované za ulicou Kpt. Nálepku, sú v ochrannom pásme Pamiatkovej zóny.

Parcelácia v tejto časti ulice je totožná so stavom zachyteným na katastrálnej mape z konca 19.storočia, no dva objekty z pôvodnej historickej zástavby boli vymenené za novostavby v 2.polovici 20.storočia, ešte pred vyhlásením historického jadra za pamiatkovú zónu. Zo zásad historického urbanizmu tieto domy akceptovali len dodržanie uličnej čiary a výškou nepresiahli rímsu susedného dvojpodlažného domu. Majú plochú strechu a utilitárny vzhľad, typický pre stavby socialistického realizmu. Nárožný prízemný dom, ktorý má doposiaľ čiastočne zachovaný historický výraz aj s architektonickými detailmi, tvorí zároveň svojou bočnou fasádou podstatnú časť ulice Kpt. Nálepku, na ktorej v priebehu posledných 20-tych rokov vyrástli na oboch stranách ulice novostavby na nezastavaných parcelách.

V časti Podzámskej ulice, patriacej do zóny, neprebehli v poslednom období žiadne stavebné práce, ovplyvňujúce zmenu výrazu objektov, či už pozitívne alebo negatívne.

vid'. Príloha č.3 –zásady PZ Hlohovec pre 1. pásmo ochrany- tabuľka s heslovitým stručným popisom dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov a zásady;

foto jednotlivých pohľadov na objekty pre 1. pásmo ochrany, vid'. Fotografická časť - Príloha č.6;

Z histórie niektorých domov celej Podzámskej ulice:

V celej Podzámskej ulici stálo v roku 1847 až sto domov. Dodnes známou najstaršou stavbou na východnej strane ulice je renesančná kúria (Podzámska 14), ktorá naposledy patrila známemu staviteľovi ing. Trest'anskému. Hneď vedľa nej z juhu sa nachádzala budova starej fary, zbúranej pre potreby novej výstavby v 70. rokoch 20.st. Na jej mieste dnes stojí pamätník Jána Hollého. Významnou, dnes už tiež na prelome 70.-80-tych rokov asanovanou stavbou bola budova učňovskej školy, pôv. tzv. Fusmanov dom , ktorého majiteľom bol významný podnikateľ Ferdinand Fusmann. Dom využíval na podnikateľské účely a nachádzali sa tu veľké vínné pivnice. Vedľa hotela jeleň z juhu bol dom roľníckej

pokladnice (Podzámska 2), ktorý bol nadstavaný o jedno podlažie v r. 1880. V prízemí mali svoje jatky hlohovskí mäsiari. V roku 1941 v týchto pristoroch založil ing. Gejza Zifčák filiálku výrobné Alpy - Francovky, jedinej pre celé Slovensko. Okrem toho sa tu nachádzalo veľa významných stavieb, najmä barokových a secesných a okrem iného aj budova židovského starobinca, ktorá v 70-tych rokoch 20.st. podľahla asanácii.

Pribinova ulica - súčasťou pamiatkovej zóny je západná časť ulice, východná časť je zaradená do ochranného pásma.

Oproti stavu z konca 19.storočia sú zachované asi dve tretiny zástavby, jedna tretina bola zbúraná pri výstavbe kultúrneho domu v severozápadnej časti ulice. Napriek tejto, z historického hľadiska nevýhode, je dôležitou komunikáciou historickej časti mesta. Ako jediná ulica v rámci chráneného územia má totiž zachovaný kamenný povrch cesty s vejárovite kladenými čadičovými kockami.

Už pri zapisovaní pamiatkovej zóny boli niektoré fasády objektov prerobené a odstránený z nich historický detail. Nachádzalo sa tu však niekoľko objektov so zachovanou kvalitnou výzdobou. Určite medzi ne patrí secesný dom č. 4, ktorý prešiel celkovou obnovou po vyhlásení zóny a bol odborne obnovený s prinavrátaním všetkých detailov a odborným ošetrovaním historických prvkov fasád a čiastočne aj interiérov.

vid'. Príloha č.3 –zásady PZ Hlohovec pre 1. pásmo ochrany- tabuľka s heslovitým stručným popisom dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov a zásady;

Heslovitý stručný popis dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov pre 2.pásmo ochrany:

č.2 – prízemný objekt, zničený výraz, bez detailov;

č.4 – pôvodná hmota so zachovaným výrazom a detailom, strešné okná;

súp. č. 423 – novostavba, 2-podlažný objekt rešpektujúci základné urbanistické princípy, vikiere;

zachovaná hmota, zničený výraz;

č.8 – zachovaná hmota prízemného objektu bez historického výrazu a detailu;

č.10 – 2-podlažný, bez historického výrazu a detailu, nadstavaný o jedno podlažie;

č.12 - 2-podlažný, šikmá strecha realizovaná koncom 20.st. nad pôvodne rovnou strechou;

č.14 – zachovaná hmota prízemného domu, bez historického výrazu a detailu, s dvomi vikiermi;

č. 16 – zachovaná hmota prízemného domu, bez historického výrazu a detailu, strešné okná;

č.18 - prízemná novostavba s mohutným krajným rizalitom;

č.20 – zachovaná hmota s korunnou profilovanou rímsou, bez historického výrazu, plechové prevetrávacie vikieriky, množstvo reklám;

č.22 - zachovaná hmota a detail, zničený výraz;

č.24 – zachovaná hmota bez výrazu a detailu;

č.26 – 2-podlažná novostavba s neproporčným štítom a netyticky riešeným prvkom lodžie na hlavnej fasáde do historického prostredia;

foto jednotlivých pohľadov na objekty pre 1.a 2. pásmo ochrany, vid'. Fotografická časť - Príloha č.6;

Z histórie niektorých domov Pribinovej ulice:

V období 19. a na zač. 20.st. sa v tejto časti mesta sústreďovala prevažne nobilita Hlohovca, čoho dôkazom boli a sú také stavby ako kúria Frídeckých (Pribinova č.7), či

meštianske domy rodiny Pongrác a Škarnicel (Pribinova č. 15). Klasicistická kúria rodiny Frídeckých je známa aj ako Frídeckých kúria (Pribinova 7) situovaná v južnej polovici východnej strany ulice, ku ktorej patrila aj záhrada.

Zatiaľ, čo pre strednú časť ulice boli charakteristické pôvodné usadlosti z nepálenej tehly alebo nabíjanice s valbovou strechou do ulice, dolná časť ulice najmä od evanjelického kostola si udržala vilový charakter zástavby so secesnými prvkami. Vznik domu s kamennou pivnicou na dnešnej parcele č. 338, 339 (predtým parcela č. 932) sa predpokladá na základe realizovaného archeologického výskumu pravdepodobne v 16.st. V dome sa nachádzalo vkusné vykurovacie zariadenie pece s motívom habsburskej orlice, čo dokazuje pomerne dobré situovanie majiteľov vtedajšieho domu. Na zač. 20.st. mal popisné č. 244 a bol vo vlastníctve Simona Steinera. V roku 1926 dom s dvorom odkúpila Valéria Steinerová, ktorá ho v r. 1928 predala Michalovi Kadlečíkovi a jeho manželke Anne, rod. Barošovej.

Pod Beranom, Kamenná ulica - z historickej zástavby ulice sa dodnes zachoval blok od Hlohovej ulice po špitálik, predstavujúci dnes dva rozľahlé, až palácové domy. Zadný parcelný múr domu č. 4 tvorí zároveň južnú líniu Kamennej uličky, spájajúcej kostol sv. Ducha cez Hlohovú ulicu s námestím.

Obidva objekty si zachovali slohový koncepčný výraz a celkovú hmotu tak, ako je znázorňovaný na dobových fotografiách zo začiatku 20.storočia.

Na Kamennej uličke bol v 90. rokoch 20.storočia obnovovaný špitálik aj s kostolom, ktorého fasády boli reštaurované na základe pamiatkových výskumov. Zo zástavby sa zachoval len dom č. 4, zasunutý mimo uličnú čiaru do hĺbky parcely. Hĺbkový dom č. 2 s dvojúrovňovými pivnicami a ohraničený kovovým historickým oplotením, bol v priebehu 90. rokov 20.storočia zbúraný. Terénne schody dnes vyrovnávajú rozdiel medzi Kamennou a Hlohovou ulicou, smerujú na voľné priestranstvo, kde pôvodne stála synagóga.

vid'. Príloha č.3 –zásady PZ Hlohovec pre 1. pásmo ochrany- tabuľka s heslovitým stručným popisom dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov a zásady;

foto jednotlivých pohľadov na objekty pre 1. pásmo ochrany, vid'. Fotografická časť- Príloha č. 6;

Z histórie niektorých domov ulice Pod Beranom:

Pred vstupom do námestia po južnej strane ulice sa nachádzal rad meštianskych domov, v druhej pol. 20. st. zbúraných. V jednom z nich býval slávny a básnický ospevovaný hlohovský richtár Ján Híroš, ktorý zastával úrad najvyššieho predstaviteľa mestečka v rokoch 1823-1827,1831-1835 a r.1841-1844. Práve on dal vyrovať hlbokú cestu hore Beranom a vydláždil niekoľko tunajších ulíc. (ČÚZY, Augustín: *Pamätná kniha obce Hlohovec, od 1.júla 1933*).

Na Hollého 12 (dnešnej ul. Pod Beranom – dom zbúraný) býval Jozef Seilnacht, tvorca hlavného oltára v kostole sv. Michala archanjela v Hlohovci, rezbár a autor mnohých ďalších oltárov. Z hľadiska vývoja ďalej vieme, že dom, v ktorom sídlila fraštická banka (dnešný dom Pod Beranom 2, medzi hlohovčanmi známy ako fraštická vináreň) patril Sidorovi, ktorý bol jeden z najbohatších frašťačanov (hlohovčanov). Okrem toho bol majiteľom susedného domu (dnešný dom Pod Beranom 4), Schlüser a mestského domu (dnešný dom na Hlohovej 4). (FELCÁN,A.: *Hlohovecko kedysi dnes a zajtra. 2.diel,1993 (obnov.vydanie), s. 9*).

Na severnej strane v dnešnej budove Pod Beranom 4 od roku 1872, kedy sa Hlohovec stal okresným mestom bol umiestnený súd a v roku 1960 keď bol premiestnený ľudový súd do Trnavy bola v budove zriadená výroba fúkaného skla známa pod názvom „Ježiškova fabrika“. V medzivojnovom období sídlila v dnešnom objekte Pod Beranom 2 filiálka Trnavskej banky, ktorá bola nástupkyňou frašackej banky u.s., založenej v roku 1872.

Ul. Slov. nár. povstania (ďalej len SNP) - do pamiatkovej zóny je zaradená južná strana západnej časti ulice medzi líniou zástavby námestia a ul. Za poštou. Celá severná časť ulice až po kalváriu je zaradená do ochranného pásma.

V porovnaní s katastrálnou mapou z konca 19.storočia a dnešným stavom sa z historických objektov patriacich do pamiatkovej zóny zachoval len jediný prízemný objekt (dnes SNP 3) bez slohového výrazu. V prvej polovici 20. storočia bol pôvodný nárožný prízemný dom s hlavnou fasádou orientovanou do námestia nahradený funkcionalistickou trojpodlažnou stavbou s rovnou strechou (Námestie sv. Michala 7), päť pôvodných objektov bolo nahradených dvomi novodobými stavbami s novodobým výrazom a rovnou strechou (SNP 11, 13) a to bez akéhokoľvek rešpektovania pôvodnej urbanistickej skladby. V tomto období bol pôvodný nárožný dom lemujúci ulice SNP a Za poštou nahradený novou budovou pošty. Druhá polovica 20.storočia priniesla so sebou výstavbu novej dvojpodlažnej stavby so šikmou strechou (dnešný dom na Ul. SNP 9) a to na nezastavanej ploche vedľa dnešného domu SNP 3 z východnej strany.

vid'. Príloha č.3 –zásady PZ Hlohovec pre 1. pásmo ochrany- tabuľka s heslovitým stručným popisom dnešného stavu exteriérového výrazu jednotlivých domov a zásady;

foto jednotlivých pohľadov na objekty pre 1. pásmo ochrany, vid'. Fotografická časť- Príloha č.6;

Z histórie niektorých domov ulice SNP:

Z námestia vychádza smerom ku Kalvárii Kovárska ulica (dnešná ulica Slov.nár.povstania), ktorá časom vyrástla na jednu z najväčších ulíc Nového Hlohovca. Ulica v smere k neskôr postavenej kalvárii (jej vznik datujeme r.1732) bola v 18.st. ukončená mestskou bránou, pri ktorej stál dom, v ktorom bývali mestskí drábi. V roku 1782 tu stálo dovedna 80, v r. 1787 82 domov. Roku 1793 tu už bolo 87 domov, z nich 54 stálo na južnej strane ulice a 33 na severnej strane ulice. Výstavnejšie domy sa nachádzali predovšetkým v bloku vymedzenom ulicami Pribinova a Radlinského, ako aj oproti ležiacom bloku vymedzenom námestím a ul.Za poštou. V južnom bloku ulice koncom 18.storočia mal svoj dom megister pošty František Günter, bola tu panská pálenica s pivnicami a panskí hajdúsi tu mali panský majer. Od roku 1782 sa na Kovárskej ulici spomína fara, neskoršie pošta a mýto. Na ulici je krčma a niekoľko jatiek.Erdödyovci tu mali 5 budov, medzi nimi pálenicu a vyhňu. Z panských úradníkov tu býval účtovník, obilník, špán a horár.

(Pachanská:K historickej topografii mesta, 1993, PÚ- Bratislava)

(Lehotská, D. a kol.: Hlohovec a jeho okolie. 1.diel, vyd. Obzor, Bratislava 1968, str. 110, 112)

E.1.4.2.b) Výškové zónovanie a strešná krajina

hmotová skladba zástavby z hľadiska výškového zónovania

Historické jadro Hlohovca sa dá charakterizovať ako jedno - a dvojpodlažná staršia zástavba tvoriaca podnož výškovým dominantám veží kostola sv. Michala na námestí a františkánskeho kostolu, situovanému mimo pamiatkovej zóny. Prízemná zástavba

pôvodne remeselníckych a poľnohospodárskych domov dodnes prevažuje vo všetkých uliciach severne od námestia (Hlohová, Štefánikova, Pribinova, ale aj Radlinského, Rozmarínova a Jesenského, ktoré sa nachádzajú v ochrannom pásme). Mnohé z nich sú však po radikálnej prestavbe alebo výmene, opticky zväčšené o ďalšie podlažie pridaním veľkorozmerných vikierov. Dvojpodlažná zástavba pôvodne meštianskych domov je typická pre Námestie sv. Michala, ulicu Pod Beranom a čiastočne pre Podzámsku ulicu. Ulica SNP, ktorá mala ešte začiatkom 20. storočia remeselnícky charakter tvorený prízemnými domami, sa hlavne v časti zaradenej do pamiatkovej zóny zmenila na obchodno-administratívnu zónu prevažne trojpodlažných stavieb. Aj v iných častiach historického jadra tvoria administratívne budovy lokálne výškové dominanty (budova mestského úradu na rohu Štefánikovej ul. a námestia – Štefánikova 1, budova slovenskej sporiteľne na Námestí sv. Michala 28).

Do takto hierarchicky výškovo rozvrstveného mesta vstúpila 2. polovica 20. storočia nekonceptne umiestňovanou zástavbou panelových domov a obchodno-spoločenských komplexov, výlučne s plochými strechami. Niektoré stavby, ktoré znamenali len výmenu staršieho objektu za nový v rámci jednej parcely, sa ešte prispôbili historickej zástavbe svojim umiestnením v línii uličnej čiary a čiastočne tektonikou fasád. Stavby domu služieb na námestí, kultúrneho domu na Pribinovej ulici a panelové domy tvoriace prstenec z východu a juhu mesta, nerešpektujú princípy historického urbanizmu - historickú parceláciu, pôvodné uličné čiary, výškové zónovanie či ukončenie klasickým zastrešením, mierku ani tektoniku fasád. Výšková stavba 14 poschodového objektu slobodárne postavená v 80-tych rokoch 20. storočia v priestore medzi cestným mostom cez Váh a historickým jadrom výrazne narušila diaľkové pohľady a siluetu mesta, sú však časti, ktoré ešte poskytujú ucelený pohľad. Sídlisko z toho istého obdobia medzi námestím a zámkom znemožnilo vizuálny kontakt medzi týmito dvoma historicky najvýznamnejšími časťami mesta.

strešná krajina

Pre územie PZ je charakteristické tradičné krovové zastrešenie objektov, ktoré najviac vyhovuje našim klimatickým podmienkam. Je ukončujúcim prvkom architektúry a tvorí neoddeliteľnú súčasť domu, čím dotvára architektonický výraz objektu, ulice a sídla. V priebehu histórie mesta sa menili tvary, ale predovšetkým sklony striech. Zastrešenie sa zachovalo takmer v celom priestore pamiatkovej zóny, na všetkých historických objektoch. Väčšina objektov v PZ má sklon sedlovej strechy 36°-42, pultovej 25° a viac, ojedinelo sa tu nachádzajú historické krovy s väčším sklonom (napr. námestie sv. Michala 26).

Prevažná časť historickej zástavby je v uličných krídlach zastrešená sedlovými strechami s hrebeňom rovnobežným s ulicou, výnimočne manzardovými (napr. Námestie sv. Michala 9, Štefánikova 25). Valby sa využívali hlavne v nárožiach, pri križovaní ulíc, či spojovacích uličkách (napr. ulička tvoriaca spojnicu medzi Štefánikovou a Pribinovou ulicou) ale aj v rámci parcelácie ulice s orientáciou valby k susedovi (napr. Pribinova 17, 21, výnimočne majú objekty valbu orientovanú do ulice (napr. Hlohová 27), či námestia (napr., objekty na Námestí sv. Michala 6 a 20 boli ukončené valbou orientovanou do námestia). Pri úzkych uličkách, ako napr. spojovacia ulička na južnej strane námestia má uličné krídla domov do uličky ukončené štípmi. Dvorové, prevažne prízemné krídla, majú zväčša pultové, ale i sedlové strechy ukončené štíptom alebo valbou. Medzi strechami sa objavujú z tehly murované štípy, ktoré presahujú nad strešné roviny (určitý spôsob ochrany pred šírením požiaru), v podkroviach sa objavuje keramická (tehlová) pôjdová dlažba.

Do ulice je najviac uplatňovaná rovná, neprerušovaná rímsa, takmer výlučne pokrytá omietkou.

Výnimočne sa objavuje štítová atika a niekoľko štítov, ako akcent nad hlavným vstupom, prípadne štít prechádzajúci do strešnej roviny vo forme vikiera. Akcenty sa tiež uplatňujú v polohe zvýraznenia nárožia (napr. Námestie sv. Michala 1, 19, Hlohová 1, Pribinova 1, Štefánikova 1,11 hlavného vstupu (napr. Námestie sv. Michala 1, 3, 9,30).

Sedlové a valbové strechy boli využívané výlučne ako podružné priestory, ich prevetranie a presvetlenie bolo riešené vikiermi malých rozmerov, zväčša oplechovaných. Čelo vikierov bolo často bohato umelecko-remeselne vyzdobené (napr. Hlohová 1). Vikiere v manzardách (napr. pôvodný dom na dnešnej ul. M.R.Štefánika 1 mal vikiere so sedlovou strieškou, do ulice orientovanej so štítom) a vikiere na sedlovej streche (napr. na objekte Námestie sv. Michala 19 boli taktiež vikiere ukončené sedlovou strieškou so štítom orientovaným do ulice) umožňovali plnohodnotné využitie spodnej časti striech. Neskôr sa vyskytovali malorozmerné vikiere pultového tvaru (napr. na objekte M.R.Štefánika 1). Na presvetlenie a prevetranie podkrovných priestorov neboli v historickom jadre v minulosti využívané iné prvky ako vikiere, boli malých rozmerov a boli nielen funkčným, ale aj umelecko-remeselným prvkom (napr. terasy, loggie). Okrem prevetrávacích vikierov sa na objektoch zachovali mnohé hodnotné technické a architektonické prvky, ako napr. komíny, dažďové kotlíky, ozdobné háky, rohovníky a pod. Hlavice komínov sa v minulosti menili a boli rôzne ukončené (pozri staré fotky). Súčasťou strechy bola aj strešná krytina resp. vrchná vrstva strešného plášťa. Na pokrytie striech sa dlhodobo používala slama až do nariadenia zmien - protipožiarne normy z dôb vládnutia Habsburgovcov - Márie Terézie a jej syna Jozefa II. strhnúť slamené strechy a nahradiť ich pevnou krytinou. Teda od tohto obdobia resp. od 19.storočia sa používala keramická pálená krytina (starší typ krytiny nemáme zatiaľ zistený ani doložený). V minulosti sa strešná krytina pri opravách nemenila v celom rozsahu, ale nahrádzali sa len poškodené časti, kusy. Neskôr, pravdepodobne po požiaroch sa začína v druhej polovici 19. storočia, resp. na začiatku 20. storočia, uplatňovať na nové väznicové krovové konštrukcie okrem keramických pálených krytín aj plechová krytina strihaná do pásov, v 20.storočí pribúdajú aj ďalšie typy krytiny (eternit, cementové a pod.).

Pred vyhlásením pamiatkovej zóny už bola lokálne strešná krajina narušená nevhodnými hmotami niekoľkých novostavieb ukončených zväčša rovným zastrešením, čo do značnej miery narušilo tradičnú formu zastrešenia pôvodnej urbanistickej štruktúry.

Po vyhlásení pamiatkovej zóny, ale hlavne koniec 20. storočia priniesol do podoby strešnej krajiny značné resp. výrazné zmeny. Bol to predovšetkým narastajúci tlak na využívanie podkrovi v historických budovách. V niektorých prípadoch boli zničené celé historické krovky, niekde sa odstránili hodnotné historické prvky a detaily zo striech - komíny, prevetrávacie malé vikiere, dažďové kotlíky, ozdobné háky, rohovníky a pod. V strešnej rovine vznikli nové prvky – strešné okná, vikiere, v niektorých prípadoch aj loggie, ktoré svojimi neproporčnými rozmermi, tvarmi a neúmerným počtom zmenili výraz historického prostredia. Pri predimenzovaných strešných vikieroch došlo k stavu, že pri pohľade na objekt zanikla strecha ako taká a strešné vikiere opticky vytvorili ďalšie podlažie. Počnúc námestím, kde na objekte č. 20 bol nielen zmenený celý tvar strechy, ale nevhodným spôsobom bol včlenený cudzorodý prvok - loggia priamo s orientáciou do námestia. Takýto prvok bol nevhodným spôsobom osadený do strešnej roviny aj na rozmerovom objemnom vikieri objekte na Námestí sv. Michala č. 25. Proporčne nevhodný bol pri nadstavbe objektu osadený vikier na objekte situovanom na Námestí sv. Michala 12. Proporciami sú nevhodné vikiere na Hlohovej č. 19, č. 21, Štefánikovej 7, 14, 31. Podkrovia so strešnými oknami sú riešené v rámci pamiatkovej zóny len v malej miere. Pozitívnym príkladom uceleného pohľadu radovej zástavby na východnej strane námestia - piatej fasády do strešnej roviny je vytvorenie nad objektom, na Námestí sv. Michala č. 5 s rovnou strechou šikmú strechu so strešnými oknami.

Nové funkčné využitie podkroví prinieslo aj ďalšie problémy – väčšie zaťaženie vodorovnej konštrukcie posledného podlažia a zvislých nosných konštrukcií celého objektu a tým nutnosť ich spevňovania, čiastočné alebo úplné zničenie historických krovov, odstraňovanie prekážajúcich komínových telies v podkroví aj nad strešnou konštrukciou. Zmenou tvaru a proporcií strechy voči fasáde, stratou historických prvkov a detailov sa znižujú historické hodnoty chráneného územia.

E.1.4.2. c) Dominanty – celouzemné a miestne

Dominanty sídla reprezentuje hrad (zámok), kostol sv. Michala na námestí a františkánsky kostol s kláštorom. K nim treba prirátať aj areál stredovekého špitála s kostolom ako lokálnu dominantu.

V dôsledku veľkých demolácií v 2. pol. 20. stor. sa otvorili niektoré dovtedy nejestvujúce priehľady a odkryli pohľady na niektoré významné pamiatky z miest, odkiaľ sa tradične tieto stavby opticky neuplatňovali. Napr. odstránením synagógy sa otvoril nový pohľad do centra mesta. Vyrástla tu však aj nová dominanta, 14 poschodový vežiak, ktorý sa stal dominantným prvkom celého mesta. Naopak, výstavbou sídliska na mieste bývalej podhradskej osady sa stratil vizuálny kontakt medzi historicky hlavným námestím a zámkom nad mestom.

zámok

Vďaka svojej polohe a vnímateľnosti tvorí dominantu celého sídla Hlohovec. V rámci PZ túto funkciu nezohráva, pretože ho prekrýva novodobá sídlisková výstavba.

Farský kostol sv. Michala

Tvorí výrazovú aj významnú dominantu PZ a je určujúcim bodom pre vývoj urbanizmu Nového Hlohovca. Zohráva tiež významnú úlohu ako orientačný bod v rámci PZ. Farský kostol tvorí dominantu námestia a je viditeľný z mnohých miest z interiéru historického jadra, aj mimo neho.

Františkánsky kostol a kláštor

V pohľadoch z pamiatkovej zóny výrazovo uzatvára jej pohľadovú siluetu zo severu a je tiež vyústením ochranného pásma, ktoré reprezentuje rozsah stredovekého mesta Hlohovec uzavretého opevnením.

Špitál s Kostolom sv. Ducha

Je lokálnou dominantou v rámci mikropriestoru Námestia sv. Cyrila a Metoda, Kamennej uličky a ulice Pod Beranom. Vnímateľný je aj z polohy cestnej komunikácie zo smeru Trnava a pri vstupe do mesta otvára siluetu historického priestoru Hlohovca.

Hlohovec aj napriek mnohým demoláciám a výstavbe množstva nových stavieb je napodiv stále nositeľom výpovede o dobovej nivelete uličných interiérov, vyplývajúcej z vývoja sídla a funkčno - prevádzkových daností jednotlivých urbanistických priestorov. Stále sa tu možno stretnúť v uliciach s pôvodnou jednopodlažnou a historickou dvojpodlažnou zástavbou, odrážajúcou niekdajšiu históriu bohatého zemepanského mestečka.

E.1.4.2.d) Systém opevnenia

Stavebno-historický vývoj a charakteristika opevnenia, špecifikácia pamiatkových hodnôt a predmet pamiatkovej ochrany.

„Hlohovec bol najneskôr od 15. storočia opevnený valom a drevenou palisádou. To že už v 14. storočí získal Hlohovec opevnenie (jeho budovanie môže pravdepodobne súvisieť s udelením mestských výsad, ktoré Hlohovcu prináležali medzi rokmi 1321- 1349), ktoré bolo podľa dochovaných archeologických nálezov s najväčšou pravdepodobnosťou palisádové s valom a kamennými vežami. Najznámejšia je tzv. Lehelova veža (zbúraná bola koncom 19. storočia), ktorá sa nachádzala neďaleko námestia Nového Hlohovca a zabezpečovala prechod cez drevený most na Váhu. Neďaleko nej sa nachádzala aj tridsiatková stanica.“⁶
(Štefánik, Martin- Lukačka, Ján a kol.: *Lexikón stredovekých miest na Slovensku*, SAV, Bratislava 2010, str. 165)

„Dodnes nie je relevantne preukázané v akej súvislosti bola Lehelova veža vystavaná, ani jej presné datovanie. Existujú však hypotézy, že tzv. Lehelova veža mohla byť súčasťou palisádového opevnenia Hlohovca, prípadne opevnenia kostola počas husitských vojen, existuje však aj názor, že mohlo ísť o minaret (A Pallas Nagy Lexikona, 1894), prípadne kamenný stĺp (veža) postavený nad hrobom jedného zo siedmich vodcov Maďarov (1699, jezuita Szentiványi). Podľa dochovaných dobových vyobrazení mala veža renesančný výraz (bola ukončená cimburím, pod ktorým boli tri strieľne).“

„Na základe výskumu Mgr. Urminského z roku 2005 možno konštatovať o palisádovom opevnení, že „bola zistená priekopa, ktorá prechádzala súbežne s uličnou komunikáciou Školskej ulice, identifikovali sme ju vo výkope pre vodomernú šachtu pre neďalekú fontánu. Túto priekopu sme identifikovali aj v časti Štefánikovej ulice, pred domom č. 24 v roku 2004 pri prebiehajúcej prvej etape rekonštrukcie ulice Štefánikova a Školská. Priekopa mala zošíkmené steny a rovné dno, vyplnená bola hnedou humóznou hlinou bez nálezov. Domnievame sa, že ide o pozostatok odvodňovacieho jarku zo stredoveku, ktorý v 14. až 17. storočí slúžil zároveň aj ako časť severného opevnenia mesta. Doplnený mohol byť palisádou, no stopu po akomkoľvek opevnení sme nenašli. Jarak definitívne zasypali až v 2. polovici 19. storočia, pričom v ulici Komenského sa nachádzal ešte aj v 20. storočí.“
(*Archeologický výskum na stavbe rekonštrukcia ulice Školská, II. Etapa v Hlohovci, Vlastivedné múzeum v Hlohovci- Mgr. Jozef Urminský, Hlohovec 2005, Výskumná správa č. 15/2005*)

Na základe vyššie uvedeného predpokladáme, že mestečko Hlohovec nebolo pravdepodobne v stredoveku opevnené (poznámka spracovateľa: opevnením sa v tomto prípade myslí opevnenie z pevného materiálu, keďže je tu doložené palisádové opevnenie s valom). Obrannú funkciu pravdepodobne nahrádzal múr okolo farského kostola v strede námestia, vybudovaný v čase husitských vojen. Príchod do mesta strážiila Lehelova veža, ktorej datovanie, ale aj situovanie, je predmetom diskusie autorov odbornej literatúry, takže objasnenie jej vzniku a polohy by rozriešil len archeologický výskum. Opevnenie kostola ani Lehelova veža už neexistujú. Je pravdepodobné, že z obdobia, keď Turci obsadili a opevnili hrad / 1663 /, bolo celé mesto opevnené obohnané zemným valom s hustým pásom krov živého plota. Jeho polohu, ktorá je v severnej a východnej časti totožná s hranicou pamiatkovej zóny a ochranného pásma pamiatkovej zóny skúmali v 60. – 70. rokoch

⁶ Dodnes nie je relevantne preukázané v akej súvislosti bola Lehelova veža vystavaná, ani jej presné datovanie. Existujú však hypotézy, že tzv. Lehelova veža mohla byť súčasťou palisádového opevnenia Hlohovca, prípadne opevnenia kostola počas husitských vojen, existuje však aj názor, že mohlo ísť o minaret (A Pallas Nagy Lexikona, 1894), prípadne kamenný stĺp (veža) postavený nad hrobom jedného zo siedmich vodcov Maďarov (1699, jezuita Szentiványi). Podľa dochovaných dobových vyobrazení mala veža renesančný výraz (bola ukončená cimburím, pod ktorým boli tri strieľne).
(*Život v Hlohovci, 19/97, str. 10- 11*)

minulého storočia pracovníci Vlastivedného múzea v Hlohovci (In: Zásady pamiatkovej starostlivosti pre pamiatkovú zónu Hlohovec, Ing. arch. Gabriela Kvetanová, T 2874, SÚPS Bratislava, stredisko Trnava 1993, str. 67- 68). Okrem polohy opevnenia, tiahnuceho sa od južnej brány pri zámku cez Závalie, Jesenského až po Hlohovú ulicu, sa zistili v súvislosti so zemnými prácami aj vstupné mestské brány osadené v kamennom múre na Hlohovej ulici pri františkánskom kláštore a na ulici SNP pri Kalvárii.

E.1.4.2.e) Kategorizácia nehnuteľností v pamiatkovom území:

Materiál delí nehnuteľnosti z hľadiska pamiatkových hodnôt na nasledovné kategórie:

1. **Národné kultúrne pamiatky (NKP)**
2. **nehnuteľnosti vytypované na vyhlásenie za NKP** ⁷
3. **nehnuteľnosti s pamiatkovou hodnotou** ⁸
4. **nehnuteľnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia** ⁹
5. **objekty nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia** ¹⁰

1. Národné kultúrne pamiatky (NKP)

a) NKP v PZ

V pamiatkovej zóne Hlohovec sa nachádza **14** národných kultúrnych pamiatok, zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR, vedeného na Pamiatkovom úrade SR. Pri objektoch NKP - súsošiach je počet jednotlivých sôch resp. pamiatkových objektov chápaný ako jedna kultúrna pamiatka. V ochrannom pásme pamiatkovej zóny a mimo tohto územia je v meste ďalších **24** národných kultúrnych pamiatok.

Všetky tieto objekty patriace do PZ sú v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“ a výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ vyznačené červenou farbou.

poradové č.	Č. ÚZPF (stav k 1.12.2012)	unifikovaný názov kultúrnej pamiatky/pamiatkového objektu	názov ulice	orientačné č.	č.parcely
1.	841/1	KOSTOL A KAPLNKA - kostol, r.k.sv. Michala	Námestie sv. Michala		1
2.	841/2	KOSTOL A KAPLNKA - kaplnka, r.k.sv. Anny	Námestie sv. Michala		2
3.	847/1	SÚSOŠIE NA STĽPE - Stĺp s podstavcom	Námestie sv. Michala		3
4.	847/2	SÚSOŠIE NA STĽPE - socha I., Panna Mária s dieťaťom	Námestie sv. Michala		3
5.	847/3	SÚSOŠIE NA STĽPE -	Námestie sv.		3

⁷ dva z týchto objektov uvedených v CMZ Hlohovec z októbra 2010 boli zaradené do zoznamu NKP (Pod Beranom 2 a Hlohová 4) a jeden z týchto objektov bol zaradený do kategórie objektov s pamiatkovou hodnotou (Pod Beranom 4) ;

⁸ tieto objekty sú v CMZ Hlohovec z októbra 2010 označené ako objekty s predpokladanou individuálnou hodnotou (N) a objekty dotvárajúce prostredie;

⁹ Tieto objekty sú v CMZ Hlohovec označené ako objekty dotvárajúce prostredie a budovy;

¹⁰ Tieto objekty sú v CMZ Hlohovec označené ako budovy

		socha II., sv. Sebastián	Michala		
6.	847/4	SÚSOŠIE NA STĽPE - socha III. sv. Rochus	Námestie sv. Michala		3
7.	847/5	SÚSOŠIE NA STĽPE - socha IV., sv. Jozef	Námestie sv. Michala		3
8.	847/6	SÚSOŠIE NA STĽPE - reliéf figurálny I., boží hrob	Námestie sv. Michala		3
9.	847/7	SÚSOŠIE NA STĽPE - reliéf figurálny II., sv. Rozália	Námestie sv. Michala		3
10.	847/8	SÚSOŠIE NA STĽPE - reliéf figurálny III., sv. Ján Nepomucký	Námestie sv. Michala		3
11.	848/1	SÚSOŠIE NA PODSTAVCI - podstavec	Námestie sv. Michala, pred domom č.25		5
12.	848/2	SÚSOŠIE NA PODSTAVCI - súsošie, Panna Mária, Kristus - Pieta	Námestie sv. Michala, pred domom č.25		5
13.	849/1	SÚSOŠIE NA STĽPE - stúp s podstavcom	Námestie sv. Michala		3
14.	849/2	SÚSOŠIE NA STĽPE - súsošie, sv. Trojica	Námestie sv. Michala		3
15.	851/0	SOCHA NA STĽPE sv. Rochus	Námestie sv. Michala		3
16.	852/1	SÚSOŠIE NA PILIERI - pilier	Námestie sv. Michala		3
17.	852/2	SÚSOŠIE NA PILIERI - socha I., sv. Florián	Námestie sv. Michala		3
18.	852/3	SÚSOŠIE NA PILIERI - socha II., sv. Rochus	Námestie sv. Michala		3
19.	852/4	SÚSOŠIE NA PILIERI - socha III, sv. Sebastián	Námestie sv. Michala		3
20.	852/5	SÚSOŠIE NA PILIERI - reliéf figurálny, sv. Rozália	Námestie sv. Michala		3
21.	853/1	SÚSOŠIE NA PODSTAVCI - podstavec	Námestie sv. Michala		3
22.	853/2	SÚSOŠIE NA PODSTAVCI - súsošie, Panna Mária, Kristus - Pieta	Námestie sv. Michala		3
23.	844/1	ŠPITÁL A KOSTOL - špitál	Kamenná, (nám. Sv. Cyril a a Metoda)	6	26/2, 27
24.	844/2	ŠPITÁL A KOSTOL - kostol, r.k. sv. Ducha	Pod Beranom, (Nám. Sv. Cyri	6	26/1

			la a Metoda)		
25.	833/0	PALÁC MESTSKÝ Hotel Jeleň	Námestie sv. Michala	1	5220/1-3
26.	11555/0	DOM MEŠTIANSKY (radnica)	Námestie sv. Michala	3	5226
27.	11830 / 0	DOM MEŠTIANSKY (fraštocká banka, fraštocká vináreň)	Pod Beranom	2	20/1
28.	11836/0	DOM MEŠTIANSKY (bez dvorového krídla) - býv. ľudová škola, stará radnica	Hlohová	4	19

Stručné opisy NKP v rámci pamiatkovej zóny v meste Hlohovec sú vid'. Príloha č. 2 – stručné opisy NKP v meste Hlohovec a stručné opisy vytypovaných nehnuteľností na zápis za NKP v rámci pamiatkovej zóny;

b) NKP v ochrannom pásme pamiatkovej zóny

Tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 1 „Širšie vzťahy“ vyznačené červenou farbou.

Pora dov é č.	Č. ÚZPF (stav k 1.12.2012)	unifikovaný názov	názov ulice	orient ačné č.	č.parcely
1.	842/1	KLÁŠTOR FRANTIŠKÁNOV - konvent františkánov (františkánsky kláštor)	Františkánske nám.	17	528
2.	842/2	KLÁŠTOR FRANTIŠKÁNOV - kostol r.k. Všetkých svätých	Františkánske nám.	15	530
3.	11359/1	KÚRIA A PIVNICA - kúria (Sziladiovská kúria, Sokolovňa)	Slov.nár. povstania (SNP)	14	1071/1
4.	11359/2	KURIA A PIVNICA - Pivnica	Slov.nár. povstania (SNP)		1071/2, 1071/3, 1071/4, 1072
5.	839/0	DOM MEŠTIANSKY	Podzámska ul.	14	5198

Stručné opisy NKP v ochrannom pásme Pamiatkovej zóny mesta Hlohovec sú vid'. Príloha č. 2 – stručné opisy NKP v meste Hlohovec (teda v PZ, OP a mimo PZ a OP) a stručné opisy vytypovaných nehnuteľností na zápis za NKP v rámci pamiatkovej zóny;
PZ – pamiatková zóna
OP – ochranné pásmo

c) NKP mimo pamiatkovej zóny

Tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 1 „Širšie vzťahy“ vyznačené červenou farbou.

Pora dov é č.	Č. ÚZPF (stav k 1.12.2012)	unifikovaný názov	názov ulice	orie ntač né č.	č.parcely
1.	838/1	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - kaštieľ (Erdödyovský kaštieľ)	Zámok	1	5053
2.	838/2	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - divadlo	Zámok	7	5062/1-2
3.	838/3	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - park, anglický park	Zámok		5021/2, 5021/5-6, 5042/1, 5045,5046, 5047/1-4, 5048/1-2, 5048/10-13, 5049, 5054, 5054/3, 5076/1-2, 5067, 5065, 5064, 5063, 5066, 5050, 5051, 5052, 5058, 5081/1-2, 5077,5078, 5056, 5057, 5059, 5060, 5061, 5054/6, 5068/3, 5055/1-9, 5068/4, 5062/2, 5054/1, 5054/2;
4.	838/4	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - jazdiareň	Zámok	6	5061,5062/2;
5.	838/5	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - pavilón (záhradný altánok)	Zámok		5054/7;
6.	838/6	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - koniareň	Zámok	2277	5054/1, 5054/2;
7.	838/7	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - dom bytový	Zámok	2269	5056, 5054/8, 5054/9;
8.	838/8	KAŠTIEĽ S AREÁLOM -	Zámok		5054/4;

		vodojem			
9.	838/9	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - Dom záhradníka	Zámok	2268	5080, 5081/1;
10.	838/10	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - skleník, 3 skleníky	Zámok	2278	5050;
11.	838/11	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - Grotta s reliéfom	Zámok		5048/1;
12.	838/12	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - menažéria	Zámok	2282	5063;
13.	838/13	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - doska nápisová	Zámok		5063;
14.	838/14	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - nádrž vodná, jazierko	Zámok		5047/3;
15.	838/15	KAŠTIEĽ S AREÁLOM - brána, dolná brána	Zámok		5022, 5046, 5021/2;
16.	10560 / 0	CINTORÍN ŽIDOVSKÝ	Nitrianska ulica	9	6200,6201, 6202;
17.	850/1	SOCHA NA PODSTAVCI - podstavec	na cintoríne		6191/1
18.	850/2	SOCHA NA PODSTAVCI - Socha, sv.Ján Nepomucký	Na cintoríne		6191/1
19.	11683/1	ŠKOLA A OPLOTENIE S BRÁNAMI - škola (tzv. kamenná škola, škola sv. Jozefa)	Pribinova	35	975
20.	11683/2	ŠKOLA A OPLOTENIE S BRÁNAMI - oplotenie s bránami	Pribinova	35	975

Stručné opisy NKP mimo Pamiatkovej zóny mesta Hlohovec v prílohe tejto textovej časti : vid'. Príloha č. 2 – stručné opisy NKP v meste Hlohovec....

2. nehnuteľnosti vytypované na vyhlásenie za NKP v rámci PZ

Nehnuteľnosti s pamiatkovými hodnotami vytypované na zápis do ústredného zoznamu pamiatkového fondu. Objekt označený v poznámke písmenom N je objekt, kde v zmysle UPN CMZ z roku 2010 bude vykonaný pri pripravovanej jeho nadstavbe alebo dostavbe pamiatkový výskum.

Všetky tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“ vyznačené oranžovou farbou.

P. Č.	Názov objektu	Názov ulice	orientačné č.	č.parcely	Poznámka
1.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	2	5225	
2.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	4	5234/1	
3.	POLYFUNKČNÝ	Námestie sv. Michala	7	5237	

	DOM				
4.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	9	314/1-2	
5.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	23	5147/1-2	
6.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	24	5148	
7.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	26	5150, 5151,5152	
8.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	30	5157, 5158, 5159	N
9.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	4	317	
10.	DOM MEŠTIANSKY – stará pošta	M.R.Štefánika	13	342	
11.	ŠKOLA – pôv. meštianska škola	M.R.Štefánika	30	256/2	
12.	Budovy bývalej SLADOVNE	M.R.Štefánika	23	369/1,369/3-4;	

Stručné opisy objektov vytypovaných na vyhlásenie za NKP v Pamiatkovej zóne mesta Hlohovec v prílohe tejto textovej časti: vid'. Príloha č. 2 – stručné opisy NKP v meste Hlohovec.....

3. nehnuteľnosti s pamiatkovou hodnotou v PZ

Je to historický stavebný fond postavený v rôznych obdobiach a slohových výrazoch s urbanistickou a inou pamiatkovou hodnotou, spravidla s architektonickou alebo umelecko-historickou, no zväčša nie sú individuálne pamiatkové hodnoty do takej miery zachované, aby boli vyhlásené alebo vytypované za NKP. Niektoré z týchto objektov môžu byť zaradené medzi pamätihodnosti obce. Objekty označené v poznámke písmenom N sú objekty, kde v zmysle UPN CMZ z roku 2010 bude vykonaný pri pripravovaných nadstavbách alebo dostavbách pamiatkový výskum;

Všetky tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“ vyznačené hnedou farbou.

P. č.	Názov objektu	Názov ulice	orientačné č.	č.parcely (stav k 02.12.2008) pozri vid'. katastrálnu mapu, výkres č. 7	Poznámka
1.	DOM (židovský kúpel)	Kamenná ulica	4	28,32,35,36	
2.	DOM MEŠTIANSKY	Pod Beranom	4	21,23	
3.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	1	14	
4.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	6	18/1-3	
5.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	15		
6.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	17		

7.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	19		
8.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	21		
9.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	23		
10.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	25		
11.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	27		
12.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	5		
13.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	6		
14.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	8		
15.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	10		
16.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	11		
17.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	12		
18.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	13		N
19.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	19		
20.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	20		
21.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	21		
22.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	22		
23.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	25		
24.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	27		
25.	DOM MEŠTIANSKY	Námestie sv. Michala	29		
26.	DOM MEŠTIANSKY	Podzámska	1		N
27.	DOM MEŠTIANSKY	Podzámska	2		
28.	DOM MEŠTIANSKY	Podzámska	8		
29.	DOM MEŠTIANSKY	Podzámska	10		N
30.	DOM MEŠTIANSKY	SNP	3		
31.	DOM MEŠTIANSKY	SNP	15		
32.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	7		

33.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	9		N
34.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	10		
35.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	11		N
36.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	12		N
37.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	13		
38.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	14		
39.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	15		
40.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	16		
41.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	17		
42.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	18		
43.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	19		N
44.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	20		
45.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	22		N
46.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	24		
47.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	25		
48.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	26		
49.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	27		
50.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	28		N
51.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	29		
52.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	35		
53.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	37		
54.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	2		
55.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	8		
56.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	10		
57.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	12		
58.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	14		
59.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	16		
60.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	18		
61.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	20		
62.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	22		
63.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	24		

4. nehnuteľnosti rešpektujúce pamiatkové hodnoty územia v PZ

Je zväčša novodobý stavebný fond, ktorý spravidla rešpektuje základné historické urbanistické princípy - uličná čiara, spôsob zástavby na parcele, hmotovo-priestorová skladba a výšková hladina zástavby, mierka hmoty aj výrazových prostriedkov vychádzajúca z historickej zástavby. Objekty sú obyčajne bez výrazných historických a architektonických hodnôt, avšak v danom prostredí nepôsobia rušivo.

Do tejto kategórie je možné zaradiť niektoré objekty postavené v 2.štvrtine 20.storočia alebo po vyhlásení PZ.

Všetky tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“ vyznačené ružovou farbou.

P. č.	Názov objektu	Názov ulice	orientačné č.	č.parcely (stav k 02.12.2008) pozri vid'. katastrálnu mapu, výkres č. 7
1.	POLYFUNKČNÝ OBJEKT	Námestie sv. Michala	5	
2.	POLYFUNKČNÝ OBJEKT	Námestie sv. Michala	10	
3.	ADMINISTRATÍVNA BUDOVA	Námestie sv. Michala	28	
4.	POLYFUNKČNÝ OBJEKT	Hlohová	13	
5.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	15	
6.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	19	
7.	DOM MEŠTIANSKY	Hlohová	21	
8.	POLYFUNKČNÝ OBJEKT	Slov.nár. povstania	6	
9.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	7	
10.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	14	
11.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	16	
12.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	18	
13.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	20	
14.	DOM MEŠTIANSKY	M.R.Štefánika	25	
15.	POLYFUNKČNÝ OBJEKT	M.R.Štefánika	31	
16.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	Súp.č. 423	318
17.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	10	
18.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	12	
19.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	14	
20.	DOM MEŠTIANSKY	Pribinova	16	
21.	POLYFUNKČNÝ OBJEKT	Pribinova	18	
22.	RODINNÝ DOM	Pribinova	26	
23.	POLYFUNKČNÝ OBJEKT	Podzámska	6	
24.	POLYFUNKČNÝ OBJEKT	Kpt.Nálepku		5202/1

5. nehnuteľnosti nerešpektujúce pamiatkové hodnoty územia PZ

Sú to objekty postavené spravidla v 2. polovici 20. storočia na mieste staršej historickej zástavby. Výstavba týchto objektov v rámci pamiatkovej zóny neznamena, až na zrušenú uličku medzi Štefánikovou a Pribinovou ulicou, zásah do trasovania urbanistických priestorov, vstúpili však neprimeraným spôsobom do tejto časti mesta svojim objemom, tvarom strechy (rovná) a výrazom, bez drobnej mierky a plasticity fasád. Eliminácia týchto stavieb je v niektorých prípadoch zložitá, až nemožná.

Výstavba Domu služieb na námestí znamenala zbúranie 14 historických objektov, posun uličnej čiary smerom do hĺbky parcel, vytvorenie širokého prechodu medzi Štefánikovou a Hlohovou ulicou, využívaného v súčasnosti pre statickú dopravu, stratu parcelácie, mierky, detailu.

Obdobná situácia nastala aj pri budovaní kultúrneho domu na Pribinovej ulici, kde objemnej stavbe, zasunutej do hĺbky parcel, ustúpilo cca 15 objektov historickej zástavby, bola zrušená ulička medzi Štefánikovou a Pribinovou ulicou, stratilo sa nárožie Pribinovej ulice a ulice Starý rínok.

Blok budov, nerešpektujúcich historické urbanistické princípy, bol postavený aj na rohu Hlohovej a Tolstého ulice na mieste 7 historických objektov.

Novodobá výstavba sa zrealizovala aj na ulici Za poštou, tu sa však jedná o parcely v hĺbke zástavby na mieste, kde podľa katastrálnej mapy z konca 19. storočia boli zväčša dvorové krídla domov, hlavnou fasádou orientovaných do námestia a do ulice SNP.

Tieto vstupy do historického jadra sú bodovými alebo urbanistickými chybami, pričom najvýraznejší zásah predstavuje plošná asanácia na námestí medzi Hlohovou a Štefánikovou ulicou a ďalšia plošná asanácia na rohu Pribinovej a ulice Starý rínok.

Všetky tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“ vyznačené žltou farbou.

6. pamätihodností mesta

Podľa § 14 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov môže obec rozhodnúť o vyhlásení miestnych pamätihodností. Podľa doterajšej praxe využívajú obce na tento právny akt formu všeobecného záväzného nariadenia. Mesto Hlohovec má spracovaný zoznam miestnych pamätihodností v štádiu návrhu, pripraveného na schválenie.

E.1.4.2.f) Archeologické náleziská a miesta pod zemou

Územie pamiatkovej zóny sa vyznačuje vysokou koncentráciou archeologických nálezov a nálezísk, ktoré sú súčasťou štruktúry pamiatkovo chráneného územia.

Prvý archeologický výskum na území Hlohovca bol realizovaný na juhovýchodnej strane námestia v roku 1942, kedy narazili robotníci v miestach vyústenia námestia do Podzámskej ulice na tri kostrové hroby, pričom v jednom z nich sa nachádzala nádoba. Na základe nej potom privolaný vtedajší spolupracovník Archeologického ústavu Ján Vondryška, povolaním učiteľ v Žilkovciach, rozpoznal, že ide o pozostatky pohrebiska z 9. – 10. storočia, z čias Veľkej Moravy a po nej.

Ďalší realizovaný archeologický výskum bol v r. 1958, kde pod základmi prístavby cirkevnej tzv. Kamennej školy sa odkryli hrnčiarske pece datované do druhej pol. 14. st. Skúmali ich

archeológovia B. Polla, E.Rejholec s konštatovaním, že išlo o okrajovú časť stredovekého mesta s kumuláciou remeselnej výroby – hrnčiarskej výroby.

Pravidelné archeologické výskumy začalo realizovať okresné múzeum v Hlohovci od r. 1972, ktoré uskutočnilo výskum na významných kultúrnych pamiatkach Hlohovca – na Špitáliku s Kostolom sv. Ducha, františkánskom kláštore a Kostole Všetechsvätých, na zámku a cintorínskej kaplnke P.Márie. Archeologické prieskumy a zbery motivované zemnými prácami boli uskutočnené v južnej časti mesta v súvislosti s veľkoplošnou asanáciou Starého a časti Nového Hlohovca.

Výskumom Špitálika a Kostolíka sv. Ducha sa zistilo o. i. osídlenie lokality pred vznikom sakrálneho objektu a pôvodný kostolík z polovice 14.stor.

Pri výskume františkánskeho kláštora a Kostola Všetechsvätých boli odkryté na nádvorí základy pravdepodobne stredovekej stavby v tvare L a provizórna dielňa na liatie zvonov, ohradový múr stredovekého a neskôr novovekého cintorína v okolí Kostola Všetechsvätých, bolo doložené osídlenie zo 14.-15.stor. a na Komenského ulici náznak osídlenia z 12.-13.stor.

Prieskumy v súvislosti s asanáciou južnej časti mesta potvrdili predpokladanú existenciu pôvodnej podhradskej osady z 12. a 1. polovice 13.stor., ktorá však bola zničená tatárskym vpádom a na jej mieste vznikol Starý Hlohovec.

V roku 2003 bol vykonaný výskum (doposiaľ nepublikovaný) na parcele č.386/1(oproti kamennej škole), kde bola dokumentovaná kamenná pivnica s valenou klenbou a s úzko prudko klesajúcou šijou, s predpokladanou datáciou do 16.st. Pivnica je dnes súčasťou novopostaveného objektu, nad ktorou stál pôvodný objekt asanovaný v roku 2003. V tom istom roku sa uskutočnil dendrochronologický rozbor dreva, ktorý preukázal, že mnohé dnešné koly osadené vo Váhu pochádzajú zo 17.storočia a teda sú dokladom z čias stredovekého mestečka kedy bol palatínom Mikuláš Kont.

Realizovaným archeologickým výskumom v roku 2004 na stavbe – Pyfunkčná budova na rohu Pribinovej a Školskej (dnešnej ul. Starý rínok)č. parcely 384/1, 387 sa potvrdilo stredoveké osídlenie lokality Nového Hlohovca – 14.st. Existenciu remeselníckej zložky obyvateľov stredovekého Hlohovca podporuje aj prítomnosť vodného zdroja na lokalite. Jesenského a Školskou ulicou (dnešnou ul. Starý rínok) až do zač. 20.st. prechádzal trvalo zamokrený hlboký jarok smerom od kalvárie. Nie je vylúčené, že v týchto miestach už v 14.st. existoval výmol, ktorým pretekala voda z prameňov vyvierajúcich pod kalváriou.

V roku 2004 realizovaným archeologickým výskumom na parcele č.338, Pribinova 18 sa potvrdilo osídlenie tejto lokality pravdepodobne už v priebehu 14. -15.storočia, v 16. storočí sa začalo s výstavbou domu s kamennou pivnicou. V dome sa nachádzalo vykurovacie zariadenie pece s motívom habsburskej orlice, čo dokazuje pomerne dobré situovanie majiteľov vtedajšieho domu. Taktiež realizovaným archeologickým výskumom v tom istom roku sa na parcelách č.384/1 a 387 potvrdilo intenzívne osídlenie radené pravdepodobne do druhej pol. 14.st..

V roku 2005 sa pozoruhodnými archeologickými nálezmi stali dve kamenné pivnice, ako aj pozostatky odvodňovacieho rigolu v stope dnešnej ul. Starý rínok pri rekonštrukcii Školskej ul. (dnešnej Starý rínok).

Následným archeologickým výskumom realizovaným v r. 2010 v tesnej blízkosti objavených kostrových hrobov z roku 1942 boli odokryté do piesku zahĺbené dva kostrové hroby s orientáciou východ – západ (s hlavou na západ) v ryhe pre nové plynovodné potrubie. V mužskom hrobe sa nachádzala pri panvových kostiach železná opasková pracka, druhý hrob bol bez nálezov.Výskum realizoval Archeologický ústav SAV Nitra v spolupráci s Vlastivedným múzeom v Hlohovci. Objavené pohrebisko na okraji námestia teda nesúvisí s kostolom sv. Michala, ale je oveľa starším pamätníkom udalostí, ktoré sa

odohrávali v Hlohovci podstatne skôr, ešte pred jeho prvou písomnou zmienkou k roku 1113.

Dokladom hospodárskeho života stredovekého Hlohovca bolo o.i. odkrytie takmer dvoch desiatok pecí, predovšetkým z 12.-13. stor., výrazne koncentrované na Podzámskej ulici.

Zdroj: Archeologické výskumy - Vlastivedné múzeum v Hlohovci.

Vyššie uvedené polohy väčšinou zistené archeologickými výskumami iba v posledných rokoch neodrážajú v úplnosti archeologický potenciál PZ Hlohovec, ale informujú nás skôr o stave výskumu. Objavenie vyššie uvedených polôh nie je totižto výsledkom systematicky vedených archeologických výskumov, ale výskumov záchranných, vyvolaných stavebnou činnosťou v dotknutých polohách. Archeologické náleziská boli teda objavené a skúmané náhodne a priestorovo ohraničene bez možnosti určenia pôvodných hraníc sídelných štruktúr (t.j. sídlisk a pohrebísk výrobných priestorov, komunikácií). Uvedené archeologické polohy preto nemôžu byť jediným priestorovým indikátorom archeologického potenciálu v rámci PZ.

Zaujímavé nálezové situácie nám postupne dokresľujú obraz osídlenia v stredovekej osade Hlohovec, ktorá vznikla pod hlohovským hradom na bočných svahoch nad riekou Váh.

E.1.4.2.g) Historická zeleň

Systém zelene pamiatkového územia je neoddeliteľnou súčasťou urbanistickej štruktúry, tvorí jednotný celok s architektúrou a vznikol postupným vývojom od pasívnej prítomnosti naturálnej zelene až po regulované, cielene založené a udržiavané plošné a priestorové vegetačné štruktúry.

Genéza vývoja zelene

Vývoj systému zelene začal založením osady na prirodzených zelených plochách urbanizovanej krajiny.

I. vojenské mapovanie, r.1785

podľa I.vojenského mapovania vidieť prevažne zelené plochy zakreslené ešte bez nejakého pravidelného usporiadania či zrejme presnejšieho určenia zelene. Zeleň v rámci zástavby je zobrazená ako nepravidelne ohraničená plocha. Výnimkou je pravidelné usporiadanie plochy zelene pod zámkom v tvare štvorca s pravidelnou sieťou komunikácií rozdelených na štyri rovnaké časti, ktorú lemujú stromové aleje. Na pravom brehu rieky naráža na tok ramena Váhu komunikácia, ohraničená stromovou alejou.

II. vojenské mapovanie, r.1836-52

Na tomto mapovaní sú už okrem nepravidelne zobrazených plôch zelene i pravidelne delené plochy zelene v rámci parcelácie zástavby, zväčša situované v zadných častiach parcel. Presný plošný rozsah zelene je vymedzený aj pri františkánskom kláštore.

Mapa Hlohovca z r. 1856

Mapa už podrobnejšie zobrazuje rôzne druhy pravidelne a nepravidelne usporiadanej zelene - iné sú pre trávu, kríky, ovocné, listnaté či ihličnaté stromy, ale i vinič. Je tu vidieť podrobnejšie delenie jednotlivých plôch zelene pre jednotlivé parcely v rámci zástavby. Pravidelne usporiadaná zeleň, zobrazená prevažne za objektmi väčšieho významu na mape odlišenými tmavo ružovou farbou (napr. Za objektom na Námestí sv. Michala 1, na Podzámskej ulici), sa objavuje väčšinou vo vzťahu k panstvu - rodine Erdödyovcov. Najväšiu usporiadanú plochu tvorí zámocká záhrada, ktorá je utváraná barokovou pravidelnou parkovou úpravou prechádzajúcou do voľného prírodno- krajinárskeho parku. Baroková parková úprava sa po prvý raz vyskytuje na I. vojenskom mapovaní z roku 1785, avšak v

nasledujúcich mapovaniach nie je preukázaná (je možné predpokladať, že sa jej charakter v neskorších obdobiach menil). Pri mape z roku 1856 je možné predpokladať, že autor mapy vychádzal zo skutočnosti. Je to vidieť na jednotlivých kompozíciách stromov a jeho presnom rozlišovaní ihličnatých a listnatých stromových porastov.

Katastrálna mapa z r. 1895

Postupným zahusťovaním zástavby sa jednotlivé plochy zelene v rámci uličnej zástavby zmenšovali a zanikali.

Na poľnom náčrte katastrálnej mapy z roku 1895, ktorý je zatiaľ najstarším zachovalým mapovým podkladom s grafickým vyznačením a lokalizáciou významnejších celkov zelene sú tieto plochy zreteľne čitateľné. Okrem zelene mimo historického jadra je z poľného náčrtu zreteľná upravená záhrada kúrie Frideckých, ktorá bola ponímaná ako prírodno-krajinársky upravená záhrada, pričom jej dispozícia niesla jednoduché usporiadanie cestnej siete vymedzujúcej nepravidelné tvary zelených plôch s voľne rozmiestnenými porastovými partiami. Do dnešnej doby sa záhrada zachovala v takmer celej svojej ploche. Záhrada zámockého parku je už na mape zaznačená ako symetricky členená terasami s pôdorysom 3 terasy x 4 polia prechádzajúcimi do voľného prírodno-krajinárskeho parku.

Koniec 19.- začiatok 20. storočia

Na námestí sv. Michala vzniká nová parková úprava okolo kostola, tvorená výsadbou stromov, ktoré boli pravidelne upravované do guľovitého tvaru. Tento typ úpravy možno vidieť na historických fotografiách Hlohovca. Ďalej na námestí bol rovnaký typ stromovej výsadby použitý aj po obvode námestia pred uličnými fasádami objektov, zakomponované do pásov zelene. V ďalších uliciach pamiatkovej zóny prevládala stromová výsadba, ktorá v dvoch radoch lemovala obvod ulice (okrem Kamennej ulice, ktorá nemala výsadbu). Pásky zelene so stromovou výsadbou sa nachádzali pri uliciach SNP, Pribinovej, Podzámskej.

Pozitívnym obdobím pre vývoj systému zelene bolo 19. storočie, kedy v niektorých dvoroch a záhradách mestských palácov a meštianskych domov boli založené okrasné záhrady. V 19. storočí do vývoja systému zelene aktívne zasiahla činnosť mestského okrášľovacieho spolku. Dnes tvoria základ systému zelene uličné stromoradia bez alebo s líniovou podnožou, zeleň dvorov a záhrad, sadovnícke úpravy areálových komplexov a zelené plochy.

Súčasný stav zelene v pamiatkovom území

Zeleň námestia prešla najväčšími zmenami v období socializmu, kedy pribudla zeleň nerešpektujúca pôvodnú koncepciu výsadby. Zeleň Námestia sv. Michala okolo kostola sv. Michala sa zahusťovala a zmenil sa aj jej charakter (k listnatým stromom lemujúcim uličnú čiaru pribudli ihličnany lemujúce kostol a menšie dreviny- kríky). Pôvodná koncepcia zelene sa zachovala len v náznakoch, väčšinou ide len o živelné zahusťovanie zelene bez zrejmej koncepcie, čím došlo k narušeniu pohľadov na kostol a tým aj celkové uličné priehľady. Zeleň v pamiatkovej zóne na Podzámskej, Pribinovej, SNP a Hlohovej ulice sa nezmenila. Do Kamennej uličky pribudol pás zelene so stromovou výsadbou a naopak na ulici Pod Beranom stromová výsadba zanikla. Námestie sv. Cyrila a Metoda bolo upravené v 90. rokoch 20. storočia kombináciou voľnej zelenej plochy so sieťou chodníkov a so stromovou nepravidelnou výsadbou. Celkový charakter zelene bol zmenený na Štefánikovej ulici. Po vytvorení novej pešej zóny s novou koncepciou sa počítalo so zeleňou len v stredovom páse, pričom zaniká pôvodná koncepcia dvoch radov stromov lemujúcich obe strany ulice a je nahradená pásom stromov skombinovaných s menšími pásmi zelene.

Zeleň dvorov a záhrad – charakteristika súčasného stavu v pamiatkovom území

Dvory a záhrady jednotlivých meštianskych, rodinných a ostatných domov v pamiatkovom území si v svojom vývoji zachovávajú funkčno-účelový princíp existencie. Úpravy sú viazané na ich využívanie a v závislosti na spôsobe využívania sa aj menia. Vo väzbe na vstupy a prejazdy sú komunikačné trasy s rôznym povrchovým spevnením a ostatná zvyšková plocha je plochou zelene s porastovou štruktúrou závislou na veľkosti plochy. V úpravách dvorov je celá škála spôsobov úprav od úplného spevnenia dvora bez akejkoľvek zelene, v kombinácii zeleň so spevnenými plochami alebo len dvory so spevnenou plochou. Je uplatnená široká škála prítomnosti porastov, od čistých trávnikových plôch, cez popínavé, či kríkové dreviny až s uplatnením stromových drevín.

V záujmovom území PZ mesta Hlohovec sa nenachádzajú plochy zelene, zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej ÚZPF SR) ako samostatné národné kultúrne pamiatky (ďalej NKP). Plochy, ktoré dotvárajú charakter kultúrnej pamiatky sú súčasťou jej objektovej skladby.

Zeleň je v historickom jadre Hlohovca je z hľadiska genézy vývoja prezentovaná:

- zeleňou prírodno-krajinárskeho parku pri zámku,
- parkovou zeleňou na Námestí sv. Michala a pri františkánskom kláštore;
- stromovou výsadbou na Podzámskej, Námestie sv. Cyrila a Metoda, Hlohovej, Štefánikovej, Pribinovej, Radlinského, SNP, Bernolákovej, Jesenského ulici, Starý rínek, Komenského, Tolstého, Za Poštou;
- prírodno-krajinársky upravená záhrada kúrie Frideckých
- zeleň dvorov a záhrad

E.1.4.2.h) Prvky uličného interiéru a parteru

1. Malá architektúra

Malá architektúra vrátane plastík nie je v historickom jadre pamiatkovej zóny početne zastúpená. Najviac týchto diel je sústredených hlavne na námestí v blízkosti Kostola sv. Michala. Ide predovšetkým o barokové diela z 18. storočia a súčasné výtvarné diela – práce miestneho rodáka akad. sochára Ľudovíta Gogu a keramika akad. Sochára Sušienku dopĺňujúca parkové priestory na námestí, alebo v jeho blízkom okolí.

Medzi historické prvky, ktoré sú samostatne zapísané v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok, patrí súsošie - Immaculata umiestnené východne od svätyne farského kostola. Neskorobarokové kamenné sochárske dielo z 18. storočia bolo z dopravných dôvodov v r.1950 posunuté zhruba o 5m od pôvodného miesta (*Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. od 1. Júla 1933*), čím bolo odstránené jeho pôvodné kované ohradenie so samostatným osvetlením lucernami na nízkych stĺpoch (historické fotografie). Ďalej je to neskorobarokové kamenné súsošie – Pieta (šastínska) osadené na námestí sv. Michala pred objektom č. 25. Pri južnej fasáde farského kostola sv. Michala je osadené barokové kamenné súsošie – Sv. Trojica pochádzajúce z roku 1739 a Socha na stĺpe - sv. Rochus klasicistické kamenné sochárske dielo z 19. storočia. Súsošie - sv. Floriána umiestnené pri severnej fasáde farského kostola, je neskorobarokové kamenné sochárske dielo z 18. storočia. Pred nárožným severným oporným pilierom hlavnej fasády kostola stojí súsošie – Pieta, neskorobarokové kamenné sochárske dielo z 18. storočia.

V historickom jadre mesta je niekoľko novodobých pamätníkov, pomníkov či sôch s väčšou alebo menšou výtvarnou hodnotou. Na Námestí sv. Michala je pomník SNP a sovietskej armády, postavený v r.1954, ktorej autorom je akad.soch. Ľ. Goga. Dielom toho istého autora je aj socha významného hudobného skladateľa L. Van Beethovena umiestnená v roku 1969 pred empírovým divadlom zámockej záhrady ako spomienka na jeho pobyt. Dielom akad. sochára Ľ. Gogu aj socha vinohradníčky umiestnená v roku 1958 do parkovej

úpravy pred objektom na Námestí sv. Michala 19 resp. pred bývalým malým rínom. Socha je umiestnená na podstavci v životnej veľkosti a znázorňuje dievča presýpajúce naoberané hrozná.

Súčasťou dnešnej budovy Slovenskej sporiteľne je kamenný reliéf umiestnený na hlavnom priečelí od známeho slovenského sochára Vojtecha Ihrského. Reliéf zobrazuje roľníka a výsledky jeho snaženia.

Na objektoch historického jadra pamiatkovej zóny sú umiestnené pamätne tabule:

Na uličnej fasáde objektu knižnice – Námestie sv. Michala 2 je pamätná tabuľa, pripomínajúca uväznenie slovenských dobrovoľníkov Viliama Šuleka a Karola Holubyho.

V roku 2006 odhalená pamätná tabuľa poľskému bankárovi a hlohovskému rodákovi Andrejovi Kapustášovi (1757-1796), autorom je V. Vadovský, osadená na budove Slovenskej sporiteľne na Námestí sv. Michala 28.

V roku 2009 bola osadená na priečelí budovy štátnej meštianskej školy – M.R.Štefánika 30 pamätná tabuľa k výročiu založenia školy; autorom tabule je V. Vadovský

Od roku 2010 je osadená na bočnom (južnom) vstupe do lode farského kostola pamätná tabuľa venovaná umeleckému rezbárovi a staviteľovi oltárov Jozefovi Seilnachtovi, ktorý navrhol a zhotovil hlavný oltár v tomto kostole a jeho meno sa spája aj s viacerými rezbárskymi prácami na území juhozápadného Slovenska. Tabuľa je zhotovená z umelého pieskovca, navrhol a zhotovil ju výtvarník p. Tibor Dolník, ktorý vychádzal pri realizácii z náhrobníka zhotoveného roku 1896 Jozefom Seilnachtom pre svoju prvú manželku.

V časti ochranného pásma PZ na Podzámskej ulici vedľa objektu č.14 z juhu sa nachádza pamätník pripomínajúci pobyt básnika Jána Hollého, ktorý pôsobil a tvoril v Hlohovci v rokoch 1812 – 1814 v býv. jednopodlažnej budove starej fary na Podzámskej ul. č.16, ktorý bol v druhej pol. 20. st. zbúraný.

Na dome č. 15 na Pribinovej ulici bola v r. 2008 odhalená pamätná doska, významnej osobnosti spisovateľa Bela Škarnicla - Hlohovského, ktorý sa v tomto dome narodil, ale strávil tu aj roky detstva. Tento dom je zaujímavý aj z iného hľadiska. V 19.stor. tu prenocoval generál Kutuzov počas Napoleonských vojen.

Na budove františkánskeho kláštora – Františkánske nám. 1 osadená v roku 2005 pamätná tabuľa františkánovi a básnikovi Rudolfovi Dilongovi (1905- 1986) od autora V. Vadovského a v r. 2011 pamätná tabuľa kňazovi, františkánovi a kazateľovi pátrovi Dionýzovi Františkovi Tomašovičovi (1911-2004) od autora T. Dolníka;

Mnohé historické výtvarné diela sú však neoddeliteľnou súčasťou fasád kultúrnych pamiatok a historických objektov (Námestie sv. Michala 9 - reliéfy a „hlava Atlanta“ situované na hlavnej fasáde, Štefánikova 34 – nika s kovanou mrežou na hlavnej fasáde zdobí oltárny obraz Piety s ukrižovaným Ježišom Kristom z r. 1929 s drevenou sochou ležiaceho dieťaťa. Nika včlenená do novopostaveného domu je spomienkou na pamiatku, že na tomto mieste stála kaplnka, ktorá bránila vo výstavbe) a neprezentujú sa ako samostatné objekty. Drobné plastiky a výtvarné diela v podobe sôch, erbov, slnečných hodín a znakov nachádzame aj na niektorých budovách profánnej architektúry – zámok, empírové divadlo, radnica, kaplnka sv. Anny (nad hlavným vchodom je umiestnený aliančný erb rodu Erdodyovcov), kostoly a kláštor (slnečné hodiny) a ďalších.

Z historických fontán alebo studní sa vo verejných priestoroch PZ nezachovala žiadna. Na historických fotografiách sa objavujú dve studne na Námestí sv. Michala, jedna na Podzámskej a na Hlohovej ulici. Z novodobých fontán sa jedna nachádza na námestí sv. Michala a pochádza z druhej pol. 20.st a druhá zo zač. 21.storočia je umiestnená v rámci asanovanej plochy medzi Štefánikovou a Pribinovou ulicou.

2. Mestský mobiliár

Dňa 10. septembra roku 1891, keď zavítal do Hlohovca cisár František Jozef I. na vojenské manévry, bola časť mesta (Podzámska ulica, námestie a zámok) dočasne vybavená elektrickým osvetlením dovezeným z Viedne. Pri kostole sv. Michala sa nachádzal stroj poháňaný parou vyrábajúci elektrický prúd. Po odchode cisára lampy a vodiče demontovali.

Inak mestečko a jeho ulice bolo až do zavedenia stabilného elektrického osvetlenia vybavené iba lampášovým osvetlením. Lampáše chodil večer zažínať a nad ráno za svítania zhasínať obecný sluha. Pôvodné kahancové osvetlenie neskôr nahradili plynové acetylenové lampy. Elektrická energia vyrobená v Hlohovskej elektrárni osvetlila nočné mestečko už v novembri 1909. (zdroj: *Urminský, J.: Dieslová elektrárň v Hlohovci 1908-2008. Západoslvenská energetika, a.s., Bratislava 2008, str. 6- 7*). Zrejme išlo o verejné osvetlenie známe zo zachovaných starších fotografií, ktoré bolo stĺpové, liatinové, typu jednoramennej barly so závesným svietidlom zvonového tvaru (Námestie sv. Michala). Verejné osvetlenie pravdepodobne bolo dopĺňané osvetlením na konzole osadenými na elektrických stĺpoch (Námestie sv. Michala, Hlohová ul.), lucernami osadenými na konzoly umiestnenými na objektoch (napr. na kaplnke sv. Anny), alebo bolo osádzané na dôležitých miestach, kde z hľadiska stiesnených pomerov ulíc nebolo možné iné svietidlá osadiť (napr. pri severovýchodnom vyústení námestia do ulice SNP na nárožných domoch). Okrem svietidiel verejného osvetlenia sú z dobových fotografií známe osvetlenia lucernami na konzole vo forme zvýraznenia prejazdov, alebo lucernami na stĺpe na zdôraznenie výtvarných a umelecko remeselných diel (napr. sôch, zábradlí a pod.). V 1. pol. 20.st. podľa dobových fotografií sa drevené elektrické stĺpy nachádzali na Námestí sv. Michala, Hlohovej ulici, Štefánikovej ulici a Podzámskej ulici. Z týchto spomínaných typov svietidiel a elektrických stĺpov sa žiadne nezachovali.

Z ostatného mobiliáru podľa dobových fotiek sa zachovalo z tohto obdobia historické oplotenie, ohradenia a oporné kamenné múry. Historické zábradlie sa nachádzalo okolo historických sôch (trojičného stĺpu na námestí, taktiež pred objektom synagógy a meštianskej školy (dnešnej I.ZŠ), v rožnej polohe objektu Pod Beranom 2, Pred objektom starej radnice (Hlohová 4)), v priestore námestia sa vyskytovali zábradlia hlavne v miestach terénnych zlomov a nástupných schodísk a to v kombinácii liatinový stĺpik a prút a tiež kamenný stĺpik a drevo. Zábradlie typu kamenný stĺpik a drevo sa nachádzal aj v priestore Podzámskej ulice. Vo väčšine bolo historické zábradlie v druhej pol. 20.st. odstránené a nahradené novotvarom, alebo sa vôbec nenahradiť (napr. v celom priestore námestia sv. Michala je umiestnené jednoduché kovové zábradlie buď čiastočne na pôvodných, ale aj v nových polohách a pretrváva až dodnes). Historické oplotenia v rámci pamiatkovej zóny sa dodnes zachovali len čiastočne pred objektom Pod Beranom 2 a ako schodiskové zábradlie pred objektom starej radnice (Hlohová 4). Všetky zachované historické oplotenia, ohradenia a oporné kamenné múry sú vyznačené vo výkrese zásad.

V druhej pol. 20.storočia ešte pretrvávali svietidlá typu jednoramennej barly, ale postupne ich vytlačili typy stožiarových svietidiel známych aj z iných miest a neskôr k nim pribudli aj stĺpové svietidlá ukončené guľovou lampou. Stožiarové v kombinácii so stĺpovými svietidlami sú doposiaľ použité na námestí, len stožiarové svietidlá sú na uliciach: Podzámska, Pod Beranom, SNP, Hlohovej, Pribinovej ul., ul. Za Poštou, Tolstého ulici a Ul.Starý rínek a to buď len ako jednostranné, alebo osadené po oboch stranách ulice. Stĺpové svietidlá ukončené guľovou lampou sa nachádzajú na námestí okolo kostola sv. Michala a v malom počte na Hlohovej ulici. Analogicky prevzatá z iných miest rekonštrukčná kópia historickej lucerny na kandelábri je použitá z hľadiska významnosti priestoru v okolí gotického kostolíka a Špitála na Námestí sv. Cyrila a Metóda a Kamennej uličke. V tomto období pribudol do priestoru námestia, Hlohovej, ul. SNP a iných aj ďalší mobiliár, ako sú lavičky, smetné koše, nádoby na kvetiny a fontána na námestí. Drevené lavičky s kovovou konštrukciou sa nachádzajú len na námestí sv. Michala, mobilné betónové nádoby na kvety v troch rôznych tvaroch sú použité na námestí, na Hlohovej a na Námestí sv. Cyrila a Metóda je použitý tvar válovice, 6-hranné tvary nádob sa nachádzajú na Štefánikovej a na ulici SNP.

Po vyhlásení pamiatkovej zóny sa v podstate mobiliár zachoval taký ako aj v 2.pol.20.st.. Pribudli nové umelohmotné smetné koše nekoncepčne rozmiestnené v rámci celej pamiatkovej zóny, nový informačný systém označenia ulíc a info panely, pitná fontánka boli osadené do priestoru námestia. Upravený bol priestor Štefánikovej ulice, kde v rámci rekonštrukcie ulice bol použitý novotvar svietidiel čiastočne inšpirovaný historickou lucernou a k nemu navrhnutý a realizovaný smetný kôš, lavičky, hodiny, stojany na bicykle

a informačné panely. Novú, dočasnú podobu získal aj priestor nezastavanej plochy medzi Štefánikovou a Pribinovou ulicou, vytvorený asanáciou pôvodnej štruktúry. V priestore boli vytvorené státi pre motorové vozidlá, pribudli nové lavičky a koše rovnakého typu, aké boli použité na Štefánikovej ulici a pribudol novotvar fontány.

Z prvého známeho verejného osvetlenia mesta, pozostávajúceho z lucerien osadených na konzoly sa nič nezachovalo. Len množstvo zachovaných dobových fotografií sa stali podkladom pre vypracovanie návrhu rekonštrukčnej kópie lúčových osadených v priestore námestia Cyrila a Metoda a nadväzujúcej Kamennej uličky.

V súčasnosti sa nachádza v PZ Hlohovec niekoľko druhov svietidiel:

- a. Rekonštrukčné kópie lúčových osadených pôvodnými lucernami osádzanými na konzoly
- b. Stĺpové lampy s guľovitými svietidlami
- c. Niekoľko druhov stožiarových lúčových osadených v období socializmu
- d. Novotvar lúčových osadených na stĺp

3. Povrchy urbanistických priestorov

Podľa archeologického výskumu realizovaného v r. 2004 pri rekonštrukcii Štefánikovej ulice sa ukázalo, že povrch cestnej komunikácie v stredoveku nebol nijako upravovaný a tvorila ho utlačená hlina. Najstaršie známe dláždenie bolo pravdepodobne z riečnych okruhliakov, čo potvrdil spomínaný archeologický výskum a rámcovo zaradil do 2. pol. 18. st. – zač. 19. st. Tento typ dlažby máme dokumentovaný podľa dobovej fotodokumentácie (napr. na Kamennej uličke, na námestí sv. Michala) a podľa kroniky mesta Hlohovec na Podzámskej ulici. Týmto kameňom boli pravdepodobne dláždené aj ostatné ulice historického mesta. Podľa historickej fotodokumentácie sa riečnym neopracovaným kameňom spevňovali aj rigoli pre odtoky vody (námestie sv. Michala, Štefánikova, Pribinova, Hlohová, Pod Beranom, ul. Slov.nár. povstania).

Neskôr, koncom 19. a prvej polovice 20. st. bola táto dlažba nahradená drobnými kamennými kockami, použitými jednak na cesty (na ul. Štefánikovej, Pribinovej, Pod Beranom) v niektorých prípadoch aj na chodníky (na Hlohovej ul., ul. Štefánikovej, ul. SNP). Je možné, ako sa spomína v Pamätnej knihe obce Hlohovec, že v tomto období boli niektoré povrchy chodníkov nahrádzané betónovými resp. z tzv. trotoárov. Tento druh dlažby sa nám nezachoval a zatiaľ ani výskumom archeologicky nepotvrdil.

Postupne od druhej pol. 20. st sa kamenná dlažba odstraňovala takmer v celom rozsahu pamiatkovej zóny a bola nahradená asfaltovými povrchmi so zeleňou na Námestí sv. Michala, ktorá pretrváva až dodnes, s pribúdajúcimi pásmi zelene na Podzámskej ul, Pribinovej ul, Hlohovej, SNP ul., za Poštou. Jedinou ulicou, kde sa až dodnes zachoval povrch komunikácie z kamenných kociek kladených do tzv. vejárov z 30-tych rokov 20. st. je Pribinova ul. Nové dláždenie ulíc v podobe kamenných kociek bolo realizované koncom 20. st na Kamennej uličke a na Nám. sv. Cyrila a Metoda. Zač. 21. st. prebehla rekonštrukcia Štefánikovej ul. typom zámkovej dlažby s kombináciou len vo veľmi malom rozsahu uplatnenia prírodných kamenných kociek. V súlade so spracovanou a schválenou dokumentáciou rekonštrukcie námestia bola snaha pamiatkového úradu obnoviť koncepčný historizujúci stav z 1. pol. 20. st. a použiť kamennú dlažbu v celom rozsahu námestia, čo sa nakoniec podarilo len čiastočne, nakoľko časť dlažby bude v rámci realizácie riešená ako betónová (zámková).

Stav mobiliáru a povrchov podľa dobových fotografií a súčasný stav:

Hlohová ulica

1.polovica 20.storočia

- Osvetlenie ulice konzolové jednoduchého tvaru na drevenom elektrickom stípe
- Pred objektom synagógy historické oplotenie s dvomi vstupnými bránami ktorých vstup po obidvoch stranách zvýrazňovali nízke stĺpové osvetlenia s lucernou
- V priestore ešte neupravenej ulice sa nachádza studňa
- Cesta je neupravená s postrannými rigolmi vykladanými neopracovaným kameňom na odtok vody
- po východnej strane ulice realizovaný chodník (trotóár)

2.polovica 20.storočia

- R.1954 vyhotovený podrobný plán prestavby cesty, ktorá mala byť asfaltová a hotová do r. 1960 (zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933)
- R 1965 nové úpravy zelených pásov v rámci ulice (zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933)
- R. 1976 bola osadená čakáreň na autobusy (zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933)

Po vyhlásení PZ

- Osvetlenie v celej ulici je na oceľových stožiaroch po západnej strane ulice, s jednostranným výložníkom s valcovou lampou;
- Časť ulice Hlohovej od námestia po kruhový objazd sú osadené oceľové stĺpové svietidlá s guľovým tvarom lampy. Jedno svietidlo pred vstupom do Kamennej uličky je stĺpové s novotvarovou lampou;
- Cesta v tejto časti je asfaltová, chodníky zo zámkovej dlažby pravouhlého tvaru, betónové obrubníky sú zvýšené oproti ceste;
- Zvyšná časť ulice má cestu asfaltovú a chodníky sú zmiešané, vo väčšine sú asfaltové, menšia časť je dláždená zámkovou dlažbou;
- Terénne schodisko na Kamennú uličku má jednoduché oceľové zábradlie;
- Použité sú betónové šesťhranné nádoby na zeleň;
- Smetné koše v celej ulici sú plastové na kovovej podnoži;

Kamenná ulica

koniec 19.st. - 1.polovica 20.storočia

- Ulica dláždená neopracovaným riečnym kameňom;

2.polovica 20.storočia

- R. 1977 vysoké stožiarové svietidlo s jednostranným svietidlom;
- dlažba z andezitových kociek, tzv. mačacích hláv, vejárovite ukladaných, okraj je spevnený kamennou obrubou;

Po vyhlásení PZ

- Dlažba ulice detto ako v 2. pol. 20.st.;
- osvetlenie ulice je lucernami na stĺpových kandelábroch inšpirované historickými svietidlami podľa analógie v iných mestách;

Ul. Kpt. Nálepku

Dobová fotodokumentácia k tejto ulici neexistuje, z tohto dôvodu nie je možné presne určiť a špecifikovať vývoj spevnených plôch a mobiliáru.

2.polovica 20.storočia

- v máji r. 1980 začalo s výstavbou tejto komunikácie, cesta a chodníky sa realizovali asfaltové

Námestie sv. Michala

1.polovica 20.storočia

- v južnej časti námestia je stĺpové liatinové osvetlenie typu jednoramennej barly so závesným svietidlom zvonového tvaru
- V rámci plochy námestia sú situované drevené stĺpy elektrického vedenia a na strechách domov je vo väčšom počte situované elektrické vedenie. Na elektrickom stípe je osadené konzolové svietidlo jednoduchého tvaru.

- Okolo trojičného stĺpa (Immaculaty) historické oplotenie, v rámci ktorého sú nízke stĺpové osvetlenia s lucernami.
- R. 1919 na kaplnke sv. Anny je osadená lucerna na konzole
- konzolové osvetlenie s lucernou je osadené na domoch pri severovýchodnom vyústení námestia do ulice SNP v nárožnej polohe.
- Hotel Jeleň (Námestie sv. Michala 1) a radnica (Námestie sv. Michala 3) majú hlavný vstup do prejazdu osvetlený po obidvoch stranách konzolovým osvetlením s lucernou.
- Štvoruholníkové námestie, pôvodne dláždené mačacími hlavami (Lehotská, D. a kol.: Hlohovec a jeho okolie. 1.diel, vyd. Obzor, Bratislava 1968, str. 207)
- pôvodné povrchy chodníkov - trotoáre (*zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933*)
- Spevnené bola hlavná cesta vedúca do Nitry, priestor okolo kostola kamennou dlažbou s rigolmi na odtoky vody spevnenými neopracovaným kameňom
- Chodníky okolo námestia upravené dlažbou (trotoáre)
- S drobnými kamennými kockami sú dláždené schody vedúce do kostola a schody vedúce k jednotlivým domom pri terénnych nerovnostiach. Okraje stupňov sú spevnené kameňom a po stranách schodiska sú situované rigoly pre odtok vody z neopracovaného kameňa
- Studňa s napájadlom v sv časti námestia a druhá studňa v sz časti námestia
- Do roku 1947 nebolo na námestí situované stánie pre motorové vozidlá, začalo sa realizovať až v roku 1948
- R.1950 boli vybudované prvé verejné záchody v južnej časti námestia a umiestnené lavičky

2.polovica 20.storočia

- R. 1977 vysoké stožiarové svietidlá s jednostrannou a trojstrannými lampami umiestnenými okolo námestia sú doplnené stĺpovými svietidlami ukončenými guľovou lampou okolo upravenej plochy kostola
- kovové zábradlie jednoducho riešené je okolo kostola a pri terénnych nerovnostiach, vstupnom schodisku do objektu č. 21.
- drevené lavičky s oceľovou konštrukciou
- Betónové nádoby na mobilnú zeleň sú v troch rôznych tvaroch: šesťhranné, štvorhranné a tzv. váločky. Štvorhranné sú použité pred kostolom a navzájom dva sú spájané
- R. 1980 upravili plochu v severovýchodnej časti námestia na ktorú umiestnili fontánu kruhového tvaru
- r.1952 pôvodné povrchy chodníkov (trotoárov) boli nahradené asfaltovými (*zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933*)
- r.1962 vybudované cesty, chodníky a zelené pásy, rozšírené parkovacie plochy do Podzámskej ulice až po budovu učňovskej školy (*zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933*)
- Nástupné schodisko do kostola je upravené z andezitových kociek, okraje sú spevnené kameňom.

Po vyhlásení PZ

- Pretrvávajú svietidlá stožiarové jedno a trojstranné a osvetlenie stĺpové s lampami guľového tvaru.
- Mobilár - lavičky, fontána a pitná fontánka, nádoby na kvety, kovové zábradlie zostali oproti predchádzajúcemu obdobiu nezmenené
- Umiestnené boli nové smetné koše plastové na kovovej podnoži.
- V severovýchodnej situovanej fontány pribudla novodobá pitná fontánka v historizujúcom tvare
- Betónová nízka zábrana znemožňujúca vjazd áut umiestnená zo strany námestia pred prejazdom domu č. 2,

- Reklamné a informačné panely rozmiestnené po východnej strane a v časti západnej strany námestia pred objektom č.19.
- Verejné WC, samostatný objekt, osadený vo výškovom vyrovnaní terénu námestia
- Bol vytvorený jednotný Informačný systém (kovový stĺpik moderného tvaru so smerovými tabuľkami s označením ulíc mesta)
- cesty a väčšina chodníkov sú asfaltové
- chodník na severnej strane námestia je dláždený zámkovou dlažbou pravouhlého tvaru.

Námestie sv. Cyrila a Metoda

1.pol.20.storočia

- Námestie podľa historických fotiek je neupravené;

2.pol.20.storočia

- Chodníky na námestí sú z andezitových kociek, tzv. mačacích hláv, vejárovite ukladaných, ohraničené kamenými obrubníkmi. Časti plôch námestia dopĺňajú zelené plochy vo forme parkovej úpravy;
- Osvetlenie námestia je lucernami na stĺpových kandelábroch inšpirované analógiou historických svietidiel;
- Nádoby na kvety sú betónové, tvaru válovčeka;

Po vyhlásení PZ

- Osvetlenie , chodníky a kvetináče detto ako v 2.pol.20.st.;
- Pribudol novotvar smetnej nádoby plastový, na kovovej konštrukcii;

Ulica Pod Beranom

1.pol.20.storočia

- Na dobových fotografiách sa verejné osvetlenie ulice nenachádza, je tu zobrazená lucerna na konzole na objekte Pod Beranom 4;
- Drevené stĺpy elektrického vedenia;
- Historické kované oplotenie doplnené nízkym stĺpovým osvetlením s lucernou sa nachádza v náročnej polohe ulíc Hlohovej a Pod Beranom;
- cesta bola neupravená, po okrajoch rigoly z nepravidelného kameňa;

2.pol.20.storočia

- R.1977 kamenná dlažba na ulici, chodníky betónové s obrubníkmi, jednoduché kovové zábradlia terénneho vyrovnaní;

Po vyhlásení PZ

- Cesty a chodníky asfaltové, chodníky zvýšené, lemované betónovými obrubníkmi;

Podzámska ulica

Koniec 19. storočia

- roku 1897 celý chodník a ulicu dôkladne vydláždili riečnym kameňom, nakoľko ako ulici spájajúcej mestečko s kaštieľom venovala miestna samospráva patričnú pozornosť. (zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933)

1.pol.20.storočia

- drevené stĺpy elektrického vedenia
- oplotenie vo forme kamenného stĺpika s dreveným zábradlím v tvare hranola situované na miestach terénnych nerovnosti medzi ulicou a chodníkom
- chodník po východnej strane ulice dláždený

2.pol.20.storočia

- R.1957 boli vybudované betónové chodníky (zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933);
- R 1965 nové úpravy zelene (zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933);

- r.1977 chodníky a cesty upravené asfaltom, chodníky zvýšené;

Po vyhlásení PZ

- Osvetlenie ulice je stožiarovým svietidlom s jednostranným výložníkom po celej východnej strane ulice;
- Cesta a chodník na východnej strane sú asfaltové, chodník na západnej strane ulice je zo zámkovej dlažby;
- Odpadkové koše sú plastové, osadené na kovovej konštrukcii;

Pribinova ulica

1.pol.20.storočia

- Zachovanú má dlažbu z mačacích hláv kladených vejárovito. Plán dláždenia ulice vyhotovil Ing. Pavel Marada z Nitry a realizovala ju fa Južestva z Bratislavy v roku 1932 (zdroj. Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933);

2.pol.20.storočia

- R.1961boli vybudované zelené pásy (zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933);
- R 1965 nové úpravy zelene (zdroj: Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. Júla 1933);

Po vyhlásení PZ

- Osvetlenie ulice je stožiarovým svietidlom s jednostranným výložníkom umiestnené po západnej strane ulice;
- Kamenná dlažba cesty z drobných kociek sa zachovala až dodnes;
- Chodník na západnej strane je zo zámkovej dlažby;
- Odpadkové koše sú plastové, osadené na ocelevej konštrukcii;

Ulica Slov. nár. povstania (ďalej lenSNP)

1.pol.20.storočia

- Cesta neupravovaná s postrannými rigolmi vyloženými neopracovaným kameňom;
- Chodníky po obidvoch stranách upravované kamennou opracovanou dlažbou;

2.pol.20.storočia

- R. 1957 budovanie betónového chodníka po južnej strane ulice;
- R.1962 boli vybudované parkovacie plochy na severnej strane ulice po celej jej dĺžke;
- Na pravej strane od námestia k novej budove poštového úradu boli vytvorené zelené pásy;
- R.1977 boli osadené vysoké stožiarové svietidlá s jednostranným svietidlom po južnej strane a vysoké stožiarové svietidlá s dvojstranným svietidlom na severnej strane;
- Nádoby na mobilnú zeleň sú betónové, šesťhranné;

Po vyhlásení PZ

- Stožiarové osvetlenie detto ako v druhej pol.20.storočia;
- Cesta a južná strana chodníka je asfaltová, severná strana je dláždená zámkovou dlažbou;
- Pribudli smetné plastové koše osadené na ocelevej konštrukcii;

Ulica Starý rínek

Dobová fotodokumentácia k tejto ulici neexistuje, z tohto dôvodu nie je možné presne určiť a špecifikovať vývoj spevnených plôch a mobiliáru;

2.pol.20.storočia

- R. 1977 bola upravená asfaltovým povrchom cestná komunikácia a chodníky;

Po vyhlásení PZ

- Svietidlá verejného osvetlenia sú stožiarové, jednostranné, lemujúce severnú stranu;
- Cesta a chodník zostávajú asfaltové;

- Na južnej strane sa nachádza v priestore býv. rínku parkovisko, cesta je asfaltová, státie je zo zámkovej dlažby;
- Pribudli smetné plastové koše osadené na oceľovej konštrukcii;

Ul. M.R.Štefánika (ďalej len Štefánikova ulica)

Druhá pol. 18.st – zač. 19.storočia

- Archeologickým výskumom v r. 2004 pri Rekonštrukcii ulice – M.R. Štefánika a Školskej sa ukázalo, že pôvodný terén cestnej komunikácie v stredoveku ležal v hĺbke približne 80-90 cm, pričom povrch ulice nebol nijako upravovaný, tvorila ho utlačená hlina. Ďalej bolo zistené, že v druhej pol. 18. st. – zač. 19. st. bola dlažba z riečnych okruhliakov v celej šírke až po dom č. 34;

Koniec 19. st. - 1.polovica 20.storočia

- drevené stĺpy elektrického vedenia;
- R.1920 - Na domoch sa uplatňovali konzolové svietidlá;
- R. 1877 Na meštianskej škole (dnes I.ZŠ) – Štefánikova 30, budova mala smerom do ulice historické oplotenie so vstupnou bránou a výplň medzi murovanými stĺpkami bola historická kovová. V 30 –tych rokoch 20.st. povrch ulice bol v celej šírke vydláždený tzv. mačacími hlavami resp. andezitovými kockami s postrannými rigolmi na odtok vody vykladanými neopracovaným kameňom;

Na zaklade staršej fotodokumentácie mala v r.1905 ulica po obidvoch stranách dláždené chodníky s pravidelným rastrom - trotoárov. Chodník bol oproti ceste mierne zvýšený;

2.polovica 20.storočia

- Povrch ulice z mačacích hláv vystriedal betónový a asfaltový
- R.1952 bol realizovaný asfalt. Povrch od Kina Úsmev po Námestie.
- R.1977 - vysoké stožiarové svietidlá s jednostrannou lampou po celej dĺžke západnej strany ulice

Po vyhlásení PZ

- zostalo zachované stožiarové svetlenie ulice
- R. 2005 – pešia zóna vyhotovená po celej šírke zo zámkovej dlažby pravoúhleho tvaru, z prírodných andezitových kociek je riešené úzkym pásom rozvoľneného tvaru odvedenie vody v strednej línii ulice. Zóna je doplnená o jednotný typ mobiliáru riešeného ako novotvar čiastočne inšpirovaný historickým tvarom: stĺpové svietidlá, odpadkové koše, lavičky, informačný systém, stojany na bicykle, reklamné panely jednotnej koncepcie a vyvýšené miesta pre zeleň spevnené po okrajoch obrubníkmi zo zámkovej dlažby.
- Časť južnej ulice od mestského úradu po novo vytvorenú pešiu zónu je oddelená betónovými zábranami v strede s regulovateľným kovovým stĺpikom pre vjazd áut. Táto časť ulice nie je upravená v jednej úrovni ako jedna plocha, chodníky sú zvýšené a riešené z betónovej dlažby. Umiestnené sú tu mobilné betónové 6-hranné nádoby na zeleň, smetné koše sú plastové na kovovej nohe dopĺňané s rovnakými smetnými košmi a stojanmi na bicykle ako na pešej zóne.

Tolstého ulica

Dobová fotodokumentácia k tejto ulici neexistuje, z tohto dôvodu nie je možné presne určiť a špecifikovať vývoj spevnených plôch a mobiliáru.

2.polovica 20.storočia

- R 1965 nové úpravy zelených pásov na tejto ulici, cesta a chodníky asfaltové;

Po vyhlásení PZ

- Cesta a chodník po severnej strane sú asfaltové;
- Chodník po južnej strane je zo zámkovej dlažby nepravidelného tvaru;

Ulica Za poštou

Dobová fotodokumentácia k tejto ulici neexistuje, z tohto dôvodu nie je možné presne určiť a špecifikovať vývoj spevnených plôch a mobiliáru.

2. polovica 20. storočia

- Cesty a chodníky sú asfaltové

Po vyhlásení PZ

- Osvetlenie z východnej strany stožiarové, jednostranné
- Smetné koše sú plastové na kovovej nohe
- Cesty a chodníky zostali asfaltové

4. Iluminácia:

Iluminácia významných objektov historického jadra v pamiatkovej zóne nebola doposiaľ koncepčne riešená. V pamiatkovej zóne je čiastočne nasvetlený objekt farského kostola a Špitálik s kostolom.

5. Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra je novodobým prvkom historického jadra mesta Hlohovec. Mesto bolo storočia zásobované iba vodou z miestnych studní. Najprv to boli studne s dreveným valcom, neskôr čiastočné zlepšenie priniesli studne kolesové – železné. Prvá zelektrizovaná studňa bola daná do prevádzky na Hollého ul. (dnešná ul. Pod Beranom) v období 1. čs. republiky, z nej sa však voda brala len do hasičských vozov a nebolo ju možné používať pre súkromné účely. Až po oslobodení bolo viacero studní s elektrickým pohonom. Takýto stav pretrvával až do vybudovania vodovodu v 50. rokoch 20. storočia. Jeho prvá časť bola vybudovaná v roku 1951 na bývalej Jarmočnej ulici t.č. Ulici 29. augusta (Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. júla 1933).

R.1924 prvý rádioprijímač, v r. 1927 sa podľa antén dalo napočítať asi 90 prijímačov. Od roku 1945 strechy bez antén vďaka novým technológiám pri prijímaní signálu. Prvý telefónny aparát vlastnil veľkostatok na Zámku Grófa Erdödyho, druhý aparát vlastnil majiteľ sladovne Eisler na Štefánikovej ulici.

r.1956 Prvý televízny prijímač v meste mal Chmelár Ľudovít na ulici SNP, druhý Dr. Nagy. Kvôli rozšíreniu okruhu vysielania bola v Hlohovci na Zámku zriadená retranslačná stanica.

R1957 nová telefónna služba v novej poštovej budove na ulici SNP bola zriadená prevádzka novej automatickej telefónnej centrály.

R 1958 zriadená prvá telefónna budka na Námestí. V roku 1978 bola zahájená výstavba telekomunikačnej budovy spojov na ul. SNP z dôvodov uspokojenia väčšieho počtu záujemcov o zavedenie telefónu do domácností. Od roku 1958 zavedený plyn do domácností. Od r. 1958 rozhlas po drôte v meste.

R.1960 vymenené osvetlenie na ulici Malinovského (Pribinova) a aj na Námestí Prichádza tiež k zmene technológie ukladania káblov do zeme.

R1961 vybudovaná prečerpávací stanica kanalizácie pri spodnej Bráne Zámockého parku (plánovaná spolu s Poliklinikou). Rozšírené výbojkové VO na kandelábrioch na uliciach Pribinovej až po ŽS tzv. Kamennú školu.

(Čúzy, Augustín: Pamätná kniha obce Hlohovec. Od 1. júla 1933)

Ako vidieť, neustálym rastom nových technológií vznikli v priebehu 20. storočia a pribúdajú aj v 21. storočí nové technické prvky a konštrukcie v interiéri mesta. Rôzne stĺpy elektrického vedenia s množstvom káblov ukotvených na fasádach domov alebo na strešných nosičoch,

trafostanice, elektrické skrine rôznych veľkostí osadené na fasádach domov alebo voľne stojace na verejnom priestranstve, skrine ďalších médií, antény rôznych tvarov a veľkostí spravidla umiestnené na strechách domov a najnovšie klimatizačné jednotky umiestnené po fasádach a strechách. K týmto priestorovým konštrukciám treba doplniť rovinné prvky v úrovni ciest a chodníkov, akými sú rôzne kanalizačné a vodovodné poklapy, vpuste a odvodňovacie rigoly prekryté mriežkami.

V súčasnosti osvetlenie a technická infraštruktúra v pamiatkovej zóne boli koncepčne doriešené len na Štefánikovej ulici v rámci rekonštrukcie ulice, čiastočne na námestí sv. Michala a v niektorých uliciach PZ. Postupne sa realizujú rehabilitácia a rekonštrukcia zastaralej a nevyhovujúcej technickej infraštruktúry. Podarilo sa eliminovať v minulosti nevhodne riešenú technickú infraštruktúru, napr. výmenou vzdušných vedení za podzemné, či umiestniť skrine niektorých médií tak, aby nenarúšali celkový vzhľad objektu.

Do pamiatkového prostredia vstupujú nové výrobné zariadenia - fotovoltaické elektrárne, ktoré sú oficiálne definované ako výrobné zariadenia, určené pre odber vyrobenej energie do verejnej siete. Jednotlivé fotovoltaické články svojou hmotou a charakterom, najmä svojou plošnou náročnosťou a výrazným technickým dizajnom, pôsobia v historickom prostredí cudzoročno až agresívne.

6.Stavebné techniky, materiály, povrchové úpravy fasád, architektonické detaily a prvky

Práve vďaka etnickej rôznorodosti obyvateľov Hlohovca bol vzhľad dvoch osád pod hradom v období gotiky veľmi rozmanitý. Popri klasických polozahĺbených domoch s prútenou konštrukciou stien tu stáli domy s kamennou podmurovkou a nabíjanými stenami, ako aj domy s celokamennými múrmi s použitím pálenej tehly. Pod týmito domami vznikali aj najstaršie kamenné pivnice mestečka.

(URMINSKÝ,J.: Podzemné chodby a pivnice starého Hlohovca. In.: Život v Hlohovci č. 12/ 2003)

V samotnom Hlohovci sa tehliarska výroba rozvinula až v 14. a 15.st. pretože kameňolomy severne od mesta poskytovali lacnejší a dostupnejší materiál.

(URMINSKÝ,J.: Za múrmi starej tehly. In.: Život v Hlohovci, január r. 2006)

Hlavným stavebným materiálom pre murovanie zvislých konštrukcií bol teda od počiatkov mesta kameň, neskôr kameň a tehla kombinovaná s drevenými vodorovnými konštrukciami, neskôr nahradená len tehloou (klenby).

Tehla s omietanou povrchovou úpravou ako základný stavebný materiál a základná stavebná technika sa používa až do nástupu železobetónových konštrukcií, ktoré sa v plnej miere rozšírili v 2.polovici 20.storočia. Do tohto obdobia sa používala výlučne vápenná malta a omietka. K štukovej, maľovanej a kamennej výzdobe na fasádach pribudla začiatkom 20.storočia terakota, na mnohých historických domoch sa zachovali remeselné prvky a detaily, akými boli drevené výplne dverí a okien, podlahy, zábradlia schodísk a pavlačí a pod. Staré krovové konštrukcie boli drevené a na pokrytie striech sa v meste dlhodobo používala slama napriek opakovaným nariadeniam mestskej rady v 18. a začiatkom 19. storočia strhnúť slamené strechy a nahradiť ich pevnou krytinou. Je predpoklad, že od tohto obdobia je používaná na pokrytie striech spravidla pálená keramická škridla. V minulosti sa strešná krytina pri opravách nemenila v celom rozsahu, ale nahrádzali sa len poškodené časti, kusy. Neskôr, pravdepodobne po požiaroch sa začína v druhej polovici 19. storočia, resp. na začiatku 20. storočia, uplatňovať na nové väznicové krovové konštrukcie okrem keramických pálených krytín aj nová plechová krytina strihaná do pásov.

7. Uličný parter, reklama

Reklamy uplatňované koncom 19. a začiatkom 20.storočia

- Skriňové výklady – horná plocha určená na reklamu prevádzky
- Reklamy pod kordónovou a korunnou rímsou (maľované na fasádu alebo maľované na drevenej doske)
- Maľovaná reklama na voľných štítových múroch
- Konzolový vývesný štít (v malom množstve)
- Samostatné písmená na fasáde, spravidla nad vstupom alebo prevádzkou
- Plocha štítovej atiky nad hlavným vstupom a v nárožných polohách
- Voľná plocha medzi kordónovou rímsou a podokennou rímsou 2.podlažia
- Vnútorne strany otvárateľných výkladov – tu sa spravidla reklamoval ponúkaný tovar
- Reklamy neboli umiestňované mimo objektu

8. Letné sedenia a iné dočasné stavby

Letné sedenia, rozširujúce odbytovú plochu prevádzky objektu do verejného priestranstva sú novým prvkom v urbanizme mesta. Hlavnou funkciou ulíc historického jadra bola v minulosti komunikácia pre peších a neskôr aj pre dopravu, námestia slúžili ako zhromažďovací priestor, na usporadúvanie trhov a jarmokov. Na sedenie mimo interiéru prevádzky stravovacieho zariadenia sa v neskoršom období začali využívať dvory patriace k objektu. Až v nedávnej minulosti sa sedenie vysúva do verejného priestranstva, spravidla pred hlavnú fasádu objektu.

Pre urbanistické priestory, z ktorých sa vylúčila automobilová doprava, sú letné sedenia na verejných priestranstvách novou funkciou.

E.2. PAMIATKOVÉ HODNOTY ÚZEMIA NEHMOTNEJ POVAHY

E.2.1. KULTÚRNE HODNOTY

Význam Hlohovca v celoslovenskom a regionálnom kontexte je v tom, že je tu archeologicky doložené kontinuálne osídlenie od 9.storočia. Do 13. st. bol Hlohovec sídlom pohraničného komitátu. Jeho územie sa v 13. st. včlenilo do územia Nitrianskej stolice, ktorá existovala do r. 1849. V r. 1663-1683 patril Hlohovec do Osmanskej ríše. Patril do novozámockej provincie (ejáletu), do obvodu (nahíja) Nitra ako jedna z 12 väčších dedín (várošov). Po r. 1849 nastali zmeny v členení Uhorska na samosprávne administratívno-územné jednotky štátnej správy; v r. 1850-1860 Hlohovec období patril do Dolnonitrianskej župy. Od r. 1867 až do zániku Uhorska v r. 1918, bol Hlohovec začlenený do Nitrianskej župy, ktorá vznikla opätovným spojením Hornonitrianskej a Dolnonitrianskej župy. Do Nitrianskej župy, ktorá pretrvala i v prvých rokoch existencie Československa, patril Hlohovec i v r. 1918-1922. Od r. 1923 do r. 1928 súčasťou Bratislavskej župy. V období existencie Slovenskej republiky v r. 1939-1945 patril Hlohovec do Nitrianskej župy. Po obnovení Československa po II. svetovej vojne patril Hlohovec najskôr v r. 1949-1960 do Nitrianskeho kraja, v r. 1960-1990 do Západoslovenského kraja. Po vzniku Slovenskej republiky v r. 1993 sa opäť uskutočnili zmeny v územno-správnom usporiadaní. V r. 1996 vzniklo na Slovensku 8 krajov – jedným z nich je Trnavský kraj, do ktorého patrí aj Hlohovec. Hlohovec patrí i do Trnavského samosprávneho kraja, ktorý vznikol v r. 2001 ako jednotka územnej samosprávy.

V meste sa nachádzali a nachádza niekoľko objektov, ktoré majú celoslovenský význam a význam z hľadiska regionálneho, keďže sú zviazané s rôznymi významnými udalosťami a osobami:

Farská škola – prvá zmienka o nej pochádza z roku 1397. Mala zrejme veľmi dobrú úroveň, lebo jej absolventi mohli priamo študovať na univerzite vo Viedni. Prvého známeho učiteľa školy uvádza matrika univerzity v roku 1401 a bol ním Hlohovčan Bartolomej Glulis.

Škola pri františkánskom kláštore - vznikla a fungovala z podnetu zemepána Vavrinca Uljakyho.

Latinská škola – situovaná v blízkosti hradu, bola zriadená za Alexia Thurzu. Pôsobili v nej známe osobnosti obdobia humanizmu – roku 1570 bol jej rektorom Stanislav Neyh, posledným rektorom v roku 1663 Ján Fabricius. V 17. St. sa v nej vyučovala aj filozofia a teológia. Škola zanikla po šopronskom sneme v roku 1681.

Gymnázium v budove františkánskeho kláštora – jedna z najvýznamnejších kultúrnych inštitúcií na Slovensku v tomto období zriadená za Stanislava Thurzu (Thurzovci 1525-1636). Po jeho smrti v roku 1626 pravdepodobne zaniklo.

Knižnica zriadená v budove františkánskeho kláštora – založená bola v roku 1600, ktorá do roku 1932 obsahovala 8500 zväzkov kníh, rukopisov, v roku 1944 v nej objavili tzv. hlaholické zlomky chorvátsko-dalmátskeho pôvodu z 13.-14.st.

Česká škola, na námestí – v roku 1733 sa spomína česká škola spolu s farou na námestí, na prelome 17.-18. St. sa miesto viackrát zmenilo.

Tlačiareň v budove františkánskeho kláštora – v 80-tych rokoch 16.st. tu pôsobila tlačiareň Valentína Matskovitsa (Manckoviča) zvaného Farinola. Vytlačená bola Rauscherova modlitebná knižka, knižka dramatika Pavla Pavla Kyrmezera (latinské dielo) a Latinsko-slovenský katechizmus od Jána Pruna Fraštackého. Patrili medzi prvé knihy na Slovensku, z ktorých sa niektoré vzácné exempláre uchovávajú v Univerzitnej knižnici v Bratislave.

Tlačiareň Adolfa Sternera – v rokoch 1810-1936

Tlačiareň Šimona Brodyho - v rokoch 1902-1938

Tlačiareň Júliusa Cséryho - v roku 1937

Meštiansky dom, Štefánikova 13 - v polovici domu jeho severnej časti v 19.storočí sídlil poštový úrad (telefón a telegraf).

Štátna meštianska škola, Štefánikova 30 – Založenie prvej meštianky v Nitrianskej župe sa spája s príchodom stoličného dozorca škôl Gustáva Libertényiho do Hlohovca roku 1876. Vyučovanie v chlapčenskej a dievčenskej štátnej meštianskej škole sa začalo 1. októbra 1877. Podľa ústnych prameňov mala však hlohovská meštianka vysokú úroveň a dobrú povest' v širokom okolí. Do prvej triedy boli prijímaní žiaci zo štvrtého ročníka ľudových škôl. Vyučovanie bolo diferencované, pre chlapcov trvalo šesť, pre dievčatá štyri roky. V školskom roku 1927/28 ju navštevovalo 393 žiakov, v školskom roku 1934/35 sa v 14 triedach tiesnilo až 626 žiakov. V tomto čase sa už naozaj schyľovalo k prípravám na výstavbu novej meštianskej školy. V školskom roku 1936 /37 sa meštianka definitívne presťahovala z pôvodnej budovy z roku 1882 do novej budovy postavenej v dnešnej Kome nského ulici. Starú budovu meštianky od roku 1936 získalo novozriadené mestské československé reálne gymnázium, a od roku 1953 sa stala súčasťou I.ZŠ, teda opäť slúži školskému účelu. Ide o najstaršiu, dodnes stojacu školu v Hlohovci, resp. najstaršiu meštianku v Nitrianskej župe, čím jej význam nadobúda prvenstvo v nadregionálnom meradle.

Hlohovec bol pôsobiskom viacerých významných osobností (hudobníci, literáti, výtvarní umelci a iné výrazné osobnosti):

P.Bajan a E.Pascha – významný barokový kazateľ, časť svojho života strávil v hlohovskom kláštore;

Ludwig van Beethoven – hudobný skladateľ pobýval v Hlohovci;

Ján Pruno Fraštacký – evanjelický kazateľ, učiteľ a básnik narodený v Hlohovci;

Ján Sinapius Horčíčka – spisovateľ, pôsobil v Hlohovci ako rektor;

Ľudo Zúbek – spisovateľ, ktorý pracoval v Hlohovci ako bankový úradník;

Ján Hollý – slovenský básnik pôsobil na hlohovskej fare;

Pavol Šiška – katolícky kňaz narodil sa a pôsobil v Hlohovci

Arpád Felcán (1900-1944) – učiteľ, revolucionár, novinár a spisovateľ, ktorý sa zapísal ako osobnosť do pamäti Hlohovčanov prvým kompletným dielom dejín mesta pod názvom: „*Hlohovecko kedysi, dnes a zajtra*“

Belo Škarnicel –Hlohovský (1917-1981) – hlohovský cestovateľ a spisovateľ;

Ivan Kupec (1922-1997)– básnik

Jozef Seilnacht (1859 -1939) – stolársky majster a rezbár, autor hlavného oltára vo farskom kostole Sv. Michala Archanjela a mnohých ďalších;

Páter Dionýz František Tamašovič (1911-2004) – kňaz, kazateľ, františkán;

Andrej Kapustáš (1757-1796) – poľský bankár a hlohovský rodák;

E.2.2. NÁZVY ULÍC/NÁMESTÍ HISTORICKÉHO JADRA

1. **Hlohová ulica**

Starý Hlohovec – r.1856 -1863: Lange Gasse (Dlhá ulica) - od r. 1863 do zač. 20 st.: Lehel utcza (Lehelova ul.) – po r.1920 Hlohov – v roku 1977 a v súčasnosti Hlohová ul.

2. **Kamenná ulica**

v súčasnosti Kamenná ulica

3. **Ul. Kpt. Nálepku**

Pred rokom 1950:Šiškova ulica - Od roku 1950 a v súčasnosti :Ul.Kpt Nálepku

4. **Námestie sv. Michala**

r.1856 -1863:Haupt Platz (Hlavné námestie) - od r. 1863 do zač. 20 st.:Fötér (Hlavné námestie) – Ferencz Jozef tér (Námestie Františka Jozefa) – od r. 1920: Štefánikovo námestie – 50-roky: Gottwaldovo námestie – po r.1990 a v súčasnosti: Námestie sv. Michala

5. **Námestie sv. Cyrila a Metoda**

Od 1.10.2011 a v súčasnosti Námestie sv. Cyrila a Metoda;

6. **Ul.Pod Beranom**

r.1856 -1863: Wiese Gasse (Lúčna ulica) - od r. 1863 do zač. 20 st.:Rét utcza (Lúčna ulica, Lúka) - Hollého ulica - po r.1990 a v súčasnosti : Pod Beranom;

7. **Podzámska ulica**

r.1856 -1863:Slosz Gasse (Zámocká ulica) - od r. 1863 do zač. 20 st.: Váralja útza (Podzámska ulica) – Zámocká ul. - Mgr.Pavla Šišku – v súčasnosti Podzámska ulica;

8. **Pribinova ulica**

V urbári Hlohovca z r. 1617 sa uvádza ako Platea Judaorum (Židovská ulica) – r.1856 - 1863: Deutsche Gasse (Nemecka ulica) - od r. 1863 do konca 19.st.: Német utcza (Nemecká ulica) - zač. 20 st.: Deák Ferencz utcza (Ulica Františka Deáka) – od roku 1920: Nádražná ul. – v období slovenského štátu: ulica kniežaťa Pribinu – po r. 1945: Malinovského ul. – po r.1990 a v súčasnosti: Pribinova ul.;

9. **Ul. Slov.nár. povstania**

r.1856 -1863:Schmidt Gasse (Kováčska ulica) - od r. 1863 do zač. 20 st.:Kovács utcza (Kováčska ulica) – Kovárska ul. – Kossuth Lajos utcza (Ulica Ľudovíta Košúta) – po r. 1945: Ul.slobody, neskôr Ul. 29.augusta – v súčasnosti Ul. Slov. nár. povstania;

10. **Ul. Starý rínek**

Od roku 1946: Školská ulica – od 15.2. 2007 a v súčasnosti: Starý rínek;

11. **Ulica M. R.Štefánika**

V urbári Hlohovca z r. 1617 sa uvádza ako Platea Nova - r.1856 -1863:Neue Gasse (Nová ulica) - od r. 1863 do zač. 20 st.:Uj utcza (Nová ulica) – od roku 1920: Masarykova ulica, neskôr Hlinkova ulica – po roku 1945: Stalinova ulica a neskôr Leninova – po r.1990 a v súčasnosti: Ulica M.R.Štefánika;

12. **Tolstého ulica**

v súčasnosti Tolstého ulica;

13. **Ul. Za poštou**

r.1856 -1863:Alte Postgasse (Stará poštová ulica) – Marxova ulica – v súčasnosti Ul. Za poštou;

E.3. VYHODNOTENIE PAMIATKOVÝCH HODNÔT ÚZEMIA A ODÔVODNENIE JEHO OCHRANY

E.3.1. ULIČNÁ SIĽ - ulice hlavné a vedľajšie

Dnešná uličná sieť Pamiatkovej zóny Hlohovec pochádza pravdepodobne už zo stredoveku okrem západnej strany námestia, ktoré sa sformovalo do súčasnej podoby niekedy na prelome 18. a 19.storočia. Rozsah stredovekého mesta, založeného hosťami vedľa jestvujúcej osady, je zo severu a západu určený sakrálnymi objektmi, ktoré sa podľa vtedajších zvyklostí umiestňovali na okraji miest. Jedná sa o komplex františkánskeho kláštora v severozápadnej časti historického jadra a špitálsky komplex, umiestnený v juhozápadnej časti. Založené mesto bolo z juhu ohraničené jestvujúcou osadou pod hradom. Najproblematickejšie je rámcové určenie východnej hranice stredovekého mesta. Najvzdialenejší nález stredovekého suterénu od centrálného námestia je na Radlinského ulici, na parcele barokovej kúrie – sokolovne. Archeologickým výskumom sa však potvrdila prítomnosť murovanej brány mestského opevnenia na ulici SNP, v jej križovaní s ulicou Janka Jesenského. Od tohto miesta severným a západným smerom, po hranici ochranného pásma pamiatkovej zóny, sa predpokladá priebeh valového opevnenia až po ďalšiu murovanú bránu objavenú pri františkánskom kláštore.

Rozsah takto vymedzeného historického jadra mesta sa iba s lokálnym narušením zachoval v autentickej podobe dodnes. Jeho najvýznamnejším priestorom a zároveň centrom je štvoruholníkové námestie so stredovekým kostolom, barokovou kaplnkou obkolesené prevažne renesančnými a barokovými meštianskymi a šľachtickými domami. Z hľadiska pamiatkových hodnôt je významným aj komplex budov pri špitáliku, kde okrem stredovekého kostola sv. Ducha sa nachádzajú významné palácové objekty situované na ulici Pod Beranom.

Ulice mesta vytvárajú relatívne pravidelnú sieť. Rovnobežne, vedľa seba radené ulice Hlohová, Štefánikova, Pribinova a Radlinského sú ohraničené dvoma líniami ciest, spájajúcich sa v mieste nálezu brány mestského opevnenia. Ulica Podzámska, vychádzajúca z juhovýchodného kúta námestia, spájala mesto z hradom, ulica Pod Beranom zas plnila funkciu diaľkovej komunikácie, spájajúcej Nitru s Trnavou. Súčasťou takmer pravidelnej uličnej siete sú spojovacie historické uličky.

Podnes zachovaná uličná sieť Pamiatkovej zóny Hlohovec je nositeľom hodnoty veku.

E.3.2. CHARAKTERISTIKA SPÔSOBU ZÁSTAVBY, PARCELÁCIA, HMOTOVÁ SKLADBA, URBANISTICKÁ KOMPOZÍCIA

Ako ukázal podrobný rozbor uličných priestorov sídla, v najautentickejšej urbanistickej a architektonickej podobe sa zachoval priestor námestia, ktorý je narušený budovou domu služieb v polohe prekrytej západnou zástavbou námestia. Nenarušené mladšími zásahmi sú aj priestory Podzámskej a ulice, ul. Pod Beranom, avšak len v tých častiach, ktoré sú súčasťou pamiatkovej zóny. Opačná strana oboch ulíc a ich pokračovanie bolo zbúrané a nahradené zväčša sídliskovou zástavbou. Lokálne narušenia má Štefánikova a Pribinova ulica, kde sa do pôvodnej zástavby vkladali monoblokové rozľahlé stavby domu

služieb a kultúrneho domu. Zvyšná zástavba je z hľadiska urbanistického zachovaná v pôvodných dimenziách. V porovnaní s historickou katastrálnou mapou z konca 19. storočia je tu zachovaná parcelácia, spôsob zástavby na parcele, zväčša aj hmotová skladba pôvodných historických domov. Architektúra týchto ulíc sa však v priebehu 20. a 21. storočia dost' výrazne znehodnotila nekvalitnými stavebnými zásahmi. Demoláciami je najviac narušená Hlohová ulica, na ktorej sa v rámci pamiatkovej zóny zachovali v priestore pri námestí štyri domy a severne od námestia sedem domov. Zachovaný historický výraz a urbanistické parametre majú významné domy v priestore v rámci námestia, zásahy v severnej časti spôsobili úbytok architektonických hodnôt, nesporne sú však zachované urbanistické hodnoty tejto časti ulice.

V prípade zániku pôvodných prízemných stavieb v uliciach sú tieto nahrádzané novostavbami rešpektujúcimi slohové urbanistické danosti ulice.

E.3.3. DOMINANTY SÍDLA A VÝŠKOVÉ ZÓNOVANIE

Hlohovec aj napriek mnohým demoláciám a výstavbe množstva nových stavieb je napodiv stále nositeľom výpovede o historickej výškovej nivelete uličných interiérov, vyplývajúcej z vývoja sídla a funkčno - prevádzkových daností jednotlivých urbanistických priestorov. Stále sa tu možno stretnúť popri uliciach s prevažujúcou prízemnou a dvojpodlažnou zástavbou, v ojedinelých prípadoch aj trojpodlažnou.

Uličné interiéry a námestia si zachovali schopnosť výpovede o vývoji a organizácii mestského života prakticky od stredoveku.

Súčasťou uličných interiérov sú zachované dominanty sakrálnych a niektorých významných profánnych objektov odlišujúce sa od drobnejšej obytnej architektúry svojím objemom, hmotovo - priestorovou skladbou a výškou. Tvoria však neoddeliteľnú súčasť vnútornej siluety a charakteristických priehľadov a zažitých pohľadov sídla.

F. Zásady ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt územia

Vyhláškou č.1/1993 Okresného úradu v Trnave o vyhlásení historického jadra mesta Hlohovec za pamiatkovú zónu boli prijaté podmienky pre stavebnú a inú hospodársku činnosť. Pre starostlivosť na území pamiatkovej zóny v nej boli určené nasledujúce podmienky:

- a) Primerane využívať, udržiavať a postupne regenerovať, obnovovať kultúrne pamiatky a iné súbory;**
- b) Primeranými úpravami zhodnocovať všetky mestské priestory;**
- c) Zachovať a obnoviť objekty dotvárajúce charakter pamiatkovej zóny¹¹, ktoré majú architektonickú, alebo inú hodnotu a stavebno-technickú kvalitu;**
- d) Novostavby povoliť len v rozsahu jednotlivých prelúk v merítke urbanistickej štruktúry pamiatkovej zóny;**
- e) Udržiavať a uchovať primerane i vonkajší vzhľad nechránených objektov;**
- f) Udržiavať verejné priestory, plochy a drobné architektúry včítane zelene**
- g) Zachovať pozitívne prvky priestorovej a hmotovej kompozície, rušivé prvky nahradzovať novými hodnotami v súlade s prostredím pamiatkovej zóny**
- h) K úpravám kultúrnych pamiatok, objektov vytypovaných na zápis za NKP, objektov s pamiatkovou hodnotou, objektov rešpektujúcich a nerešpektujúcich**

¹¹ v zmysle novej metodiky bola vytvorená nová klasifikácia nehnuteľností dotvárajúcich charakter pamiatkovej zóny; patria k nim objekty vytypované na zápis za NKP, objekty s pamiatkovou hodnotou a objekty rešpektujúce pamiatkové hodnoty PZ ;

pamiatkové hodnoty¹¹ a charakter pamiatkovej zóny a k zásahom priestorovej a hmotovej skladby pamiatkovej zóny musí byť vyžiadané stanovisko krajského pamiatkového úradu, ktoré musí zohľadňovať odborné posudky Pamiatkového úradu slovenskej republiky Bratislava;

- i) Miestna samospráva pri zostavovaní a realizácii plánu sociálneho, kultúrneho a hospodárskeho rozvoja sídla prihliada k hodnotám pamiatkovej zóny a vytvára pre regeneráciu územia primerané podmienky***

Tieto podmienky boli rozpracované Štátnym ústavom pamiatkovej starostlivosti Bratislava v odbornom materiáli „Zásady pamiatkovej starostlivosti pre Pamiatkovú zónu mesta Hlohovec v máji 1993.

Základným právnym predpisom usmerňujúcim činnosť vlastníkov, orgánov a organizácií štátnej správy a samosprávy, ako aj všetkých fyzických a právnických osôb pri nakladaní s pamiatkovým fondom je v súčasnosti zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu z 19. 12.2001 v znení neskorších predpisov (zákon č.405/2005 a zákon č. 205/2009).

Ochrana pamiatkového fondu sa okrem tohto základného zákona riadi najmä nižšie uvedenými právnymi predpismi:

- Vyhláška Ministerstva kultúry SR č. 253/2010 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov;
- Ústavný zákon SNR č.460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky;
- Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok);
- Zákon č. 50/1976 Zb.o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov;
- Vyhláška ministerstva životného prostredia SR č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii;
- Zákon 372/1990 o priestupkoch v znení neskorších predpisov;
- Zákon SNR č. 138/1992 Z.z. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov;

Základné kroky vlastníka kultúrnej pamiatky (KP) pri plánovanej obnove:

Pred začatím obnovy je vlastník KP, resp. ním poverený správca, povinný krajskému pamiatkovému úradu (KPÚ) predložiť žiadosť o rozhodnutie k zámeru obnovy. Požiadavka predložiť zámer vopred je formulovaná s úmyslom vylúčiť prípravu takej obnovy, ktorá je nezlučiteľná s ochranou pamiatkových hodnôt. Plánované využitie musí zohľadňovať existujúcu kapacitu pamiatky a rešpektovať jej hodnoty.

Zámer obnovy, ktorý je súčasťou žiadosti, obsahuje:

- identifikačné údaje o kultúrnej pamiatke
- majetkové údaje o kultúrnej pamiatke
- plánované budúce využitie kultúrnej pamiatky (s ohľadom na jej kapacitu a hodnoty)
- uvedenie predpokladaných zmien kultúrnej pamiatky

KPÚ vydá rozhodnutie k zámeru obnovy KP a osobitné záväzné stanovisko o každej výskumnej a inej prípravnej a projektovej dokumentácii.

Prípravnú a projektovú dokumentáciu a každú jej zmenu v priebehu spracovania je vlastník povinný prerokovať s KPÚ .

Vo všetkých druhoch ďalšieho konania (územné, stavebné, o zmene stavby, o kolaudácii, atď.) rozhoduje stavebný úrad na základe záväzného stanoviska KPÚ .

V priebehu obnovy KP vykonáva KPÚ štátny dohľad. Zistené nedostatky oznámi stavebnému úradu. Ak ich následkom dôjde k ohrozeniu, poškodeniu alebo zničeniu hodnôt pamiatky, alebo ak ide o rozpor s vydaným rozhodnutím alebo záväzným stanoviskom, KPÚ práce na obnove KP zastaví. Ak dôjde v priebehu prác k nepredvídanému nálezu, ten treba

ohlásiť a práce, ktoré by mohli nález ohroziť, sa musia zastaviť až do vydania rozhodnutia KPÚ.

Kultúrnu pamiatku nie je možné zbúrať bez vyňatia z ústredného zoznamu kultúrnych pamiatok

Základné kroky vlastníka nehnuteľnosti, ktorá nie je kultúrnou pamiatkou, ale nachádza sa v PZ:

Pred začatím úpravy nehnuteľnosti v PZ je vlastník, resp. ním poverený zástupca, povinný vyžiadať si rozhodnutie KPÚ k zámeru.

Zámer úpravy, ktorý je súčasťou žiadosti, obsahuje:

- údaje o nehnuteľnosti
- základné majetkové údaje o nehnuteľnosti
- plánované využitie nehnuteľnosti
- špecifikáciu predpokladaných plošných a priestorových zmien

KPÚ vydá rozhodnutie k zámeru úpravy nehnuteľnosti a osobitné záväzné stanovisko o každej výskumnej a inej prípravnej a projektovej dokumentácii.

Prípravnú a projektovú dokumentáciu a každú jej zmenu v priebehu spracovania je vlastník povinný prerokovať s KPÚ .

Vo všetkých druhoch ďalšieho konania (územné, stavebné, o zmene stavby, o kolaudácii, atď.) rozhoduje stavebný úrad na základe záväzného stanoviska KPÚ .

V priebehu úpravy nehnuteľnosti vykonáva KPÚ štátny dohľad. Zistené nedostatky oznámi stavebnému úradu. Ak ich následkom dôjde k ohrozeniu, poškodeniu alebo zničeniu hodnôt pamiatky alebo pamiatkového územia, alebo ak ide o rozpor s vydaným rozhodnutím alebo záväzným stanoviskom, KPÚ práce na úprave nehnuteľnosti zastaví. Ak dôjde v priebehu prác k nepredvídanému nálezu, ten treba ohlásiť a práce, ktoré by mohli nález ohroziť, sa musia zastaviť až do vydania rozhodnutia KPÚ.

Zásady ochrany pamiatkového územia obsahujú:

- **Požiadavky na primerané funkčné využitie územia**
- **Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie**
- **Požiadavky na zachovanie objektovej skladby**
- **Požiadavky na zachovanie a ochranu výškového a priestorového usporiadania objektov**
- **Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu prvkov uličného interiéru**
- **Požiadavky na zachovanie charakteristických pohľadov a priehľadov**
- **Požiadavky na zachovanie siluety a panorámy**
- **Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu archeologických nálezísk**
- **Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historickej zelene**
- **Návrh opatrení na záchranu, obnovu a vhodné funkčné využitie pamiatkového územia**

Zásady urbanisticko-architektonického riešenia ochrany, revitalizácie a prezentácie hodnôt pamiatkového územia vychádzajú z výsledkov analýz urbanisticko-historického výskumu, stavebného vývoja a miery zachovania pamiatkového fondu. Podľa miery zachovania pamiatkového fondu v rámci PZ, resp. podľa miery narušenia jednotlivých objektov a priestorov, bola navrhnutá diferencovaná miera prísnosti regulatívov aktualizácie zásad do dvoch pásiem ochrany.

1.pásmo ochrany: V oblastiach s najväčšou mierou autenticity zachovanej historickej urbanistickej a architektonickej štruktúry, prípadne s historickým špecifickým významom komunikácie.

Sem sú zaradené architektonicky najhodnotnejšie objekty zóny, sústredené na námestí sv. Michala, námestí sv. Cyrila a Metoda a na príľahlých uliciach, spájajúcich námestia navzájom a s hradným kopcom. Zväčša ide o priestory s nenarušenou a s minimálne narušenou pôvodnou pôdorysnou štruktúrou – s pôvodnou uličnou čiarou a zachovanou kompaktnou zástavbou. Okrem významných architektonicko-historických objektov sem patria aj objekty z 2.pol. 20.storočia, ktoré sa začlenili do historického urbanizmu najmä svojim umiestnením na parcele a preto ich môžeme zaradiť do kompaktnej zástavby 1. pásma. Ďalej sú tu zaradené priestory takmer celoplošne vyanované v priebehu 2. polovice 20. storočia a nahradené zástavbou bez rešpektovania princípov historického urbanizmu z dôvodu, že vytvárajú priestor námestia sv. Michala alebo stoja na parcelách, ktorých uličné krídla sú orientované do námestia sv. Michala.

Jedná sa o nasledovné priestory tak, ako sú presne vyznačené na mape:

Námestie sv. Michala, Pod Beranom, Kamenná ulica, Námestie sv. Cyrila a Metoda, časť ulíc: Hlohová, M.R. Štefánikaa, Pribinova, ul. Slov.nár. povstania, Podzámska, ohraničené ulicami Za Poštou, Kpt. Nálepku a Michalskou ulicou;

2.pásmo ochrany: V oblastiach s menšou mierou autenticity zachovanej historickej štruktúry. Sem sú zaradené urbanisticky hodnotné priestory, ktorých existenciu možno zaradiť už do stredoveku, avšak stavebný fond v nadzemných častiach, budovaný prevažne od 19.storočia a poznačený mohutnými stavebnými aktivitami konca 20. a začiatku 21. storočia, nevykazuje výrazné architektonické hodnoty.

Jedná sa o nasledovné priestory tak, ako sú presne vyznačené na mape:

Časť ulíc: Hlohová, M.R.Štefánika, Pribinova ulica, ohraničené ulicami: Tolstého a Starý rínok.

Hlavnými zásadami ochrany pamiatkového fondu priestorov PZ z hľadiska urbanistického je zachovanie celistvosti pôvodnej urbanistickej štruktúry. V časti so zachovanou urbanistickou štruktúrou formou sanačnej regenerácie, čiže zachovaním pôvodnej historickej štruktúry a urbanistickej kostry s návrhom jej ozdravenia a vhodného využívania pri súčasnom zachovaní kultúrnych a architektonických hodnôt historického jadra. V časti s narušenou historickou urbanistickou štruktúrou dosiahnutie symbiózy novej a historickej zástavby formou čiasočného náznaku pôvodnej historickej štruktúry.

Predmetom ochrany je v 1.a 2. pásme ochrany:

- a) celková historická urbanistická štruktúra historického jadra s osobitným dôrazom na jednotlivé kultúrne pamiatky urbanistickej skladby.

Predmetom zvýšenej ochrany v 1.a 2. pásme ochrany sú najmä :

- b) jednotlivé objekty zapísané v ústrednom zozname kultúrnych pamiatok;
- c) objekty vytypované na zápis do ústredného zoznamu kultúrnych pamiatok;
- d) objekty s pamiatkovou hodnotou;
- e) historický pôdorys mesta so situovaním pôvodných ulíc, parcelácia, uličné čiary, hmotová a priestorová podstata jestvujúcich objektov ako i priestorov v PZ;
- f) konfigurácia terénu s dominantným postavením farského kostola;
- g) prvky uličného interiéru, historická zeleň;
- h) typické priehľady a pohľadové kužele na jednotlivé objekty a dominanty, historická panoráma a silueta mesta;
- i) pôvodné funkčné využitie historických objektov a priestorov;
- j) staršie suterény pod jednotlivými objektmi vypovedajúcimi o najstaršej zástavbe v meste;

F.1. POŽIADAVKY NA PRIMERANÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE ÚZEMIA

v 1.a 2. pásme ochrany

- Pri rozhodovaní o funkčnom využití chránených objektov v PZ je nutné dokonale poznať jeho vnútorné usporiadanie, reprezentačnosť priestorov, pamiatkové hodnoty tak, aby nevhodne volenou náplňou nedochádzalo v záujme dobrej prevádzky zariadenia k násilným prestavbám a stratám pamiatkových hodnôt.
- Pri správnom rozhodovaní a funkčnom využití priestoru by jedným z hlavných kritérií na kultúrnych pamiatkach mala byť tradícia umiestnenia toho ktorého zariadenia, vlastníctvo a spôsob využívania s možnosťou realizácie správneho prevádzkového režimu.
- Plošný rozsah dochovanej historickej štruktúry umožňuje navrhnúť funkčne-priestorovú diferenciaciu PZ tak, aby v historicky dochovanom prostredí boli sústredené zariadenia a objekty, ktoré je možné prispôbiť požiadavkám pamiatkovej ochrany a na prestavaných resp. asanovaných a novovybudovaných plochách aj v rámci PZ je možné realizovať zariadenia funkcií s vyššími prevádzkovými nárokmi.
- Pri rozhodovaní o zmene funkcií toho ktorého objektu je nutné dokonale poznať i vnútorné usporiadanie objektu, jeho disponibilné plochy, reprezentačnosť priestorov, pamiatkové hodnoty tak, aby nevhodne volenou náplňou nedochádzalo v záujme dobrej prevádzky zariadenia k násilným prestavbám a stratám pamiatkových hodnôt;
- Pri využívaní objektov a priestranstiev v pamiatkovom území je nutné prihliadať k ich kapacitným a stavebno-technickým možnostiam tak, aby výsledné riešenie nenarušalo pohľadovo, prevádzkovo alebo svojim technickým riešením hodnoty pamiatkového územia;
- V historickom prostredí pamiatkovej zóny neumiestňovať nevhodné funkcie resp. hlučné, alebo znečisťujúce prostredie;
- Pri riešení nových funkcií je potrebné prihliadať na riešenie problému statickej dopravy najmä na Námestí sv. Michala tak, aby nedochádzalo k znehodnoteniu pamiatkového územia a ani k nepriechodnosti ulíc a chodníkov;

F.2. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE, ÚDRŽBU A REGENERÁCIU HISTORICKÉHO PÔDORYSU A PARCELÁCIE

Zachovanie historického pôdorysu a parcelácie, formované v historickom jadre Hlohovca od počiatkov mesta až po začiatok 20. storočia je základnou požiadavkou ochrany pamiatkovej zóny.

Požiadavky rozdeľujeme na:

- F.2.1. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu v 1. a 2. pásme ochrany**
- F.2.2. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historickej parcelácie v 1. pásme ochrany**
- F.2.3. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historickej parcelácie v 2. pásme ochrany**
- F.2.4. Podmienky regenerácie historického urbanizmu na rezervných plochách v 1. a 2. pásme ochrany**

F.2.1. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu v 1. a 2. pásme ochrany:

Zachovanie, údržba a regenerácia historického pôdorysu zahŕňa hlavne ochranu historickej pôdorysnej schémy a s ňou súvisiacich verejných priestranstiev, hlavných a vedľajších uličných priestorov, pôvodných uličných čiar, rehabilitáciu bodovo narušeného historického

pôdorysu a regeneráciu plošne narušeného historického pôdorysu v miestach, kde je regenerácia možná.

Predmetom ochrany je dodnes historická uličná sieť, zachytená na katastrálnej mape z roku 1895 - 1936 a všetky tu zachytené urbanistické priestory, vymedzené uličnými čiarami. Uličné čiary historického jadra sú súvislé línie vytvorené radovou zástavbou, resp. jej stavebnými konštrukciami. Pred túto líniu môžu vystupovať len prvky, ktoré sú súčasťou koncepcnej úpravy objektov. Je to napr. plastická výzdoba fasád, rímsy (kordónová, korunná a pod.), balkóny, schodiská, rizality a pod..

- zachovať, udržiavať a regenerovať princíp historického pôdorysu mesta tvorený historickou uličnou sieťou a ňou vymedzenými blokmi, stavebnými objektmi v blokoch a historicky nezastavanými pozemkami;
- zachovať dnešný rozsah námestia (Námestia sv. Michala a Námestia sv. Cyrila a Metoda) a všetkých historických ulíc a spojovacích uličiek, zhodujúcich sa so stavom z konca 19.storočia. Jedná sa o ulice Hlohová, Štefánikova, Pribinova, Pod Beranom, Kamenná, Podzámska, ulica Slov.nár. povstania, Tolstého, Starý rínek a Kpt. Nálepku. Predmetom ochrany nie je ulica Za Poštou, ani komunikácia vyúsťujúca z námestia na cestný most cez Váh, ktoré sú výsledkom urbanistických a stavebných aktivít 2.polovice 20.storočia.
- zachovať napojenie všetkých historických ulíc a priestorov na námestie v ich pôvodnej polohe a rozmeroch;
- zachovať historické uličné čiary námestia a všetkých ulíc, nevystupovať pred uličnú čiaru, ktorá je zároveň čiarou stavebnou, žiadnymi novodobými prvkami a konštrukciami, ktoré nie sú súčasťou koncepcnej úpravy fasád, nezasúvať uličnú čiaru do hĺbky parcely;
- pri umiestňovaní stavieb na parcele (radová zástavba, solitér) vychádzať z historickej zastavovacej štruktúry v konkrétnej časti pamiatkového územia;
- zachovať priechodnosť dvorov a prejazdov objektov;
- vytváranie ďalších nových verejných cestných komunikácií v rámci existujúcich stavebných blokov je neprípustné;
- požiadavky na regeneráciu historického pôdorysu na zbúraných plochách sú stanovené v kapitole Rezervné plochy;
- obnoviť časť historickej spojovacej uličky zo Starého rínka a Štefánikovej ulice smerujúcej na Pribinovu ulicu; Zo strany Štefánikovej ulice naznačiť jej priebeh;

Na základe nových skutočností, hlavne nové majetkovo-právne pomery a budúce využitie historickej spojovacej uličky medzi Štefánikovou a Pribinovou ulicou si vyžiadali z hľadiska historického pôdorysu zmenu. Táto zmena bola zároveň za účasti KPÚ prerokovaná na spoločnom stretnutí na Mestskom úrade v Hlohovci a na základe uznesenia mestského zastupiteľstva v Hlohovci zo dňa 26.04.2012 bola schválená prípustnosť zástavby na parcelách č. 380/5 – 6 bývalej uličky za nasledovných podmienok:

- Z hľadiska zachovaného urbanizmu PZ mesta Hlohovec rešpektovať historický pôdorysný rozsah bývalej mestskej uličky a v hmote a výraze stavby, orientovanej do Štefánikovej ulice, naznačiť jej existenciu;
- Fasádu smerom do Štefánikovej ulice vo výraze riešiť ako transparentnú;
- Zástavbu na tomto pozemku riešiť zapustením min. 50 cm od uličnej fasády domu na Štefánikovej č. 35 , s parcelným č. 381/1;

- Nová zástavba, orientovaná do Štefánikovej ulice, môže byť riešená max. do výšky hrebeňa strechy terajšieho prízemného objektu s parcelným č. 381/1 a max. do výšky korunnej rímsy novostavby na parcele č. 377.
- Nová zástavba musí byť ukončená rovnou strechou;

F.2.2. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historickej parcelácie v 1. pásme ochrany:

Predmetom ochrany je tvar, veľkosť a orientácia historických parciel pri historickej zástavbe, dochovaných dodnes. Prevažná väčšina týchto parciel sa zhoduje so stavom, zachyteným na katastrálnej mape z roku 1895, resp. na mape z roku 1936.

- Zachovať, udržiavať a regenerovať princíp historickej parcelácie všetkých nenarušených priestorov v jestvujúcom stave;
- Nie je prípustné zlučovať a rozdeľovať parcely bez stanoviska KPU;
- v miestach zaniknutej parcelácie ďalšie úpravy riešiť vo väzbe na súčasný stav, avšak s ohľadom na okolité historické prostredie;
- v prípade radikálneho riešenia domu služieb - jeho zbúraním, je potrebné uličnú čiaru posunúť do jej pôvodnej polohy smerom južným a západným a plochu rozdeliť na menšie parcely, resp. na novostavbe naznačiť pôvodné delenie parciel;
- parceláciu v mieste domu služieb je možné naznačiť aj v rámci predstavby v mieste medzi čelnou fasádou jestvujúceho objektu a historickou uličnou líniou, čitateľnou zo starších mapových podkladov. Takémuto riešeniu by však musela predchádzať zmena UPN CMZ, resp. urbanisticko-architektonická štúdia;
- Požiadavky na regeneráciu historickej parcelácie na zbúraných a doposiaľ nezastavaných plochách sú stanovené v kapitole Rezervné plochy;

F.2.3. Požiadavky na zachovanie, údržbu a regeneráciu historickej parcelácie v 2. pásme ochrany:

Predmetom ochrany je tvar, veľkosť a orientácia historických parciel pri historickej zástavbe, dochovaných dodnes. Väčšina týchto parciel sa zhoduje so stavom, zachyteným na katastrálnej mape z roku 1895, resp. na mape z roku 1936.

- Zachovať, udržiavať a regenerovať princíp historickej parcelácie všetkých nenarušených priestorov v jestvujúcom stave;
- Parceláciu je potrebné zachovať v dnešnej podobe v čo najväčšej miere;
- Nie je prípustné zlučovať a rozdeľovať parcely bez stanoviska KPU; delenie parciel na menšie šírky je možné len na širokých parcelách a v tých prípadoch, kde po rozdelení zostane dvor a voľne prístupná celá fasáda dvorového krídla. Na fasáde uličného krídla sa delenie neprejaví; zlučovanie susedných parciel sa môže uskutočniť vtedy, ak výsledná šírka novovzniknutej parcely neprekročí rozmer najväčšej šírky historického domu v ulici. Pôvodné delenie bude naznačené na fasáde uličného krídla;
- V miestach zaniknutej parcelácie ďalšie úpravy riešiť vo väzbe na súčasný stav, avšak s ohľadom na okolité historické prostredie;
- v prípade radikálneho riešenia kultúrneho domu a školských budov na Hlohovej ulici - jeho zbúraním, je potrebné uličnú čiaru posunúť do jej pôvodnej polohy podľa staršej historickej mapy z roku 1895 a plochu rozdeliť na menšie parcely, resp. na novostavbe naznačiť pôvodné delenie parciel;

- Požiadavky na regeneráciu historickej parcelácie na zbúraných plochách sú stanovené v kapitole Rezervné plochy;

F.2.4. Požiadavky regenerácie historického urbanizmu na rezervných plochách v 1. a 2. pásme ochrany:

Všetky rezervné plochy, vytipované v tomto materiáli, vznikli zbúraním staršej historickej zástavby. Jej pôdorysné rozmery, tvarovanie a rozmiestnenie na parcele je možné vyčítať z katastrálnej mapy z roku 1895 a z niektorých mladších archívnych materiálov. Väčšina rezervných plôch vznikla pred vyhlásením historického jadra za pamiatkovú zónu, celoplošné asanácie boli všetky realizované pred týmto dátumom, v období socializmu.

Na vytipovaných rezervných plochách je možné, v záujme dotvorenia mestských priestorov, realizovať novú výstavbu až na základe archeologického výskumu. Pri obnove objemového a architektonického riešenia je potrebné vychádzať z výsledkov archívnych výskumov, zo zachovaných historických plánov a historických pohľadníc. Základným princípom urbanistickej architektonickej tvorby na týchto plochách je vytvorenie harmonického súladu s historickým prostredím, využívanie regionálnych urbanistických a architektonických historických princípov a tvaroslovia, vždy je nutné harmonické osadenie stavby do existujúceho kontextu staršej zástavby. Stavba sa nesmie svojím pôsobením negatívne alebo dominantne presadzovať na úkor prostredia. Preto každej novej výstavbe musí predchádzať rozbor urbanistického komplexu s analýzou jednotlivých komponentov ako je harmónia výšok, farieb, materiálov i foriem, konštanty spôsobu výstavby fasád a striech, vzťah medzi objemom budov a priestorových objemov, ako aj ich primerané proporcie. Osobitnú pozornosť treba venovať veľkosti parciel a výškovému zónovaniu.

Pri riešení novostavieb je potrebné hľadať súlad medzi starým a novým v objeme, mierke, proporciách, v materiáli aj vo výraze.

Pri novej zástavbe na všetkých rezervných plochách v priestoroch 1. aj 2. pásma je nutné dodržať pôvodnú uličnú čiaru. Pri veľkých vyasanovaných plochách je potrebné parceláciu riešiť náznakom historickej parcelácie vychádzajúcej z typických širok prisluchajúcej historickej ulice.

Každá rezervná plocha má očíslovanie na výkrese č. 6 Zásady ochrany pamiatkového fondu a v nasledujúcom texte stanovené požiadavky na rehabilitáciu priestoru prinavrátaním alebo naznačením pôvodnej urbanistickej štruktúry (podľa prostredia, v ktorom sa nachádza).

1.pásma ochrany:

R1, R2 – Michalská ulica

parc.č. 5145/1, 5145/3, 5145/9, 5145/10, 5145/11, 5145/12 (na parcele sa nachádza objekt trafostanice s parc. č. 5146) 5147/4, 5157, 5159, 5152 - Rezervné plochy sú situované pri zadných krídlach domov južnej strany námestia sv. Michala, na severnej strane Michalskej ulice. Rezervné plochy vznikli po asanovaní pôvodnej zástavby zadných častí dvorových krídel a uličného krídla orientovaného hlavnou fasádou do Podzámskej ulice pre účely novovznikajúcej panelovej výstavby z 80tych rokov 20. storočia. Podľa historickej mapy z konca 19.storočia a súčasného stavu bol pôvodný rozsah zadných častí parciel skrátený. V rámci rezervnej plochy R1 sa na parcele č. 5146 nachádza prízemný objekt trafostanice.

Návrh dostavby R1, R2:

- Je potrebné na skrátených parcelách doriešiť úpravy zadných dvorových traktov a to krídlou dostavbou historickej zástavby orientovanej uličnými krídlami do námestia;
- Rezervné plochy R1 a R2 budú zastavané súvislou radovou zástavbou tak, ako to v tejto časti rieši UPN CMZ Hlohovec z roku 2010;

- Objemy novostavieb popri Michalskej ulici budú riešené ako krídlové, v jednej línii rovnobežné s ulicou, prízemné s klasickou sedlovou strechou so strešným hrebeňom orientovaným rovnobežne s uličnou čiarou, ukončený štítom alebo valbou, s možnosťou využitia podkrovia, pričom výška hrebeňa strechy nesmie presiahnuť hrebene striech jestvujúcich prízemných dvorových krídel;
- Dostavby dvorových krídel budú nadväzovať na existujúce krídla a budú ich hmotovo kopírovať, ukončené budú klasickým typom sedlovej alter. pultovej strechy;
- Pre presvetlenie podkrovia sú prípustné strešné okná alt. je možné presvetlenie riešiť malorozmerným vikierom inšpirovaným historickým tvarom daného prostredia; Priestory zobytneného podkrovia nesmú byť chápané ako plnohodnotné, funkcia podkrovného priestoru sa musí podriaďiť možnostiam krovu;
- Presvetlenie podkroví do spojovacej uličky je prípustné len strešnými oknami;
- Požadované je uplatnenie na fasády tradičných materiálov;
- Architektonické riešenie objektu musí zohľadňovať základné princípy a prvky jestvujúcej historickej zástavby, ale v zjednodušenej forme (uličná fasáda riešená plnou stenou s otvormi, prejazd, murované rímasy a pod.) a nesmie sa svojím pôsobením negatívne presadzovať na úkor prostredia;
- Je potrebné rešpektovať delenie parciel budov, orientovaných do námestia;
- Betónový múr v západnej časti bloku južnej strany námestia je potrebné prehodnotiť a architektonicky preriešiť materiálovo, príp. popínavou zeleňou;
- V rámci skultivovania priestoru je potrebné prehodnotiť aj existenciu, či výraz budovy trafostanice;

R3 – Kamenná ulička, ulica SNP

parc.č. 39 – rezervná plocha vznikla asanáciou pôvodnej zástavby na historickej parcele. Zo západu ju ohraničuje budova býv. židovského kúpeľa a hospodárska budova, zo severu ul. Slov. nár. povstania, z východu parcela býv. synagógy parc. č. 17/3 a z juhu Kamenná ulička parc. č. 16. V súčasnosti sa na rezervnej ploche nachádza pôvodná pivnica popri západnej hranici parcely.

Návrh dostavby R3:

- Prvoradou je dostavba nad jestvujúcim suterénom, ktorý je potrebné zachovať, vhodným spôsobom zakomponovať do novostavby a využiť;
- Objem novej stavby musí vychádzať z historickej zástavby a musí byť navrhnutá tak, aby zostal zachovaný priehľad na vežu kostola sv. Ducha;
- Novú krídlovú zástavbu riešiť po obvode parcely č. 39 v kombinácii s voľnou nezastavanou časťou tak, ako to rieši UPN CMZ Hlohovec z roku 2010;
- Zástavbu riešiť ako prízemnú tak, aby úroveň korunnej rímasy a hrebeňa strechy neprevýšila úroveň korunnej rímasy a hrebeňa strechy jestvujúceho objektu býv. židovského kúpeľa resp. objektu na parcele č.32. Avšak vzhľadom na zvažujúci sa terén smerom k hlavnej cestnej komunikácii ul. Slov.nár. povstania je možné zvýšiť hmotu nového objektu v ukončení parcely tak, aby zostal zachovaný priehľad na námestie s kostolom sv. Michala prichádzajúc od Trnavy.
- V súlade s UPN CMZ Hlohovec z roku 2010 bude na túto rezervnú plochu spracovaná podrobnejšia dokumentácia resp. urbanistická štúdia (zóna špitálik), ktorá preverí hlavne riešenie výšok v súvislosti s priehľadom na kostol ;
- Dodržaný musí byť typ sedlovej strechy so strešným hrebeňom orientovaným podľa podmienok pre zachovanie ochrany a regeneráciu tradičnej strešnej krajiny, ukončený štítom alebo valbou;

- Zástavba musí byť krídlová, pričom max. šírka objektu a sklon strechy budú podľa susedného objektu zo západu na parcele č.32.
- Zástavbu je možné riešiť s využiteľným podkrovím s presvetlením do Kamennej ulice strešnými oknami. Priestory zobytného podkrovia nesmú byť chápané ako plnohodnotné, funkcia podkrovného priestoru sa musí podriadiť možnostiam krovu.
- Architektonický výraz vzhľadom na blízkosť prítomnosti hodnotných stredovekých stavieb špitálka a kostola sv. Ducha musí vychádzať z architektonického výrazu historických objektov rešpektujúcich pamiatkové hodnoty územia s možnosťou uplatnenia súdobých výrazových prostriedkov (uličná fasáda riešená plnou stenou so samostatnými otvormi, ukončenie fasády klasickou omietkou rímsou s tradičným malým presahom strechy pred fasádu a pod.) ;
- Požadované je uplatnenie na fasády tradičných materiálov;

R4 – Kamenná ulička, Hlohová ulica

parc.č. 17/1-2, 17/6-7, 20/2 - Voľná plocha vytvorená pri stavbe cesty na most cez Váh v 60-tych rokoch 20.st. pri ktorej došlo k zbúraní synagógy a príslušného domu, ktorý stál na tejto rezervnej ploche. Podľa historickej mapy z r. 1895 išlo o prízemný objekt s hlavnou, užšou stranou fasády orientovanou do Hlohovej ulice a dlhšou stranou orientovanou do Kamennej uličky.

- Rezervná plocha umožňuje nežiaduci pohľad do dvorových krídel domov na Hlohovej ulici, vpravo pri vstupe do mesta od Trnavy. Toto je možné riešiť krídlovou dostavbou objektu orientovaného do Hlohovej ulice a do Kamennej uličky.
- Zástavba musí rešpektovať vyústenie Kamennej uličky do tohto priestoru tak, aby zostal zachovaný priehľad na vežu kostola sv. Ducha.
- Novú zástavbu riešiť na rezervnej ploche po obvode ulíc v kombinácii s voľnou nezastavanou časťou v súlade s UPN CMZ Hlohovec z roku 2010;
- Objem novostavby musí vychádzať z historickej zástavby parciel;
- max. výška zástavby zo strany Kamennej ulici 1.n.p. + podkrovie s jednou úrovňou využitia riešiť tak, aby úroveň korunnej rímsy a hrebeňa strechy neprevýšila úroveň korunnej rímsy a hrebeňa strechy jestvujúceho objektu býv. židovského kúpeľa resp. objektu na parcele č.32.
- max. výška zástavby zo strany Hlohovej ulici 2.n.p. + podkrovie s jednou úrovňou riešiť tak, aby úroveň korunnej rímsy a hrebeňa strechy neprevýšila úroveň korunnej rímsy a hrebeňa strechy historických objektov na tejto ulici;
- Max. šírka uličných krídel je daná šírkou uličného krídla historického objektu v predmetnom bloku zástavby ohraničenej ulicami Pod Beranom, Hlohovou a Kamennou ulicou.
- Dodržaný musí byť typ sedlovej strechy so strešným hrebeňom orientovaným rovnobežne s uličnou čiarou, v nárožiach ulíc ukončených valbou charakteristických pre ukončenia nároží v tomto bloku zástavby;
- Zástavbu je možné riešiť s využiteľným podkrovím a s presvetlením do ulice (Kamennej a Hlohovej) strešnými oknami; do dvora je možné presvetlenie riešiť malorozmerným vikierom inšpirovaným historickým tvarom daného prostredia. Priestory zobytného podkrovia nesmú byť chápané ako plnohodnotné, funkcia podkrovného priestoru sa musí podriadiť možnostiam krovu.

- Architektonické riešenie objektu musí zohľadňovať základné princípy a prvky jestvujúcej historickej zástavby, ale v zjednodušenej forme (uličná fasáda riešená plnou stenou s otvormi, prejazd, murované rímsy a pod.) a nesmie sa svojím pôsobením negatívne presadzovať na úkor prostredia;
- Požadované je uplatnenie na fasády tradičných materiálov;
- Na túto rezervnú plochu bude spracovaná podrobnejšia dokumentácia resp. urbanistická štúdia (zóna špitálik) v súlade s UPN CMZ Hlohove z roku 2010, ktorá preverí hlavne riešenie výšok v súvislosti s priehľadom na kostol sv. Michala a kosol sv. Ducha

R5 – nárožie Hlohovej ulice a Námestia sv. Michala

parc.č. 10 – rezervná plocha vznikla asanáciou pôvodného nárožného domu orientovaného hlavnou fasádou do Hlohovej ulice, ktorý zároveň určoval začiatok pôvodnej šírky Hlohovej ulice.

Voľný priestor umožňuje nežiadúci pohľad do zadného traktu nárožného domu orientovaného pôvodne hlavnou fasádou do námestia sv. Michala. Novovytvoreným kruhovým objazdom došlo k zmenšeniu pôvodného rozsahu parcely, ktorým už nie je možné prinavrátiť objekt do pôvodnej polohy uličnej čiary. Je preto nutné uzatvoriť pohľad na zadné dvorové krídla objektu č. 19 situovaného do Námestia sv. Michala.

- Nová zástavba riešená v súlade s UPN CMZ Hlohovec z roku 2010;
- Objem novostavby musí vychádzať z historickej zástavby parciel;
- dostavbu riešiť max. ako dvojpodlažnú, krídlovú, pozdĺž východnej hranice parcely č. 10, pričom max. šírku krídla riešiť podľa susedného objektu č. 19 na parcele č. 7.
- Použiť tradičné zastrešenie (sedlová strecha) ukončené v nárožiach smerom do Hlohovej a ul. SNP valbou, ktorá je charakteristická pre ukončenia nároží v tejto časti zástavby.
- Hrebeň strechy nesmie presiahnuť hrebeň strechy jestvujúceho objektu č.19 situovaného do námestia sv. Michala.
- Dostavbu je možné riešiť s využitelným podkrovním s presvetlením strešnými oknami. Priestory zobytného podkrovia nesmú byť chápané ako plnohodnotné, funkcia podkrovného priestoru sa musí podriadiť možnostiam krovu.
- Architektonické riešenie objektu musí zohľadňovať základné princípy a prvky jestvujúcej historickej zástavby, ale v zjednodušenej forme (uličná fasáda riešená plnou stenou s otvormi, prejazd, murované rímsy a pod.) a nesmie sa svojím pôsobením negatívne presadzovať na úkor prostredia;
- Požadované je uplatnenie na fasády tradičných materiálov;

R 6 – ulica Za poštou

parc.č. 5204/1-2, 5205, 5207, 5209/1-2

Rezervná plocha je situovaná pri zadných krídlach domov orientovaných hlavnou fasádou do Podzámskej ulice. Zadné parcely týchto domov boli v prvej polovici 20.st. skrátané pre vybudovanie novej komunikácie za Poštou s novo vznikajúcou bytovou výstavbou. Podľa katastrálnej mapy z r. 1894 zadných päť parciel domov orientovaných do Podzámskej ulice tvorili len záhrady bez zástavby.

- Z hľadiska uzatvorenia pohľadov na zadné dvory objektov orientovaných do Podzámskej ulice je možné dostavať súvislou zástavbou v kombinácii so zeleňou tak, ako to v tejto časti rieši aj UPN CMZ Hlohovec z roku 2010;
- Objem novostavieb musí vychádzať z historickej zástavby parciel;
- Max. šírka dvorového krídla paralelného s ulicou za Poštou bude podľa susedného objektu s parc. č. 5221/3;
- Novostavby popri zadnej hranici dvorov riešiť ako krídlové, na hranicu zadných parciel resp. rovnobežných s Podzámskou ulicou, dvojpodlažné s klasickou sedlovou strechou so strešným hrebeňom orientovaným rovnobežne s líniou hranice zadných dvorov ukončených štítom, tak aby sa mohla zástavba plynulo napojiť;
- V prípade zobytnenia strechy nesmú byť tieto priestory chápané ako plnohodnotné, funkcia podkrovného priestoru sa musí podriadiť možnostiam krovu, výška hrebeňa strechy nesmie presiahnuť hrebene striech jestvujúceho dvorového krídla objektu parc. č. 5208/1-2;
- Pre presvetlenie podkrovia sú prípustné strešné okná alt. je možné presvetlenie riešiť malorozmerným vikierom inšpirovaným historickým tvarom daného prostredia;
- Požadované je uplatnenie na fasády tradičných materiálov;
- Exteriérový výraz novostavieb musí vychádzať z architektonického výrazu historických objektov rešpektujúcich pamiatkové hodnoty územia s možnosťou uplatnenia súdobých výrazových prostriedkov (uplatnenie samostatných otvorov, ukončenie objektu klasickou omietkou rímsou s tradičným malým presahom strechy pred fasádu a pod.)
- Je potrebné rešpektovať historické delenie parciel budov, orientovaných do Podzámskej ulice;

2.pásmo ochrany:

R 7 – Štefánikova ulica

parc.č.300/1-2 - Rezervná plocha R7 je medzi domom služieb a objektom č.10 na Štefánikovej ulici.

- Novú zástavbu na rezervnej ploche riešiť len s uličným krídlom, zvyšná plocha bude riešená ako parkovisko v súlade s UPN CMZ Hlohovec z roku 2010 ;
- Objem novostavby musí vychádzať z historickej zástavby parciel;
- Dostavbu riešiť max. ako dvojpodlažnú s uličným krídlom situovaným do polohy uličnej čiary (Štefánikovej ulice) na celú šírku parcely;
- Hĺbka uličného krídla musí vychádzať z hĺbky uličných historických krídel na tejto ulici;
- Sklon strechy riešiť tradičným šikmým zastrešením sedlového tvaru s hrebeňom rovnobežným s uličnou čiarou, ukončená štítom, úroveň korunnej rímsy a hrebeňa strechy novostavby nesmie prevýšiť úroveň korunnej rímsy a hrebeňa strechy jestvujúcich dvojpodlažných objektov na tejto ulici s č. 9, 18 a 20;
- Zástavbu je možné riešiť s využitelným podkrovím, s presvetlením do ulice len strešnými oknami, do dvora je možné presvetlenie riešiť malorozmerným vikierom inšpirovaným historickým tvarom daného prostredia;
- Architektonické riešenie objektu musí zohľadňovať základné princípy a prvky jestvujúcej historickej zástavby, ale v zjednodušenej forme (uličná fasáda riešená plnou stenou

s otvormi, prejazd, murované rímasy a pod.) a nesmie sa svojím pôsobením negatívne presadzovať na úkor prostredia;

- Prioritné je uplatnenie na fasády tradičný materiál; prípustné je aj použitie novodobých materiálov, avšak s ohľadom na maximálnu mieru zachovania pamiatkových objektov a územia;

R8 - Štefánikova ulica

parc. č. 377; Rezervná plocha R8 je medzi historickou spojovacou uličkou a objektom č.31 na Štefánikovej ulici.

- Objem novostavby musí vychádzať z historickej zástavby parciel;
- Novostavba musí dodržať historickú plošnú zástavbu objektom pôdorysneho tvaru L;
- Dostavbu riešiť max. ako dvojpodlažnú s uličným krídlom situovaným do polohy uličnej čiary (Štefánikovej ulice) na celú šírku parcely a s dvorovým krídlom lemujúcim hranicu parcely so spojovacou uličkou a s jasne čitateľným nezastavaným priestorom dvora;
- Hĺbka uličného a dvorového krídla musí vychádzať z hĺbky uličných/dvorových historických krídel na tejto ulici;
- Sklon strechy riešiť tradičným šikmým zastrešením sedlového tvaru s hrebeňom rovnobežným s uličnou čiarou, ukončenou valbou do spojovacej uličky a štítom k objektu č.31; úroveň korunnej rímasy a hrebeňa strechy novostavby nesmie prevýšiť úroveň korunnej rímasy a hrebeňa strechy jestvujúceho dvojpodlažného objektu na tejto ulici s č. 31;
- Zástavbu je možné riešiť s využitelným podkrovím, s presvetlením do ulice len strešnými oknami, do dvora je možné presvetlenie riešiť malorozmerným vikierom inšpirovaný historickým tvarom daného prostredia; Priestory zobytného podkrovia nesmú byť chápané ako plnohodnotné, funkcia podkrovného priestoru sa musí podriaďovať možnostiam krovu.
- Architektonické riešenie objektu musí zohľadňovať základné princípy a prvky jestvujúcej historickej zástavby, ale v zjednodušenej forme (uličná fasáda riešená plnou stenou s otvormi, prejazd, murované rímasy a pod.) a nesmie sa svojím pôsobením negatívne presadzovať na úkor prostredia;
- Prioritné je uplatnenie na fasády tradičný materiál; prípustné je aj použitie novodobých materiálov, avšak s ohľadom na maximálnu mieru zachovania pamiatkových objektov a územia;

R 9 – Starý rínok, Pribinova ulica a R 10 – Pribinova ulica

Rezervná plocha R9 a R10 vznikli asanáciou pôvodnej urbanistickej štruktúry na historických parcelách na ktorej bol v 90-tych rokoch 20.st. postavaný dom kultúry bez rešpektovania pôvodnej parcelácie a uličnej čiary.

parc.č. 366/1, 366/8-11 - Rezervná plocha R9 je ohraničená ulicami Štefánikova, Pribinova, Starý Rínok a bývalou uličkou, spájajúcou Štefánikovu s Pribinovou ulicou.

parc.č. 366/2 - Rezervná plocha R10 je ohraničená kultúrnym domom, Pribinovou ulicou, bývalou historickou spojovacou uličkou medzi Štefánikovou a Pribinovou ulicou a zadnými hranicami parciel domov, orientovaných do Štefánikovej ulice.

Na oboch rezervných plochách je v súčasnosti vybudovaná oddychová plocha so sedením a fontánou, ktorú je v danom priestore možné akceptovať aj do budúcnosti resp. do r. 2020 v súlade s ÚPN CMZ Hlohovec z roku 2010.

V prípade akejkoľvek zmeny využitia tejto plochy, alebo realizácie zástavby na týchto plochách je nutné:

- vyznačiť líniu časti pôvodnej uličky, túto sfunkčniť – teda len čiastočne s vyústením na ul. Starý rínek a Štefánikovu ulicu a zástavbu okrem hlavných ulíc orientovať aj do tejto uličky.
- Zástavba môže byť max. dvojpodlažná s možnosťou využitia podkrovia v klasických šikmých sedlových alebo valbových strechách.
- Do Pribinovej ulice vytvoriť radovú zástavbu s náznakom historickej parcelácie vychádzajúcej z typických širok parciel na tejto ulici.
- Do ulice Starý rínek a do spojovacej historickej uličky navrhnúť zástavbu prerušovanú voľnou, nezastavanou plochou.
- Architektonické riešenie objektu musí zohľadňovať základné princípy a prvky jestvujúcej historickej zástavby, ale v zjednodušenej forme (uličná fasáda riešená plnou stenou s otvormi, prejazd, murované rímasy a pod.) a nesmie sa svojím pôsobením negatívne presadzovať na úkor prostredia;
- Prioritné je uplatnenie na fasády tradičný materiál; prípustné je aj použitie novodobých materiálov, avšak s ohľadom na maximálnu mieru zachovania pamiatkových objektov a územia;

R11 – Pribinova ulica

časť parc.č. 366/2 – rezervná plocha vznikla asanáciou pôvodnej zástavby na historickej parcele, na ktorej bol v 90-tych rokoch 20.st. postavaný dom kultúry bez rešpektovania pôvodnej parcelácie a uličnej čiary. Plochu ohraničuje Pribinová ulica, zo severu dom kultúry, zo západu zadné dvory parciel domov orientovaných do Štefánikovej ulice a z juhu objekt č. 26 na Pribinovej ulici parc. č. 363

Na tejto rezervnej ploche sa nachádza obslužná komunikácia pre hlavný vstup do kultúrneho domu. ÚPN CMZ Hlohovec z roku 2010 neráta žiadnu zmenu na tejto ploche, čo je možné akceptovať do platnosti územného plánu CMZ resp. do r. 2020;

Po tomto návrhovom období resp. v prípade zmeny využitia tejto rezervnej plochy na mieste asanovanej pôvodnej zástavby je žiadúce prinavrátiť resp. doplniť zástavbu za týchto podmienok:

- Objem novostavby musí vychádzať z historickej zástavby parciel;
- Dostavbu riešiť max. ako dvojpodlažnú s uličným krídlom situovaným do polohy uličnej čiary (Pribinovej ulice) na celú šírku parcely resp. rezervnej plochy;
- Šírka krídla musí vychádzať z typických širok krídiel historických objektov na tejto ulici.
- Zástavbu je možné riešiť s klasickou šikmou sedlovou strechou s hrebeňom rovnobežným s uličnou čiarou, ukončený štítom alebo valbou, s využiteľným podkrovím a s presvetlením do ulice strešnými oknami. Priestory zobytného podkrovia nesmú byť

chápané ako plnohodnotné, funkcia podkrovného priestoru sa musí podriadiť možnostiam krovu.

- V prípade riešenia dvorového krídla nesmie jeho hrebeň strechy prevyšovať uličné krídlo a musí byť riešené v rámci obvodu parcely s jasne čitateľným nezastavaným priestorom dvora;
- Architektonické riešenie objektu musí zohľadňovať základné princípy a prvky jestvujúcej historickej zástavby, ale v zjednodušenej forme (uličná fasáda riešená plnou stenou s otvormi, prejazd, murované rímasy a pod.) a nesmie sa svojím pôsobením negatívne presadzovať na úkor prostredia;
- Prioritné je uplatnenie na fasády tradičný materiál; prípustné je aj použitie novodobých materiálov, avšak s ohľadom na maximálnu mieru zachovania pamiatkových objektov a územia;

F.3. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE HODNOTNEJ OBJEKTOVEJ SKLADBY

Objekty zaradené do kategórie NKP, vytypované na zápis za NKP a s pamiatkovou hodnotou, hierarchia zástavby v historickom jadre s gradáciou hmôt k námestiu a dominantné postavenie jestvujúcich historických dominánt je predmetom ochrany a je nutné ich zachovať. Novostavby, ktoré porušili dlhodobým vývojom mesta ustálenú objemovo-hmotovú skladbu centra je možné odstrániť a nahradiť vhodnejšou zástavbou, rešpektujúcou základné historické urbanistické princípy (situovanie objektu v rámci parcely, pôdorysné usporiadanie, základné objemové riešenie, spôsob prestrešenia);

Všetky tieto objekty sú vyznačené v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“

v 1. pásme ochrany

spôsob zástavby na parcele, spôsob prístupu na parcelu z verejného priestranstva, krídlivosť zástavby, voľná, nezastavaná plocha parciel v podobe dvorov, nádvorí a záhrad vrátane výškovej gradácie v rámci samotných parciel je predmetom ochrany.

- Objekty zaradené do kategórie NKP, vytypované na zápis za NKP a s pamiatkovou hodnotou je potrebné zachovať v origináli a v pôvodnej objemovej skladbe a v prípade zámeru celkovej obnovy realizovať pamiatkové výskumy v rozsahu predpísanom KPÚ Trnava.
- Zámer radikálnej zmeny objektov, zaradených do kategórie „objekty s predpokladanou individuálnou pamiatkovou hodnotou“ (označené písmenom N) vyvolá potrebu vykonania stavebno-historického výskumu na objekte, ktorý bude podkladom pre vydanie rozhodnutia KPÚ k takémuto zámeru
- Historickým objektom je potrebné zachovať, resp. na základe výskumu prinavrátiť koncepčný slohový architektonický výraz, je potrebné na nich zachovať všetky historické architektonické prvky a detaily, vrátane materiálu a tvaru a len v odôvodnených prípadoch je možné pristúpiť pri technicky dožitých prvkoch k vytvoreniu rekonštrukčných kópií podľa pôvodných;
- Architektonický výraz mladších objektov, resp. novostavieb je potrebné podriadiť proporciami, mierkou, materiálovým a tvarovým riešením historickým objektom pri možnosti použitia moderných výrazových prostriedkov;
- Uplatnenie tradičného dreveného materiálu v 1.pásme ochrany je prioritou;
- V prípade využívania podkroví na presvetlenie prednostne využívať strešné okná;

- Na všetkých historických objektoch zóny vykonávať pravidelnú základnú údržbu;
- Pri historickej zástavbe je nutné zachovať krídlový spôsob zástavby na parcele, prístup na parcelu voľným, nezastavaným prejazdom/priechodom, hierarchické postavenie uličného krídla voči dvorovým, voľné, nezastavané dvory, nádvoria a záhrady na parcelách;
- Je nutné zachovať situovanie uličného krídla v mieste historickej uličnej čiary, nepredstavovať pred uličnú fasádu žiadnu dočasnú ani trvalú stavbu;
- Je potrebné zachovať spôsob prístupu na parcelu cez prejazdy/priechody, v miestach ich sekundárneho zastavania ich obnoviť a použiť tento spôsob aj pri prípadných novostavbách;
- Sprístupňovanie prízemí uličného krídla bolo spravidla riešené taktiež z prejazdu. Tento spôsob je nutné zachovať na námestí hlavne tam, kde je doposiaľ zachovaný. Prístup mladšími skriňovými výkladmi je možné zachovať príp. obnoviť tam, kde sa potvrdí starším archívnym materiálom. V obchodných prevádzkach je nutné pri historických objektoch individuálne posúdiť možnosti vstupu do uličných prevádzok priamo z ulice. Pri novostavbách je takéto riešenie možné;
- Zásadne je nutné vyhýbať sa neopodstatneným demoláciám historických objektov;
- V miestach, kde je historická zástavba zbúraná, je nutné doplniť uličné krídla v rozsahu pôvodných a možné doplniť aj dvorové krídla. Vždy je nutné vytvoriť voľnú plochu dvora alebo nádvoria;
- Pri voľných plochách, určených na zástavbu, sú bližšie podmienky stanovené v kapitole Rezervné plochy.
- Pri formovaní novej zástavby v historickej štruktúre je potrebné dodržať overené spôsoby radenia objektov, krídlovosť a orientácie dvorových krídel, hlavne orientáciu na južnú, juhovýchodnú a juhozápadnú stranu;
- Dvorové krídla umiestňovať na parcele tak, aby sa minimalizovalo zatienenie plochy susedných pozemkov;

v 2. pásme ochrany

Spôsob zástavby na parcele, spôsob prístupu na parcelu z verejného priestranstva, krídlovosť zástavby, voľná, nezastavaná plocha parciel v podobe dvorov, nádvorí a záhrad vrátane výškovej gradácie v rámci samotných parciel je predmetom ochrany.

- Objekty zaradené do kategórie „vytypované na zápis za NKP“ „ a s pamiatkovou hodnotou“ je potrebné zachovať v origináli vrátane historických architektonických prvkov a detailov a v prípade zámeru celkovej obnovy realizovať pamiatkové výskumy, pokiaľ budú predpísané KPÚ - om
- Zámer radikálnej zmeny objektov, zaradených do kategórie „objekty s predpokladanou individuálnou pamiatkovou hodnotou“ (označené písmenom N) vyvolá potrebu vykonania stavebno-historického výskumu na objekte, ktorý bude podkladom pre vydanie rozhodnutia KPÚ k takémuto zámeru
- Historickým objektom je potrebné zachovať koncepčný slohový architektonický výraz;
- V prípade využívania podkroví na presvetlenie prednostne využívať strešné okná;
- Na všetkých historických objektoch zóny vykonávať pravidelnú základnú údržbu;

- Pri historickej zástavbe je nutné zachovať prístup na parcelu voľným, nezastavaným prejazdom/prechodom, hierarchické postavenie uličného krídla voči dvorovým, voľné, nezastavané dvory, nádvoría a záhrady na parcelách;
- Je nutné zachovať situovanie uličného krídla v mieste historickej uličnej čiary, nepredstavovať pred uličnú fasádu žiadnu trvalú stavbu;
- Zásadne je nutné vyhýbať sa neopodstatneným demoláciám historických objektov;
- V miestach, kde je zástavba zbúraná, je nutné doplniť uličné krídla v rozsahu pôvodných a možné doplniť aj dvorové krídla. Vždy je nutné vytvoriť voľnú plochu dvora alebo nádvoría;
- Pri voľných plochách, určených na zástavbu, sú bližšie podmienky stanovené v kapitole Rezervné plochy.
- Dvorové krídla umiestňovať na parcele tak, aby sa minimalizovalo zatienenie plochy susedných pozemkov;
- V obchodných prevádzkach je nutné pri historických objektoch individuálne posúdiť možnosti vstupu do uličných prevádzok priamo z ulice. Pri novostavbách je takéto riešenie možné;
- Je možné pri novostavbách použiť plastickejšie výrazové prostriedky ako napr. mierne zasunutie časti parteru za uličnú čiaru, vysunutie časti podlažia (napr. arkier);
- Pri novostavbách je potrebné vytvoriť v rámci čelnej fasády centrálny nástup do objektu, nie je však nutné dodržať jeho prechodnosť na parcelu cez prejazd do dvora či nádvoría;

F.3.1. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE OBJEKTOVEJ SKLADBY PRE JEDNOTLIVÉ KATEGÓRIE

1. Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu národných kultúrnych pamiatok (NKP)

Všetky tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“, ako aj vo výkrese č.6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ vyznačené červenou farbou.

Ochrana pamiatok si vyžaduje stálu údržbu. Nedostatok najzákladnejších udržiavacích prác je problémom, ktorý sa v praxi ochrany pamiatok prehliada tak dlho, kým sa drahé opravy stanú nevyhnutnými. Pojem oprava pamiatok je aj všeobecný termín, ktorý v sebe zahŕňa mieru záchranu, stabilizácie, reštaurovania, obnovy a doplnenia chýbajúcich prvkov, zatiaľ čo údržba sa používa vo význame obmedzenej priebežnej záchranej práce. V porovnaní s normálnou údržbou budov musí údržba historických stavieb vždy brať do úvahy jednak ochranu pamiatkovej hodnoty materiálnej substancie, jednak charakter jej štruktúry. Za týchto podmienok môže byť riadna údržba najjednoduchším a najšetnejším typom ochrany, pretože chráni pred potenciálnymi poškodeniami. Jedná sa napr. o čistenie odkvapov, pripevnenie poškodenej krytiny, obnova náteru na okenných rámoch, ap.

Obnova a reštaurovanie je vysoko špecializovaná činnosť. Ich cieľom je zachovať a odhaľovať estetické a historické hodnoty pamiatky a zakladajú sa na rešpektovaní pôvodných historických materiálov a autentických dokumentov. Obnovu a reštaurovanie predchádza pamiatkový a reštaurátorský výskum pamiatky. Prvky, ktoré by mali nahradiť chýbajúce časti, sa majú harmonicky prispôbovať celku, pritom sa však majú od pôvodných častí odlišovať tak, aby obnova a reštaurovanie neznamenali sfaľšovanie historického a umeleckého dokumentu. Prístavby a doplnky môžu byť povolené iba vtedy, keď rešpektujú všetky zaujímavé časti budovy, jej tradičné prostredie a vyváženosť jej kompozície i vzťahu k obklopujúcejmu prostrediu.

Ochrana a obnova pamiatok je disciplína dovoľávajúca sa spolupráce so všetkými vedami a technikami, ktoré môžu prispieť k výskumu a zachraňovaniu architektonického dedičstva. Konzervátorské, reštaurátorské a archeologické práce majú byť vždy presne zdokumentované formou analytických a kritických správ ilustrovaných kresbami

a fotografiami. V týchto správach majú byť zachytené všetky fázy odkrývacích prác, tiež spevňovania, uvádzania do pôvodného stavu a sceľovania, taktiež technické a tvarové prvky identifikované v priebehu prác.

Pri úplnej prestavbe historickej pamiatky sa dostávame k termínu rehabilitácia. Vzťahuje sa viac na prácu, ktorá je čiastočne potrebná, je však dosť rozsiahla a radikálna. Táto práca často vyplýva z potreby vyhovieť súčasným normám a predpisom alebo zmeniť využitie budovy. Práce súvisiace s rehabilitáciou, ktoré sa robia preto, aby sa budova prispôbila súčasným obytným potrebám (napr. inštalácia vykurovacieho systému, nový elektrický či sanitárny rozvod), obvykle zahŕňajú potrebné modernizačné opatrenia presahujúce rámec opráv potrebných na ochranu pamiatky. Aj tu platí základný princíp ochrany: zásahy do originálneho materiálu, spojené s modernizačnými prácami, by sa mali čo najviac obmedziť. Čím svedomitejšie sa urobí pamiatkový výskum, ktorý je pri takomto projekte nevyhnutný, tým priaznivejšie budú potom celkové podmienky na ochranu. Výskum ukáže, kde možno použiť nové potrubia, kde sa dajú či nedajú bez poškodenia odstrániť novšie múry, ako sa dá čo najopatrnejšie opraviť štruktúra stavby atď.

Aj niektoré predbežné opatrenia, ktoré majú zabrániť vzniku katastrof a nehôd (napr. systém protipožiarnej ochrany, zabezpečenie proti krádeži atď) možno pokladať za časť priebežnej údržby napomáhajúcej prežitiu pamiatky. Plánovanie takýchto opatrení sa musí zosúladiť so zodpovedajúcim pamiatkovým výskumom.

Údržba autentickkej historickej pamiatky zachováva originálne materiály, ktoré boli opravované tradičnými technikami. Oprava pamiatky sa musí uskutočniť rovnako zodpovedajúcimi materiálmi a technikami, ako bola postavená. Z toho vyplýva, že pri ochrane pamiatok treba používať tradičné materiály a techniky.

- Základnou požiadavkou na zachovanie a údržbu pamiatok je zachovanie pôvodnej – historickej hmoty objektov vrátane historických úprav povrchov v origináli, dochovanú hmotovo-priestorovú skladbu historickej časti objektov, vrátane všetkých zmien, ktoré nadobudli historický význam. Poškodené historické prvky musia byť prednostne vyspravené, nie vymenené. Výmena je možná len v prípade vážneho a nezvratného poškodenia originálu a len za rekonštrukčnú kópiu;
- Je nutné zachovať posledný koncepčný historický výraz, všetky historické detaily a prvky(v interiéri aj exteriéri). V prípade nálezu staršej výzdoby prezentovať v rámci fasády mimoriadne významné časti formou analytickej sondy;
- V prípade straty slohového výrazu je potrebné objektu prinavrátiť koncepčný výraz zistený pamiatkovým výskumom, pokiaľ je krajským pamiatkovým úradom predpísaný.
- Je potrebné minimalizovať nutné zásahy, vyplývajúce zo zmeny využitia a zmien vyplývajúcich z modernizácie fondu. V prípade zámeru realizácie takýchto zásahov je vždy nutné realizovať pamiatkový výskum, ktorý vyšpecifikuje predmet ochrany na objekte a nutný, resp. možný spôsob obnovy;
- Nové nevyhnutné zásahy do KP musia byť reverzibilné, realizované tak, aby ich bolo možné v budúcnosti odstrániť bez poškodenia pamiatky. Nemôžu to však byť zásahy zväčšujúce objem pamiatky (napr. rôzne nadstavby, zástavby prejazdov, prístavby k chráneným fasádam, prístavby a prekrytia nádvorí, fasád a pod.);
- Podkrovia sakrálnych objektov je možné využívať len na účely nevyžadujúce realizáciu presvetlenia cez šikmú strechu a nevyžadujúce likvidáciu historických drevených krovov;
- Základné kroky vlastníka kultúrnej pamiatky sú popísané v kapitole F. zásady ochrany, obnovy a prezentácie hodnôt územia;
- Základné zásady na jednotlivé objekty v pamiatkovej zóne, zaradené do v 1.pásma ochrany sú spracované v tabuľke, ktorá je prílohou tohto materiálu – vid'. Príloha č. 3

2. Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu nehnuteľností vytypovaných na vyhlásenie za NKP v 1.a 2. pásme ochrany

Všetky tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“ vyznačené oranžovou farbou.

- V prípade začatia konania o vyhlásení objektu, vytypovaného na vyhlásenie za NKP, je potrebné postupovať tak, ako pri kultúrnych pamiatkach. Najneskôr po spracovaní pamiatkového výskumu (pokiaľ bol krajským pamiatkovým úradom predpísaný), alebo obhliadkového prieskumu bude rozhodnuté o spracovaní podnetu, resp. návrhu na vyhlásenie objektu za národnú kultúrnu pamiatku;
- Ak Pamiatkový úrad SR, ktorý je kompetentný vyhlasovať objekty za NKP, neuzná dôvody pre vyhlásenie, bude objekt zaradený do kategórie objekty s pamiatkovou hodnotou;

3. Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu nehnuteľností s pamiatkovou hodnotou

Potreba ochrany týchto objektov v origináli spočíva v ich priaznivom dotváraní prostredia v historickom výraze centra mesta. U týchto objektov ide predovšetkým o zachovanie hmotných a výrazových prostriedkov v architektonickom stvárnení s možnosťou úpravy vnútorného členenia podľa požiadaviek navrhovanej funkcie.

Všetky tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“ vyznačené hnedou farbou.

v 1.a 2. pásme ochrany

- Objekty zachovať v origináli, nevyhnutné je zabráňovať demoláciám objektov. Zbúranie je možné len v prípade havarijného stavebno-technického stavu, vydokladovaného statickým posudkom;
- Zachovať všetky slohové prvky a architektonické detaily v origináli (okná, dvere, brány, mreže, zábradlia, skriňové výklady, výzdoba fasád, rímsy, atď.) v prípade havarijného technického stavu nahradiť rekonštrukčnou kópiou;
- V odôvodnených prípadoch alebo v prípade celkovej obnovy objektu bude potrebné realizovať pamiatkový výskum (pokiaľ bol krajským pamiatkovým úradom predpísaný). Jeho druh, rozsah a spôsob vykonania výskumu určí vo svojom rozhodnutí KPU. Pamiatkový výskum bude zameraný hlavne na zistenie prítomnosti koncepcnej výzdoby fasád, preverenie suterénov, ich materiálové riešenie príp. i slohové zaradenie a ich vzťah k nadzemnej časti.
- V opodstatnených prípadoch, hlavne pri požiadavke zbúrania alebo realizácie nadstavby, bude výskum prebiehať na celom objekte;
- Pri prípadných nadstavbách alebo dostavbách určených konkrétnych objektov s pamiatkovou hodnotou, označených kódom N vo výkrese č.5 - Rozbor pamiatkových hodnôt, KPU Trnava nariadi vždy vykonanie výskumu objektu až do hĺbky parciel, v ktorom budú odborníkom vyhodnotené historické a pamiatkové hodnoty objektu. Z vyhodnotenia KPU určí možný rozsah úprav. Tieto objekty sa v ÚPN CMZ z roku 2010 nazývajú ako objekty s predpokladanou individuálnou pamiatkovou hodnotou a sú rovnako označené kódom N.
- Zistenie prítomnosti výzdoby výskumom alebo z archívnych materiálov bude podkladom pre vypracovanie návrhu na obnovu a prinavrátanie historického výrazu objektu;

- V prípadoch ak sa slohový výraz nebude dať zistiť ani na základe výskumu a historických fotiek je potrebné pristupovať k rekonštrukcii fasád analogicky, na základe miestneho tvaroslovia;
- Pri riešení parterov fasád je možné postupovať i zvolením súčasných výrazových prostriedkov, ale návrh musí vychádzať z prostredia, do ktorého bude komponovaný, aby nepôsobil násilne a aby s ostatnou architektúrou tvoril harmonický celok;
- V prípade využívania podkroví (rozumie sa priestor v rámci krovovej konštrukcie) tieto prioritne presvetľovať do dvorových častí objektov. Do námestia alebo ulice je možné orientovať len solitérne malorozmerné strešné okná sústredené do jedného vodorovného pásu tak, aby už ďalej nebol narušený celkový architektonický a slohový výraz fasády a tým aj celého námestia, či ulice. Do dvora orientovať malorozmerné prevetrávacie vikiere, veľkosťou a tvarom vychádzajúce z historických vzorov pamiatkového územia;

4. Požiadavky na obnovu nehnuteľností rešpektujúcich pamiatkové hodnoty územia:

Základnou požiadavkou je zachovať súlad stavby alebo novej obnovy s historickým prostredím, t.j. dodržaním zástavby bloku, uličnej čiary, hmotovosti, mierky, prípadne rytmu a radenia architektonických prvkov.

Všetky tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“ vyznačené ružovou farbou.

v 1.pásme ochrany

- V prípade koncepčného výrazu objektu je potrebné tento zachovať, resp. nutné nové vstupy do vonkajšieho vzhľadu prispôbiť jestvujúcemu výrazu;
- V odôvodnených prípadoch môže KPÚ predpísať pamiatkový výskum za účelom zistenia koncepčnej slohovej úpravy čelnej fasády obnovovaného objektu, podľa nálezov získaných výskumom, príp. z archívnych materiálov, bude možné obnoviť historický výraz čelnej fasády;
- Pamiatkový výskum môže byť predpísaný aj na preverenie lokalizácie suterénov, ich materiálové riešenie príp. i slohové zaradenie a ich vzťah k nadzemnej časti;
- Pri obnovách je potrebné novodobé zásahy do parterov eliminovať, pri návrhu vychádzať z koncepčného výrazu na poschodí;
- Utilitárne spracované fasády architektonicky preriešiť;
- V prípade využívania podkroví tieto prioritne presvetľovať do dvorových častí objektov; Do námestia alebo ulice je možné orientovať len solitérne malorozmerné strešné okná sústredené do jedného vodorovného pásu, do dvora malorozmerné prevetrávacie vikiere, veľkosťou a tvarom vychádzajúce z historických z historických vzorov pamiatkového územia;
- Novostavby a prístavby dvorových krídel situovať prioritne na ploche zaniknutej historickej zástavby;
- Zmena exteriérového výrazu objektov bude predmetom individuálneho posúdenia;

v 2.pásme ochrany

- Utilitárne spracované fasády architektonicky preriešiť;
- Zmena exteriérového výrazu objektov bude predmetom individuálneho posúdenia;

- Presvetlenie podkroví realizovať strešnými oknami, do dvora je možné orientovať aj malorozmerné vikiere veľkosťou a tvarom vychádzajúce z historických vzorov pamiatkového územia;
- Novostavby a prístavby dvorových krídel situovať prioritne na ploche zaniknutej historickej zástavby;

5. Požiadavky na obnovu objektov nerešpektujúcich pamiatkové hodnoty územia:

V miestach plošných asanácií nie je možný návrat k pôvodnej urbanistickej štruktúre, rehabilitácia parcelácie, drobnej mierky, či historického výrazu nie je možná. Je však možné realizovať nové architektonické riešenie kvalitným detailom a mierkou prispôbenou okolitému historickému prostrediu. V ostatných prípadoch, ktoré znamenajú bodové chyby v inak neporušenej historickej zástavbe, je potrebné uvažovať o hmotových a výrazových korekciách objektov v záujme začlenenia do historickej urbanistickej štruktúry.

Všetky tieto objekty sú v grafickej časti vo výkrese č. 5 „Rozbor pamiatkových hodnôt“ vyznačené žltou farbou.

v 1. pásme ochrany

- Je nutné architektonicky preriešiť budovy domu služieb na námestí tak, aby nepôsobili v prostredí cudzoročno, použitím menšej mierky detailu. Možnosť nastaviť šikmé strechy v uličných častiach, nepresahujúce bežné výšky striech historických budov, možnosť realizácie predstavy do línie pôvodnej uličnej čiary s naznačením pôvodnej hmotovo-priestorovej skladby;
- Budovy, ktoré výškovo presiahli typickú historickú výšku, nie je možné akýmkoľvek spôsobom nadstavovať, nevytvárať na rovnej streche šikmé plochy formou nadstavieb;
- objekty s veľkým/mi neproporčnými vikiermi je potrebné preriešiť;
- nie je možné prípadné novostavby na voľných parcelách alebo prestavby okolitých budov prispôbovať týmto chybným objektom;

v 2. pásme ochrany

- V prípade obnovy kultúrneho domu na Pribinovej ulici je možné vytvoriť v uličnej časti šikmé strechy, nepresahujúce bežné výšky striech historických budov;
- objekty s veľkými neproporčnými vikiermi je potrebné preriešiť, po individuálnom posúdení bude možné pri niektorých prízemných objektoch uvažovať o nadstavbe podlažia so šikmou strechou, avšak bez použitia ďalších vikierov smerom do ulice;
- nie je možné prípadné novostavby na voľných parcelách alebo prestavby okolitých budov prispôbovať týmto chybným objektom;

6. Požiadavky na zachovanie, ochranu a prezentáciu pamätihodností mesta

Mesto Hlohovec si vytvorilo zoznam miestnych pamätihodností mesta Hlohovec. Tento materiál je v štádiu návrhu a čaká na schválenie.

F.3.2 POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE, OCHRANU A PREZENTÁCIU SYSTÉMU OPEVNENIA

Systém opevnenia mesta nie je v nadzemí dochovaný - ani v okolí farského kostola, ani mestské opevnenie. Jeho pozostatky sa môžu nachádzať už len pod zemou.

Je preto potrebné pri akýchkoľvek zemných prácach, súvisiacich s predpokladaným priebehom opevnenia mesta, (totožný s hranicou ochranného pásma PZ), Kostola sv. Michala alebo v mieste predpokladanej polohy Lehelovej veže, realizovať predstihový archeologický výskum. V prípade nálezu murovaných konštrukcií na verejnom priestore bude potrebné uvažovať o prezentácii v úrovni terénu. Spôsob prezentácie bude určený až na základe výsledkov archeologického výskumu.

F.3.3 POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE A OCHRANU VÝŠKOVÉHO A HMOTOVÉHO USPORIADANIA OBJEKTOV

a) Požiadavky z hľadiska zachovania hmotovej a výškovej skladby zástavby územia v 1. a 2. pásme ochrany

- Hlavnou zásadou je zachovať kompaktnosť zástavby priestorov, narušené časti sceliť novou kompaktnou zástavbou v týchto priestoroch;
- Pri NKP a objektoch vytypovaných na vyhlásenie za NKP nie je možné uvažovať o nadstavbe a akomkoľvek zvyšovaní objektu;
- Pri ostatných historických objektoch je v prípade zámeru nadstavby potrebné postupovať individuálne – zväžiť charakter ulice alebo urbanistického priestoru a posúdiť vplyv uvažovanej nadstavby v rámci celého priestoru, interiérové a diaľkové pohľady a priehľady, preveriť statiku objektu, individuálne pamiatkové hodnoty objektu alebo jeho časti. Nadstavba historických domov bude podľa ÚPN CMZ z roku 2010 možná až po vykonaní prieskumu a vyhodnotení stavebno-technického stavu objektu. Prieskum a vyhodnotenie obstará stavebník na vlastné náklady;
- Pri prípadných nadstavbách alebo dostavbách určených konkrétnych objektov s pamiatkovou hodnotou, označených kódom N vo výkrese rozboru pamiatkových hodnôt č.5, KPU Trnava nariadi vždy vykonanie výskumu objektu až do hĺbky parciel, v ktorom budú odborníkom vyhodnotené historické a pamiatkové hodnoty objektu. Z vyhodnotenia KPU určí možný rozsah úprav. Pri obstarávaní výskumu platia ustanovenia zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov. V ÚPN CMZ z roku 2010 sú tieto objekty nazvané ako objekty s individuálnou pamiatkovou hodnotou a označené kódom N;
- Pri ostatných objektoch V ÚPN CMZ z roku 2010 s maximálnou výškou zástavby regulovanou regulatívom maximálnej výšky N podlieha možnosť nadstavby objektov schváleniu Krajského pamiatkového úradu v Trnave;
- Výšky strešných hrebeňov dvorových a zadných traktov nesmú prevýšiť úroveň strešného hrebeňa hlavných uličných krídel;
- Objem novostavieb musí vychádzať z historickej pôdorysnej zástavby parciel a ich výška nesmie prekročiť výšku 2 nadzemných podlaží s možnosťou využitia podkrovia na ďalšie podlažie;
- V prípadoch odstraňovania stavieb resp. búrania bude vykonaný stavebno-technický prieskum a podľa potreby aj pamiatkový prieskum. KPU podľa vyhodnotenia prieskumu stanoví postup prác na odstraňovaní stavby, alebo záchrane objektu. Stavba môže byť odstránená len po splnení stanovených podmienok KPU, ako aj stavebného zákona.
- Výškové historické dominanty ponechať v dochovaných proporciách, zachovať historicky ustálené interiérové aj exteriérové priehľady na jednotlivé dominanty alebo na skupiny dominant;
- Nevytvárať ďalšie výškové, hmotové ani urbanistické dominanty v PZ;

b) Požiadavky zachovania a ochrany strešnej krajiny (strecha - krov, krytina, komín, štít, vikier, kovové a klampiarske prvky)

Zásady ochrany strešnej krajiny musia viesť k zachovaniu jej súčasného stavu (v prípade historických objektov) s postupným eliminovaním a odstraňovaním negatívnych zásahov (neproporčných vikierov, nevhodnej krytiny, zariadení vzduchotechniky a pod.);

v 1. pásme ochrany

- Uličné krídla šírkoovo orientovaných objektov musia byť zastrešené sedlovou strechou s hrebeňom rovnobežným s osou priľahlej ulice, výnimku tvoria funkcionalistické objekty so zachovaným koncepčným výrazom z obdobia vzniku a jestvujúce objekty, ktoré by sa nadstavbou podkrovia stali dominantnými v danom urbanistickom priestore, resp by narušili priehľady na historické dominanty mesta ;
- Dvorové krídla musia byť zastrešené sedlovou alebo pultovou strechou;
- Pri historických objektoch je potrebné ponechať jestvujúci sklon strechy, pri novostavbách alebo nadstavbách je potrebné pri navrhovaní sklonu strechy vychádzať z okolitej historickej zástavby;
- Chrániť všetky historické krovy, ktoré vznikli tradičným tesárskym spôsobom a technikou, vrátane krovov 20.storočia (historický typ, sklon strechy) a všetky historické prvky a detaily historických striech ako sú historické atiky, dekoratívne prvky, historické strešné okienka, vikiere, hist. klampiarske prvky a detaily striech, komínové telesá, vetracie otvory žľaby, rúry, dekoratívne držiaky žľabov, odkvapy, kotlíky a pod
- Podkrovia neboli využívané na plnohodnotné bývanie a preto zbytnosť podkrovia (rozumie sa priestor v rámci krovovej konštrukcie) je možné iba v prípade, ak to umožňuje historický typ a sklon strechy;
- Pri sakrálnych objektoch je potrebné priestor podkroví ponechať voľný bez zmeny využitia a teda bez novodobých presvetľovacích prvkov;
- v prípade požiadavky na využívanie podkrovia, musia byť objekty do námestia/ulice riešené len so strešnými oknami; v dvoroch je možné presvetlenie riešiť vikiermi, pričom základnou požiadavkou je ich umiestnenie v rovine strechy (nie formou pokračovania fasády objektu) a ich minimalizovaná veľkosť (tvar a proporcie musia vychádzať z historických vzorov daného územia, ktoré boli zväčša murované, ukončené sedlovou alebo pultovou strieškou);
- presvetľovanie podkroví sa musí riešiť u každého objektu individuálne, s ohľadom na jeho pamiatkové hodnoty, ako aj hodnoty pamiatkového územia;
- Potrebné je používať tradičnú pálenú krytinu – tvrdá krytina v odtieňoch prírodnej tehlovočervenej farby a v ojedinelých prípadoch i zachovaný a historicky doložený typ mäkkej krytiny – plechovú, resp. na sakrálnych objektoch medennú;
- Komínové telesá zachovávať v podkroví aj nad strechou, rekonštruovať komínové hlavice do pôvodných resp. historicky doložených tvarov (na základe výskumov, alebo historických fotiek z konca 19.-zač. 20.storočia);
- Odkvapové žľaby je nutné riešiť tak, aby neprekryvali plastické rímasy;
- Štítové múry ponechať bez oplechovania, nemeniť ich tvar a sklon nadstavovaním;
- Štítové múry neperforovať oknami.
- zachovať historicky ustálené charakteristické pohľady na strešnú krajinu z veže kostola sv. Michala a leteckých pohľadov;
Chránený pohľad na strešnú krajinu je vyznačený vo výkrese č. 6 „ Zásady ochrany pamiatkového fondu“; foto: vid' Fotografická časť „ – Príloha č. 7 (Chránené pohľady z veže Kostola sv. Michala, Letecké snímky);

v 2.pásme ochrany

- Uličné časti hĺbkovo orientovaných objektov musia byť zastrešené valbovou strechou s valbou orientovanou do ulice;
- Uličné krídla šírko orientovaných objektov musia byť zastrešené sedlovou strechou s hrebeňom rovnobežným s osou príľahlej ulice, výnimku tvoria jestvujúce objekty, ktoré by sa nadstavbou podkrovia stali dominantnými v danom urbanistickom priestore, resp by narušili priehľady na historické dominanty mesta ;
- Pri historických objektoch je potrebné ponechať jestvujúci sklon strechy, pri novostavbách alebo nadstavbách je potrebné pri navrhovaní sklonu strechy vychádzať z okolitej historickej zástavby;
- Chrániť všetky historické krovky, ktoré vznikli tradičným tesárskym spôsobom a technikou, vrátane krovov 20.storočia (historický typ, sklon strechy) a všetky historické prvky a detaily historických striech ako sú atiky, dekoratívne prvky, strešné okienka, vikiere, klampiarske prvky a detaily striech, komínové telesá, vetracie otvory a pod.
- v prípade požiadavky na využívanie podkrovia, musia byť objekty do ulice presvetlené so strešnými oknami, vikiere môžu byť použité len v odôvodnených prípadoch ; v prípade riešenia presvetlenia vikiermi je základnou požiadavkou ich umiestnenie v rovine strechy (nie formou pokračovania fasády objektu) a ich minimalizovaná veľkosť (tvar a proporcie musia vychádzať z historických vzorov daného územia, ktoré boli zväčša murované, ukončené sedlovou alebo pultovou striedkou);
- potrebné je preferovať tradičnú krytinu – tvrdá krytina v odtieňoch prírodnej červenej farby a v ojedinelých prípadoch i zachovaný a historicky doložený typ mäkkej krytiny – plechovej;
- Komínové telesá zachovávať v podkroví aj nad strechou, rekonštruovať komínové hlavice do pôvodných resp. historicky doložených tvarov (na základe výskumov, alebo historických fotiek z konca 19.-zač. 20.storočia);.
- Odkvapové žľaby je nutné riešiť tak, aby neprekryvali plastické rímasy;
- Štítové múry ponechať bez oplechovania, nemeniť ich tvar a sklon nadstavovaním;
- zachovať historicky ustálené charakteristické pohľady na strešnú krajinu z veže kostola sv. Michala a leteckých pohľadov;
Chránený pohľad na strešnú krajinu je vyznačený vo výkrese č. 6 „ Zásady ochrany pamiatkového fondu“; foto: vid' Fotografická časť „ – Príloha č. 7 (Chránené pohľady z veže Kostola sv. Michala, Letecké snímky;)

F.3.4. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE, OCHRANU A PREZENTÁCIU PRVKOV ULIČNÉHO INTERIÉRU A PARTERU

K typickým prvkom historického prostredia PZ Hlohovec patria výtvarné diela a umelecko-remeselné prvky, mobiliár, povrchové úpravy verejných priestorov, úprava povrchov budov vrátane použitých materiálov a techník, architektonické detaily a prvky, uličný parter, reklama, označenie budov, ale aj novšie prvky ako je technická infraštruktúra, letné sedenia a iné dočasné stavby

1. Výtvarné diela a umelecko-remeselné prvky

v 1.a 2. pásme ochrany

- Výtvarné diela a umelecko-remeselné prvky, ktoré sú kultúrnymi pamiatkami alebo sú ich súčasťou, je potrebné stabilne udržiavať v dobrom stavebno-technickom stave, pravidelne očisťovať od rôznych depozitov, nánosov nečistôt a poškodení (mikroflóra, poveternostný vplyv, ap.). Akúkoľvek údržbu alebo obnovu je možné na týchto prvkoch realizovať len reštaurátorským spôsobom, reštaurátorom so spôsobilosťou na konkrétny materiál a až po schválení zámeru a návrhu na reštaurovanie krajským pamiatkovým úradom;

- „Pamiatka je neoddeliteľná od histórie, ktorej je svedkom, ale aj od prostredia, do ktorého je umiestnená. Preto premiestnenie celej pamiatky alebo jej časti je neprípustné. Výnimočne je prípustné v prípade, keď ide o záchranu pamiatky, alebo keď ide o významný národný alebo medzinárodný záujem. Časti dekorácie: sochy, maľby alebo iné výzdoby, ktoré sú integrálnou súčasťou pamiatky, ale objektu v pamiatkovom území nemôžu byť od nej oddelené. Výnimkou je len situácia, ak je to jediný vhodný spôsob zaistenia ochrany pamiatky.“
- Novodobé výtvarné diela, pomníky a pamätníky je potrebné v princípe zachovať na mieste ako súčasť novodobej histórie mesta, v prípade ich premiestňovania je potrebné hľadať adekvátne miesto ich významu, resp. významu udalostí s nimi spojenými. Taktiež vyžadujú pravidelnú údržbu umelecko-remeselným alebo reštaurátorským spôsobom po schválení krajským pamiatkovým úradom;
- Fontána na námestí je začlenená do koncepcie rekonštrukcie námestia a po obnove námestia sa stane aj naďalej jej súčasťou. Fontána medzi Štefánikovou a Pribinovou ulicou je dočasnou stavbou do náhrady novou zástavbou vo forme náznakovkej rekonštrukcie pôvodne asanovanej zástavby;
- V bývalých trhových uliciach a námestiach je treba preferovať pitné fontánky ako súčasť ich pôvodného vybavenia. Pitná fontánka umiestnená na námestí by mala byť materiálovo a tvarovo, ako aj celkovým umiestnením zosúladená s celkovým riešením rekonštrukcie námestia;
- Riešenie prezentácie vybraných udalostí a pamätné tabule na osobnosti, ktoré sa viažu k tomuto územiu musí byť koncepčne z hľadiska výberu vhodných objektov, ako aj osobností;

2. Mobiliár, osvetlenie a iluminácia

v 1.a 2. pásme ochrany

V rámci pamiatkovej zóny je použitých niekoľko druhov mobiliáru koncepčne súvisiaceho so svietidlami, a mobiliáru bez väzby na osvetľovacie telesá. Je nutné preto aj v spolupráci s mestom Hlohovec riešiť presnú koncepciu prezentácie mobiláru PZ;

- V pamiatkovej zóne je preto vzhľadom na rôznorodosť priestorov nutné zjednotiť mobiliár;
- Pri obnove urbanistických priestorov je nutné vychádzať z už realizovaného osvetlenia na námestí sv. Cyrila a Metoda a Kamennej uličky a mobiliáru na Štefánikovej ulici.
- Mobiliár (svietidlá, smetné koše, lavičky, informačný systém, stojany na bicykle, zábradlia, a i.) na časti ulíc patriacich do 1. pásma ochrany t.j. ul. SNP, Podzámskej ul., Hlohovej ulicu, ul. Pod Beranom je potrebné riešiť koncepčne v súlade so schválenou dokumentáciou rekonštrukcie námestia sv. Michala resp. v súlade s realizovaným mobiliárom na námestí sv. Cyrila a Metoda;
- Mobiliár ulíc Pribinovej ul., Hlohovej ul. v úseku od kruhového objazdu po Tolstého ul., ul. Starý Rínok, rovnako koncepčne riešiť v súlade s jestvujúcim mobiliárom Štefánikovej ul.;
- Všetky nevhodné prvky mobiláru (betónové kvetináče, plastové koše a pod) je potrebné z jednotlivých ulíc a námestia pamiatkovej zóny odstrániť;
- Mobiliár musí byť koncepčne riešený spolu aj s osvetlením daného priestoru (materiálovo, tvarovo a farebne);

- Historicky hodnotné oplotenia budov alebo objektov, ktoré sú vyznačené vo výkrese zásad pod č. 6, je potrebné zachovať v origináli, v prípade potreby odborne ošetriť, alebo v prípade chýbajúcich článkov doplniť historické oplotenie rekonštrukčnou kópiou originálu. Ak sú zničené alebo odstránené, je potrebné ich vrátiť na pôvodné miesto, resp. nahradiť ich rekonštrukčnou kópiou;
- Iluminácia historických objektov musí byť riešená koncepčne. V rámci pamiatkovej zóny môžu byť iluminované len tieto najvýznamnejšie historické objekty - kostoly, Špitálik, kaplnka, mestský dom (Štefánikova 1) a bývalá radnica (dnes budova mestského kultúrneho centra). Ostatné objekty nie je vhodné samostatne nasvetľovať okrem osvetlenia bežným pouličným osvetlením. Pri iluminácii je nutné každý zámer posúdiť individuálne, pričom spôsob, druh a farebnosť osvetlenia musí vychádzať z poznania slohovej analýzy objektu, jeho architektonicko-historického vývoja a špecifikovania jedinečných, významných architektonických detailov, ktoré v rámci celku vyžadujú ilumináciu. Osvetľovacie telesá umiestniť tak, aby nenarušili vzhľad iných budov alebo verejných priestranstiev;

3. Povrchové úpravy urbanistických priestorov

Je nutné zachovať historickú dlažbu doposiaľ zachovanú na Pribinovej ulici, ďalej aj dlažbu doposiaľ nezistenú resp. zachovanú pod súčasnými povrchmi v historických priestoroch pamiatkovej zóny. V prípade zistenia historickej dlažby je potrebné pri obnove ešte v štádiu prípravných prác preveriť rozsah a zachovaný technický stav dlažby. Rozsah zachovania dlažby je potrebné preveriť v rámci prípravných projekčných prác na Podzámskej ulici, ul. SNP, ul. Pribinovej, ul. Pod. Beranom, Hlohovej ulici a ďalších, kde sa pri zemných prácach pôvodná dlažba objaví.

Je nutné v spolupráci s mestom Hlohovec navrhnúť jednotnú koncepciu povrchovej úpravy jednotlivých priestorov v PZ.

Priestory v 1. pásme ochrany

- Je potrebné, aby úprava verejných plôch, priestranstiev a komunikácií zodpovedala historickej povahe pamiatkového územia;
- Návrhy nových dláždených plôch musia mať svoje historické opodstatnenie a musia sa opierať o výsledky poznania historického stavu, bližšie popísaného v časti E.1.6.8.;
- Každá historická dlažba, nájdená pod dnešným povrchom, je predmetom pamiatkovej ochrany
- Koncepčne je potrebné vychádzať z realizácie povrchov Nám. sv. Cyrila a Metoda a Kamennej uličky. Koncepcia musí byť zamerná hlavne na zjednotenie povrchových úprav vychádzajúc z tvarového a materiálového riešenia realizovanej časti pri kostolíku sv. Ducha;
- Nakoľko povrchy v PZ sa dodnes nezachovali (okrem povrchov na Pribinovej ulici), je vhodné chodníky riešiť z prírodných materiálov s prevahou drobných formátov realizovaných v prvej pol. 20.st. a uprednostňovať kamenné kocky a obrubníky, ktoré sú známe z dobovej fotodokumentácie, ktoré boli výskumom doložené. Tento typ dlažby sa nachádza na Pribinovej, Kamennej ulici, nám. Sv. Cyrila a Metoda a veľmi okrajovo použité na Štefánikovej ulici. Na základe dobových fotografií dodržiavať i výškové delenie chodníka od cesty;

- Komunikácie pre automobily vrátane odstavných plôch je potrebné riešiť koncepčne. Je vhodné uprednostniť riešenie z prírodného materiálu napríklad z drobnej kamennej kocky ukladanej vejárovite ako na Pribinovej a Kamennej ulici a doloženej na historických fotografiách aj na ul. Pod Beranom;
- Pre Námestie sv. Michala bola schválená projektová dokumentácia Rekonštrukcie Námestia sv. Michala v Hlohovci, komunikácie a spevnené plochy, sprac. Dopravoprojekt a.s., Bratislava, z roku 2000;

Priestory v 2. pásme ochrany

- Každá historická dlažba, nájdená pod dnešným povrchom, je predmetom pamiatkovej ochrany;
- Je potrebné zachovať a chrániť zachovanú historickú dlažbu na Pribinovej ul.
- Je vhodné zachovať historický princíp delenia urbanistických priestorov na vyvýšené chodníky a cestnú komunikáciu oddelené pasom obrubníkov a prídlažby slúžiacej na odvedenie vody. Princíp je dodnes zachovaný v celej PZ mimo Štefánikovej ulice.
- Komunikácie pre automobily vrátane odstavných plôch (okrem Pribinovej ulice) je možné riešiť rozmerovo a materiálovo obdobne ako na Štefánikovej ulici, pričom okraje komunikácií a tzv. rigoly riešiť z drobnej a farebne odlišenej kocky. Podmienkou koncepčného riešenia je previazanie príľahlých ulíc s námestím a napojením dlažby z námestia do príľahlých ulíc aj na komunikáciach, rovnako ako na chodníkoch;
- Na povrchy je potrebné uprednostniť uplatnenie prírodného materiálu, prípustné sú betónové kocky drobného formátu a betónové obrubníky;

4. Technická infraštruktúra

v 1.a 2. pásme ochrany

- Prvoradou požiadavkou v pamiatkovej zóne je, aby ktorákoľvek súčasť technickej infraštruktúry nenarušala pôvodný historický výraz historického jadra a svojím riešením nekolidovala s požiadavkami na ochranu, obnovu a regeneráciu pamiatkového fondu;
- Elektrická energia je v pamiatkovom území vedená v zemi, ale v niektorých častiach aj vzdušnými sieťovými rozvodmi, čo zásadným spôsobom vizuálne naruša vzhľad historického priestoru. Preto je potrebné perspektívne riešiť tieto rozvody podzemným vedením;
- Najväčším problémom, znehodnocujúcim fasády domov, sú rôzne skrine, či už elektrické alebo plynové, osádzané na čelné fasády, často bez rešpektu k výrazu objektu, k jeho výzdobe; Plynomery a elektrické skrine osádzať spôsobom, ktorý čo najmenej naruší výraz uličného interiéru a samotnú výzdobu fasád. Po bezkolíznom umiestnení s výzdobou objektu je potrebné povrchovú úpravu riešiť tak, aby čo najviac dvierka skrine splynuli s fasádou;
- Niektoré objekty sú vykurované tzv. gamatkami, ktorých vývody sú viditeľné na fasádach pod oknami. Toto vykurovanie je potrebné postupne meniť a nahrádzať takým systémom, ktorý nebude znehodnocovať výraz fasád;
- Audiovizuálne nosiče (satelitné antény, výstrče, ap.) je potrebné umiestňovať na najmenej exponovaných miestach. Prípustné je ich umiestnenie v strešnej rovine

objektov, orientovanej do dvora. Vylučuje sa ich umiestnenie na fasádach, v strešnej roviny smerom do ulice, na miestach, kde budú rušiť historické prostredie, pohľady a priehľady na historické objekty a urbanistické celky. Vždy treba hľadať pohľadovo neexponované polohy, napr. dvorové časti budov.

- Klimatizačné jednotky v žiadnom prípade nesmú byť umiestňované na uličné fasády, strechy a viditeľné štíty uličných krídel. Nesmú narúšať koncepčný výraz žiadnej fasády, strešnej roviny, ani historického prostredia. Ich umiestnenie, ako aj umiestnenie všetkých technických prvkov súvisiacich s klimatizáciou, musí byť riešené a konzultované už v štádiu spracovávania projektovej dokumentácie;
- Je potrebné prehodnotiť súčasnú situáciu trafostaníc a perspektívne uvažovať s ich vymiestnením, resp. s ich riešením v rámci vnútroblokov. Pri riešení novostavieb v historickom jadre je v štádiu ich prípravy a projektovania potrebné uvažovať o umiestnení transformačných staníc na týchto plochách. Ak je potrebná rekonštrukcia existujúcich, ich hmotovopriestorové a výrazové riešenie sa musí podriaďovať okolitej historickej zástavbe;
- Pri projektovaní obnovy urbanistických priestorov je nutné navrhnuť rôzne poklapy podzemných šácht a vedení tak, aby priestorovo ani výrazovo nepôsobili rušivo a boli zosúladené z výrazom mobiliáru daného priestoru;

5. Stavebné techniky, materiály, povrchové úpravy fasád, architektonické detaily a prvky

v 1. pásme ochrany

- Údržba autentickej historickej pamiatky zachováva originálne materiály, ktoré boli v minulosti opravované tradičnými technikami. Oprava pamiatky sa musí uskutočniť rovnako zodpovedajúcimi materiálmi a technikami, ako bola postavená. Z toho vyplýva, že pri ochrane pamiatok treba používať tradičné materiály a techniky.
- Špeciálny problém údržby predstavujú výtvarné a architektonické prvky historických budov. Široké spektrum možných poškodení je výsledkom zanedbávania budov, nesprávneho klimatického režimu v interiérových priestoroch a pod.. Na výtvarné diela môže mať ničivý účinok dokonca aj neškodné čistenie. V takýchto prípadoch musí byť údržba zverená len príslušným odborníkom. Preto sa odporúča uzatvárať dohody o údržbe s reštaurátormi výnimočných výtvarných diel, ktoré sú osobitne ohrozené. Ohrozenia môžu byť takto včas identifikované a menšie počiatočné poškodenia môže opravovať reštaurátor každoročne bez veľkých nákladov. Súborom jednoduchých konzervačných opatrení počas dlhého obdobia možno predísť rozsiahlym reštaurátorským prácam. Tento model s istými modifikáciami možno aplikovať aj na dohody o údržbe pre všeobecnú ochranu historických budov.
- Konzervačné práce spolu s opatreniami na stabilizáciu a záchranu pamiatky, ktoré chránia jej materiál a zabraňujú ďalším stratám, majú jednoznačnú prioritu pred všetkými ostatnými opatreniami. Úžitková hodnota mnohých typov pamiatok si vyžaduje opravu alebo starostlivú obnovu, ktorá presahuje konzervačné práce, a teda zahŕňa aj ďalšie metódy ochrany, ktoré obsahujú reštaurovanie a možno aj renovovanie. Konzervovanie však vždy je a bude počiatočným bodom všetkých úvah v oblasti ochrany pamiatok. Renovačné metódy sú v praxi ochrany pamiatok akceptovateľné len vtedy, keď sa pôvodný materiál už technicky nedá konzervovať a musí sa nahradiť. Keď sa už historický materiál nemôže ďalej vystavovať účinkom prostredia, musí sa vzhľadom na jeho ochranu prekryť. Renovačné práce treba podporiť výskumom orientovaným na záchranu pamiatky.

- Dvere, okenný rám, strešnú štruktúru a pod. možno najlepšie opraviť použitím zodpovedajúceho dreva, starú omietku treba doplniť analogickou technikou, podobne tehlové murivo je najvhodnejšie opraviť tehliami, stenu z kameňa kameňmi atď. Moderná cementová omietka ako prídavok starých omietok alebo ako nová omietka na starej murovanej stene, nie je len estetickým problémom, ale stáva sa vážnym konštrukčným problémom smerujúcim k ďalšiemu poškodzovaniu. To isté platí pre betónovú výplň v murovanej stene. Ak je to možné, všetky opravy tohto typu treba vykonať v súlade s pôvodnými remeselnými technikami. Moderné ručné nástroje alebo malé elektrické stroje sa v mnohých prípadoch môžu využívať, ale veľkorozmerné stavebné mechanizmy by mohli poškodiť historickú budovu. V niektorých prípadoch však treba na stabilizáciu a na ochranu použiť technológie zamerané na záchranu. Ak sa pri rozsiahlejších opravách musia úplne vymeniť niektoré porušené súčasti, vo všeobecnosti platia tie isté princípy (napr. použiť tradičnú keramickú krytinu, lebo má okrem estetického účinku iné fyzikálne vlastnosti ako náhradné materiály – napr. betónové škridly, nezameniť drevené okenné výplne plastovými, okenné žalúzie roletami, odmietnuť všetky populárne fasádne prekrytia azbestocementom, titánzinkom alebo plastom atď.).
- Architektonické detaily a prvky, povrchové úpravy fasád a príklady umelecko-remeselnej a remeselnej zručnosti, charakteristické pre pamiatku a historickú nehnuteľnosť v PZ, sú predmetom ochrany a je potrebné ich zachovať v origináli. Pri oknách, dverách a bránach je potrebné zachovať aj ich jednotlivé časti, napr. profilované drevené obloženia dverných zárubní a okenných rámov, kovania, závesné mechanizmy, spojovacie a stužujúce prvky, nátery a iné povrchové úpravy. Zachovať tvaroslovie, materiál, rozmery, proporcie, spôsob otvárania - vetrania, hĺbku osadenia v murive, farebnosť, a povrchové úpravy okien, dverí a brán. Zachovať tvar, pôvodné tvaroslovné a konštrukčné prvky a materiálóvu skladbu balkónov, pavlačí, zábradlí, mreží.
- Všetky poškodené historické prvky musia byť prednostne opravené a nie vymenené. Výmena je možná len v prípade vážneho (nezvratného) poškodenia originálu. Nové prvky sa musia s originálom zhodovať dizajnom, farbou, textúrou, členením, materiálom, konštrukciou a ostatnými vizuálnymi vlastnosťami. Potreba náhrady chýbajúcich prvkov musí byť podložená dokumentáciou, exaktnými fyzickými alebo obrazovými dôkazmi.
- Základom ochrany výplní je zabezpečenie priebežnej údržby. Pri údržbe a čiastkových obnovách, nahradzovaní poškodených, alebo chýbajúcich častí výplní, ktoré majú naďalej plniť svoju technickú funkciu, je nutné dbať na použitie pôvodných postupov pri zachovaní autentickej materiálóvej podstaty.
- Zachovať základnú funkciu okien- presvetlenie, priehľadnosť a vetranie, pri iluzívnych otvoroch členenie fasády. Zachovať základnú funkciu dverných otvorov a brán v pôvodných miestach objektu - sprístupnenie, vstup.
- Pred obnovou, doplnením alebo výmenou okenných a dverných výplní je potrebné urobiť podrobnú alebo zjednodušenú dokumentáciu, ak o tom rozhodne Krajský pamiatkový úrad.
- Nezvratne poškodené hodnotné okenné a dverné výplne, nahradené novými, budú uložené v rámci objektu, ktorého sú súčasťou, pokiaľ Krajský pamiatkový úrad neurčí inak.
- Je nutné zachovať autenticкую hmotu, ak ju nie je možné zachovať, je nutné konštrukčný prvok nahradiť presnou kópiou z rovnakého materiálu a s uplatnením remeselných postupov v nadväznosti na pôvodný spôsob zhotovenia.

- Nepridávať nové konštrukčné prvky napr. pevné prestrešenia, zateplenie, slnolamy, podhlady, nezasklievať balkóny, pavlače a loggie, (nemajú sa stať súčasťou interiéru).
- Nenarúšať vzhľad prekryvaním (najmä zábradlí) reklamnými označeniami alebo inými obkladmi (rohože, drevené latovanie a pod.).
- Poškodené mreže a zábradlia a ostatné kovové prvky dopĺňať v identickom materiáli a príbuznou technológiou. Zachovať pôvodný tvar, profiláciu, členenie a farebnosť.
- Nezvyšovať svojvoľne výšku kovových zábradlí schodísk, balkónov a pavlačí. V prípade, že výška zábradlia nevyhovuje požiadavkám bezpečnosti, môže byť šetrne doplnená. Tieto prípady budú predmetom individuálnych správnych konaní Krajského pamiatkového úradu.
- Počas stavebných prác zabezpečiť ochranu umelecko-remeselných a výtvarných prvkov pred mechanickým poškodením alebo znehodnotením.
- Predmetom ochrany sú všetky historické vrstvy fasád, či už uličných alebo dvorových, na všetkých nehnuteľnostiach, mimo povojnových objektov. Nie je prípustné celoplošne odstraňovať mladšie koncepčné úpravy fasád za účelom prezentácie predpokladanej staršej slohovej úpravy. Pri náleze staršieho prvku alebo úpravy fasády počas výskumných či stavebných prác rozhodne KPÚ o možnosti, resp. nutnosti prezentácie nálezu. Pri zachovanej mladšej koncepčnej úprave ako je nález, je možné tento prezentovať len formou analytickej sondy tak, aby nebolo narušené vnímanie objektu ako jednotného celku.
- Pri obnovách a úpravách fasád objektov je potrebné zachovať a regenerovať pôvodné výplne, vrátane ich historickej povrchovej úpravy a farebnosti, dodržať pôvodné osadenie výplní v osteniach. Zmeny osadenia výplní (brán, vstupných dverí, okien, výkladov) a utilitárne stavebné úpravy ostenia (bez poznania stavebného vývoja objektu) sú neprípustné. Táto požiadavka platí aj v prípade, ak pôvodné výplne budú nahradené novými.
- Je neprípustné aplikovať novodobé zrnité nástrekové techniky pri povrchových úpravách pôvodne hladkých omietkových vrstiev. Pri obnovách je v prvom rade potrebné šetrne odstraňovať následky neodborných úprav, ktoré znehodnotili historickú architektúru (najmä nepriedušné nátery, betónové vysprávky a nástreky, keramické, kamenné a umelokamenné obloženia parterov a soklov a pod.).
- Nové zásahy do historických opracovaných kamenných článkov sú neprípustné. Poškodené kamenné články je potrebné odborne doplniť. Znehodnotenú články je možné vymeniť za kópie. Pri príprave obnovy objektu o nevyhnutnosti realizovať reštaurátorský výskum a reštaurátorské práce rozhodne Krajský pamiatkový úrad.
- Farebnosť fasád určuje Krajský pamiatkový úrad na základe vyhodnotenia sondáže takto zameraného pamiatkového výskumu. V prípade, že nie je možné zistiť autentickú farebnosť, bude určujúca typická farebná úprava pre daný slohový výraz. V prípade pohľadových omietok je krycí náter neprípustný.
- Zateplovanie fasád historických objektov je neprípustné, v odôvodnených prípadoch je možné zateplenie štítových murív tepelnoizolačnou omietkou.
- U pamiatkových objektoch je neprípustné využívanie typizovaných prvkov, ale je potrebné uplatňovať atypické konštrukcie do pôvodných otvorov riešených v celkovom súlade s výrazom objektu.
- Novostavby v historickom prostredí je možné riešiť novodobými konštrukčnými materiálmi a technológiami ako je železobetónový skelet, oceľové konštrukcie, je však potrebné najmä u fasád uplatňovať tradičné materiály, pri nových stavbách a prvkoch používať pastelové, menej sýte farby pri rešpektovaní farebnosti okolitých

historických budov a to všetko s ohľadom na maximálnu mieru zachovania pamiatkových hodnôt objektov a územia.

v 2.pásme ochrany

- Architektonické detaily a prvky a príklady umelecko-remeselnej a remeselnej zručnosti, charakteristické pre historickú nehnuteľnosť v PZ, sú predmetom ochrany a je potrebné ich zachovať v origináli. Pri oknách, dverách a bránach je potrebné zachovať aj ich jednotlivé časti, napr. profilované drevené obloženia dverných zárubní a okenných rámov, kovania, závesné mechanizmy, spojovacie a stužujúce prvky. Zachovať tvaroslovie, materiál, rozmery, proporcie, spôsob otvárania - vetrania, hĺbku osadenia v murive, farebnosť, a povrchové úpravy okien, dverí a brán.
- Všetky poškodené historické prvky musia byť prednostne opravené a nie vymenené. Výmena je možná len v prípade vážneho (nezvratného) poškodenia originálu.
- Základom ochrany výplní je zabezpečenie priebežnej údržby.
- Nezvratne poškodené hodnotné okenné a dverné výplne, nahradené novými, budú uložené v rámci objektu, ktorého sú súčasťou, pokiaľ Krajský pamiatkový úrad neurčí inak.
- Nenarúšať vzhľad fasád prekrývaním veľkoplošnými reklamnými označeniami alebo inými obkladmi (rohože, drevené latovanie a pod.).
- Počas stavebných prác zabezpečiť ochranu umelecko-remeselných a výtvarných prvkov pred mechanickým poškodením alebo znehodnotením.
- Je neprípustné aplikovať novodobé zrnité nástrekové techniky pri povrchových úpravách pôvodne hladkých omietkových vrstiev historických objektov. Pri obnovách je v prvom rade potrebné šetrne odstraňovať následky neodborných úprav, ktoré znehodnotili historickú architektúru (najmä nepriedušné nátery, betónové vysprávky a nástreky, keramické, kamenné a umelokamenné obloženia parterov a soklov a pod.).
- Farebnosť historických fasád určuje Krajský pamiatkový úrad na základe vyhodnotenia sondáže takto zameraného pamiatkového výskumu. V prípade, že nie je možné zistiť autentickú farebnosť, bude určujúca typická farebná úprava pre daný slohový výraz.
- Novostavby v historickom prostredí je možné riešiť novodobými konštrukčnými materiálmi a technológiami ako je železobetónový skelet, oceľové konštrukcie, je však vhodné najmä u fasád uplatňovať tradičné materiály, pri nových stavbách a prvkoch používať pastelové, menej sýte farby pri rešpektovaní farebnosti okolitých historických budov a to všetko s ohľadom na maximálnu mieru zachovania pamiatkových hodnôt objektov a územia.

6.Uličný parter, reklama

v 1.a 2. pásme ochrany

V PZ je možné umiestňovať nasledujúce druhy reklamných a informačných zariadení:

- Konzolové vývesné štíty inšpirujúce sa kovanými historickými štítmami
- Nápis, maľované priamo na fasádu, prípadne maľovaný na drevenej doske a na štíty.
- Nápis zo samostatných trojrozmerných písmen.
- Nápis na priesvitnom materiáli ako podkladovej ploche.
- Plošné nápisy vo výkladových skrinách.
- Tabuľky na označenie prevádzok situovaných mimo prízemia uličného krídla

Reklamné a informačné zariadenie umiestnené na budove, musí byť prispôsobené jej architektúre a nesmie rušiť základné členenie priečelia a jeho významné detaily, resp. musí zohľadňovať architektonický a estetický výraz objektu;

Na budove môže byť osadené len reklamné zariadenie, ktoré súvisí s prevádzkou v objekte, a informuje o samotnej prevádzke, nie o produktoch a tovaroch súvisiacich s prevádzkou;

Reklamné a informačné zariadenia musia byť umiestnené v parteri objektu. Jedinú výnimku tvoria nápisy maľované priamo na fasádu, ktoré môžu byť umiestnené aj v iných polohách na objekte (napr. na štítovej atike, na štítovom parcelačnom murive, medzi kordónovou rímsou a podokennou rímsou okien 1. poschodia)

Reklamy musia byť bez svetelného zdroja, no môžu byť nasvietené samostatnými svietidlami, alebo riešené s podsvietením.

Veľkoplošné reklamy môžu byť umiestnené len na fóliách pokrývajúcich lešenie pred opravovanou fasádou domu. Žiadne iné umiestnenie veľkoplošných reklám v PZ nie je prípustné.

Reklamné zariadenia nesmú pokrývať žiadne architektonické články a prvky, napr. balkóny, pavlače, okná, štukové prvky...

Pri väčšom počte prevádzok v objekte je nutné vypracovať architektonický návrh na všetky označenia a reklamné zariadenia. Prevádzky, umiestnené v prízemí uličného krídla môžu mať reklamné zariadenie na hlavnej fasáde, prevádzky vo dvore a na poschodí môžu mať na hlavnej fasáde len informačnú tabuľku, reklamné zariadenie sa situuje na dvorové fasády alebo v prejazde domu pri vstupe na poschodie.

V priestoroch v 1. pásme ochrany PZ je potrebné používať prírodný a ušľachtilý materiál, uprednostniť použitie kovaných vývesných štítov.

V 1.pásme ochrany nebudú umiestňované žiadne pohyblivé reklamné zariadenia, ani „citi light“ vitríny.

Po ukončení prevádzky je potrebné reklamné a informačné zariadenie odstrániť a fasádu prinavrátiť do pôvodného stavu.

Obnovu a úpravu fasády treba riešiť komplexne, vrátane grafického a farebného riešenia reklám, oznamov a nevyhnutných technických zariadení. Názvy reklám na fasáde a v parteri je potrebné podriaďiť koncepčnému architektonicko-výtvarno-remeselnému riešeniu, podľa individuálnych hodnôt objektu.

7. Letné sedenia a iné dočasné stavby

v 1.a 2. pásme ochrany

Hlavnou funkciou ulíc historického jadra bola v minulosti komunikácia pre peších a neskôr aj pre dopravu, námestia slúžili ako zhromažďovací priestor, na usporadúvanie trhov a jarmokov. Na sedenie mimo interiéru prevádzky stravovacieho zariadenia sa v neskoršom období začali využívať dvory patriace k objektu. Až v nedávnej minulosti sa sedenie vysúva až do verejného priestranstva, spravidla pred hlavnú fasádu objektu.

Požiadavky riešenia:

Letné sedenia nemôžu ignorovať svoje okolie, nemôžu byť v kontraste s ním, pokrývať architektúru, ku ktorej je prevádzka sedenia viazaná

Na letné sedenie je potrebné využívať najmä dvory domov, sedenia pred budovou na ulici alebo námestí je potrebné umiestniť tak, aby bol umožnený bezkolízny vstup do objektu. Pokiaľ je to možné, sedenie odsunúť od fasády a umožniť prechod popri budove pre peších.

Plochu sedenia, pokiaľ sa umiestňuje na rovný povrch (dlažbu, ap.), zriadiť bez zdvíhania a pokrývania, ak je nutné priestor vyrovnáť, je možné aplikovať pódium, ktoré bude

vo výške maximálne jedného schodu.

Priestor exteriérového sedenia je možné ohraničiť ľahkými vzdušnými konštrukciami alebo mobilnou zeleňou, bez narúšania komunikácie alebo objektu.

Prekrytie sedenia je možné ľahkými markízami z plátna alebo slnečníkmi. V žiadnom prípade nie je možné realizovať pevné konštrukcie s celoročnou prevádzkou. Farebnosť prispôbiť farbe fasády, nepoužívať farby reklamných spoločností, resp. farby reklám na jednotlivé výrobky. Osadenie reklamy na konštrukciu letného sedenia podlieha samostatnému schvaľovaniu. Na konštrukciách letného sedenia môže byť umiestnená len reklama prevádzky, nie reklamy rôznych výrobkov.

Po ukončení prevádzky letného sedenia je nutné dať priestor do pôvodného stavu. Na celom území PZ je nutné dodržať pôvodnú uličnú čiaru a spôsob zástavby na parcelách, tzn. vo verejnom urbanistickom priestore nerealizovať pevné celoročné sedenia, ani sedenia „obalené“ rozsiahlymi konštrukciami

Vylúčiť sezónne vzdušné elektrické káblové vedenie i akékoľvek iné technické zariadenia – chladiace boxy, výčapné pulty v priestoroch ulice a v rámci letného sedenia.

Každý návrh letného sedenia na území PZ bude posudzovaný individuálne, v súvislosti s prostredím, do ktorého sa má umiestniť .

V urbanisticky exponovaných polohách sa nesmú umiestňovať iné dočasné stavby, ktoré by toto územie mohli znehodnotiť, a to najmä svojím architektonickým stvárnením, objemovými parametrami, vzhľadom, účinkami prevádzky (užívania) a použitými materiálmi.

Na verejnom priestranstve historického jadra je prípustné umiestniť len dočasné stavby súvisiace s údržbou alebo obnovou historického objektu, prípadne so schválenou novostavbou. Po ukončení stavebných prác je nutné verejný priestor uvoľniť a vrátiť do pôvodného stavu.

F.3.5. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE CHARAKTERISTICKÝCH POHĽADOV A PRIEHLADOV

Interiér pamiatkovej zóny Hlohovec si zachoval aj napriek negatívnym zásahom do jeho organizácie výpovednú hodnotu o historickom urbanizme a charakteristické pohľady, pohľady. Vďaka tomu preukázateľne vypovedá o vývoji zemepanských mestečiek a živote v nich, aj keď sa už v 20. storočí postupne do istej miery navýšila podlažnosť. Námestie sv. Michala má dodnes výpovednú hodnotu o živote v tomto obchodnom uzle už od stredoveku a zachovalo si odkaz na priestor, v ktorom sa v minulosti konali trhy.

Súčasťou uličných interiérov sú zachované historické dominanty sakrálnych a niektorých významných profánnych objektov odlišujúce sa od drobnejšej obytnej architektúry svojím objemom, hmotovo -priestorovou skladbou a výškou. Tvoria však neoddeliteľnú súčasť vnútornej siluety a charakteristických pohľadov a zažitých pohľadov sídla.

Výškovými historickými dominantami PZ sú na Námestí sv. Michala kostol sv. Michala archanjela, s menším prevýšením – kaplnka sv. Anny, Špitál a kostol sv. Ducha.

Výraznou hmotovou historickou dominantou v PZ je budova hotela Jeleň na Námestí sv. Michala 1.

Vzhľadom k dodnes zachovaným pohľadom a priehľadom v interiéri pamiatkového územia vyberáme v tomto materiáli tie, ktoré je potrebné i naďalej zachovať, chrániť a regenerovať resp. ich neznehodnotiť novými nekonceptnými vstupmi do interiéru mesta.

Základné požiadavky:

1. Z hľadiska interiérových a exteriérových pohľadov/priehľadov na PZ je nutné zachovať, chrániť a regenerovať pohľady na výrazové historické dominanty Hlohovca;
2. Zachovať, chrániť a regenerovať charakteristické pohľady na strešnú krajinu z veže kostola sv. Michala;
chránený pohľad na strešnú krajinu je vyznačený vo výkrese č. 6 „ Zásady ochrany pamiatkového fondu“; foto: vid' Fotografická časť – príloha č. 7.

3. Nie je prípustný vznik nových výškových a objemových dominánt;
4. Nenarúšať a neznehodnocovať uličné priehľady reklamnými zariadeniami, káblovými a drôťovými rozvodmi sietí vzduchom;
5. Do budúcnosti je potrebné skvalitniť pamiatkové prostredie a eliminovať pôsobenie niektorých nepriaznivých situácií;

Podmienky z jednotlivých stanovišť v interiéri PZ:

č. 1 Historická ulička medzi Námestím sv. Michala a Michalskou ulicou

Označený chránený pohľad č. 1 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ – pohľad z historickej uličky smerom do námestia na historickú dominantu kostola sv. Michala archanjela a Kaplnku sv. Anny

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristický celkový pohľad a priehľad na historické dominanty námestia - kostol a kaplnku z pohľadu vyústenia uličky smerom do námestia nenarušeného žiadnou zástavbou.

prislúchajúce foto 1 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené interiérové pohľady“

č.2 - Podzámska ulica

Označený chránený pohľad č. 2 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ - pohľad z Podzámskej ulice smerom do námestia na historickú dominantu Kostola sv. Michala archanjela a Kaplnku sv. Anny

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristický pohľad/priehľad na uvedené dominanty námestia a z tohto pohľadu nezvyšovať výškovú niveletu objektu na Podzámskej č.1 a objektu na Námestí sv. Michala č. 30 so zachovaním ich hmotovo-priestorovej skladby a tvarom strechy, aby pohľad na kostol zostal zachovaný.

prislúchajúce foto 2 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené interiérové pohľady“

č.3 - Ul. Za Poštou

Označený chránený pohľad č. 3 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ - pohľad smerom do námestia na vežu historickej dominanty Kostola sv. Michala archanjela

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristický pohľad na uvedenú dominantu pri nezvyšovaní výškovej nivelety interiéru zadných dvorov s charakteristickou max. dvojpodlažnou zástavbou.

prislúchajúce foto 3 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené interiérové pohľady“

č.4 - Ul. Slov. nár. povstania (ďalej len SNP)

Označený chránený pohľad č. 4 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ - pohľad západným smerom a priehľad na historickú dominantu Kostola sv. Michala archanjela

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristický pohľad a priehľad na uvedenú dominantu kostola a nezvyšovať výškovú niveletu uličného interiéru charakteristickú max. dvojpodlažnou zástavbou. Z tohto hľadiska objekty s rovnou strechou s č. 11 a 13 nenavýšovať a zachovať v jestvujúcej výške a hmote.

prislúchajúce foto 4 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené interiérové pohľady“

č. 5 - Ul.SNP pri vyústení s Pribinovou ulicou

Označený chránený pohľad č. 5 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ - pohľad smerom do námestia na historické dominanty - Kostol sv. Michala archanjela a Kaplnku sv. Anny

Regulatívy ochrany - zachovať celkový charakteristický a ničím nezastavaný pohľad a priehľad na uvedené dominanty.

prislúchajúce foto 5 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené interiérové pohľady“

č.6. - Štefánikova ulica

Označený chránený pohľad č. 6 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ - pohľad smerom do Námestia sv. Michala na historickú dominantu Kostola sv. Michala archanjela

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristický pohľad a priehľad na uvedenú dominantu kostola, nezvyšovať výškovú niveletu uličného interiéru charakteristickú max. dvojpodlažnou zástavbou. Neúmernú niveletu nárožného domu na rohu Štefánikovej ulice a námestia (dnešná budova mestského úradu) bude potrebné v budúcnosti znížiť o jedno podlažie.

prislúchajúce foto 6 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené interiérové pohľady“

č. 7,8,9 - Kamenná ulica

Označený chránený pohľad č. 7, 8 a 9 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ - pohľad z Námestia sv. Cyrila a Metoda smerom do Kamennej ulice a pohľady z opačného smeru z Námestia sv. Michala a Kamennej ulice na historickú lokálnu dominantu Špitála a kostola sv. Ducha

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristický pohľad a priehľad na uvedenú dominantu Špitála a kostolíka sv. Ducha z Námestia sv. Michala (pohľad č.8), Kamennej ulice (pohľad č.9) , ako aj z Námestia sv. Cyrila a Metoda (pohľad č. 10), nezvyšovať existujúcu výškovú niveletu uličného interiéru. Zástavbu rezervných plôch R3 a R4 riešiť tak, aby bolo rešpektované vyústenie Kamennej uličky v oboch smeroch a zostal zachovaný priehľad na vežu Kostola sv. Ducha (vid'. podrobnejšie vyšpecifikované podmienky zástavby na rezervných plochách R3 a R4 v kapitole F.2.4.)

prislúchajúce foto 7,8,9 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené interiérové pohľady“

č.10 - Ulica Pod Beranom

Označený chránený pohľad č. 10 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ - pohľad ulicou východným smerom s priehľadom/pohľadom na historickú dominantu kostola sv. Michala archanjela

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristický pohľad a priehľad na uvedenú dominantu kostola pri nezvyšovaní charakteristickej výškovej nivelete uličného interiéru s max. dvojpodlažnou zástavbou.

prislúchajúce foto 10 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené interiérové pohľady“

č. 11 - Hlohová ulica

Označený chránený pohľad č. 11 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ - pohľad smerom do námestia na dominantu kostola sv. Michala archanjela

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristický pohľad a priehľad na uvedenú dominantu kostola pri nezvyšovaní charakteristickej výškovej nivelete tvoriacej max. dvojpodlažnú zástavbu.

prislúchajúce foto 11 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené interiérové pohľady“

Podmienky z jednotlivých stanovíšť v exteriéri s pohľadom na PZ:

č. 12,13 - Ulica Hlohová a SNP pri vstupe do mesta od Trnavy

Označený chránený pohľad č. 12 a 13 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ - pohľad z ulice Hlohovej a SNP smerom do námestia s pohľadom/priehľadom na historické dominanty - kostol sv. Michala archanjela a kostol sv. Ducha

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristický pohľad a priehľad na uvedené dominanty kostolov pri nezvyšovaní charakteristickej výškovej nivelety.

prislúchajúce foto 12,13 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené exteriérové pohľady“

č. 14 - Ulica Pod Beranom

Označený chránený pohľad č. 14 vo výkrese č. 6 „Zásady ochrany pamiatkového fondu“ - pohľad ulicou smerom východným do námestia s priehľadom/pohľadom na historickú dominantu kostola sv. Michala archanjela

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristický pohľad a priehľad na uvedenú dominantu kostola pri nezvyšovaní charakteristickej výškovej nivelety uličného interiéru s max. dvojpodlažnou zástavbou.

prislúchajúce foto 14 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené exteriérové pohľady“

F.3.6. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE SILUETY A PANORÁMY

Pre plnohodnotnú prezentáciu pamiatkovej zóny je potrebné zachovať vizuálne väzby prostredia a diaľkové pohľady na siluetu a panorámu historického jadra.

Základné:

1. Z hľadiska siluety a panorámy je nutné zachovať, chrániť a regenerovať pohľady na výrazové a významové historické dominanty Hlohovca;
2. Nie je prípustný vznik nových výškových a objemových dominant;
3. Do budúcnosti je potrebné skvalitniť pamiatkové prostredie a eliminovať pôsobenie niektorých nepriaznivých situácií;

Požiadavky z jednotlivých stanovíšť:

č. 1 - Považský Inovec- Vyhlíadka Šianec

Označený chránený pohľadový uhol č. 1 vo výkrese širších vzťahov č.1 - pohľad na mesto Hlohovec smerom z juhovýchodu resp. z vyhladky Šianec

Regulatívy ochrany – zachovať a chrániť charakteristickú panorámu PZ a OP pri nezvyšovaní jej jestvujúcej výškovej nivelety a pri zachovaní pohľadov a priehľadov na dominanty oboch kostolov (kostola sv. Michala archanjela a kostola a kláštora Všetkých svätých). Aj napriek novej bytovej výstavbe, ktorá zasiahla do historickej panorámy ju táto v súčasnosti nenarúša a výškovo nepresahuje niveletu charakteristickej urbanistickej štruktúry a pohľadov či priehľadov na jej dominanty. Medzi Šiancom a panelovou/bytovou zástavbou v prípade akejkoľvek zástavby ju obmedziť max. výškou tak, aby novostavba neprekryla historické jadro.

prislúchajúce foto 1 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené pohľadové uhly na historickú siluetu a panorámu“

č. 2 - Zámocký park – pohľad z polohy pri Altánku a terasách

Označený chránený pohľadový uhol č. 2 vo výkrese širších vzťahov č. 1- pohľad zo zámockej záhrady na dominantu Kostola sv. Michala archanjela

Regulatívy ochrany - zachovať a chrániť charakteristický pohľad či priehľad na kostol sv. Michala so zachovaním jeho charakteristickej siluety a novú zástavbu výškovo obmedziť tak, aby pohľad na vežu kostola zostal zachovaný.

prislúchajúce foto 2 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené pohľadové uhly na historickú siluetu a panorámu“

č. 3 - Od Váhu – Ulica Pod Beranom

Označený chránený pohľadový uhol č. 3 vo výkrese širších vzťahov č. 1- silueta pamiatkovej zóny v pohľade z ulice Pod Beranom smerom na PZ

Regulatívy ochrany - zachovať charakteristickú siluetu z pohľadu od Váhu z ulice Pod Beranom smerom na PZ pri rešpektovaní charakteristickej štruktúry resp. ponechaní charakteristickej nivelety resp. siluety s dominantami kostolov – kostola sv. Ducha a kostola sv. Michala archanjela. Novú zástavbu výškovo obmedziť tak, aby pohľad na historické jadro a veže kostolov zostali zachované.

prislúchajúce foto 3 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené pohľadové uhly na historickú siluetu a panorámu“

č.4 - Nový most zo smeru Trnava

Označený chránený pohľadový uhol č.4 vo výkrese širších vzťahov č. 1- silueta pamiatkového územia v pohľade z cestnej komunikácie zo smeru Trnava

Regulatívy ochrany - zachovať a chrániť charakteristickú siluetu PZ pri pohľade od Trnavy smerom do Hlohovca s pohľadom na kostol sv. Michala archanjela a zachovanú historickú výškovú niveletu, ktorú v súčasnosti po oboch stranách narúšajú a ohraničujú z juhu výšková budova slobodárne a zo severu obytná viacpodlažná budova. Novú zástavbu výškovo obmedziť tak, aby pohľad na historické jadro a na vežu Kostola sv. Michala zostali zachované.

prislúchajúce foto 4 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené pohľadové uhly na historickú siluetu a panorámu“

č.5 - Svätý Peter

Označený chránený pohľadový uhol č.5 vo výkrese širších vzťahov č. 1 - silueta pamiatkového územia v pohľade z cestnej komunikácie zo smeru Svätý Peter za železničnou traťou

Regulatívy ochrany – zachovať a chrániť jestvujúcu charakteristickú siluetu s pohľadom na nenarušenú historickú urbanistickú štruktúru a dominanty kostolov - kostola a kláštora františkánov a kostola sv. Michala archanjela. Novú zástavbu výškovo obmedziť tak, aby pohľad na historickú štruktúru a na dominanty kostolov zostali zachované.

prislúchajúce foto 5 vid'. Fotografická časť – Príloha č. 7 „Chránené pohľadové uhly na historickú siluetu a panorámu“

F.3.7. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE, OCHRANU A PREZENTÁCIU ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEŽÍSK

„Archeologické dedičstvo je krehkým neobnoviteľným kultúrnym zdrojom. (...)využívanie územia musí byť preto kontrolované a rozvíjané tak, aby obmedzilo na najmenšiu mieru deštrukciu archeologického dedičstva“ Charta ICOMOS o Ochrane a zabezpečení archeologického dedičstva (Lausanne 1990)

Predmetom ochrany sú archeologické náleziská na celom území Pamiatkovej zóny mesta Hlohovec v jeho súčasnej podobe. Rôznorodosť stavebných zásahov do terénu ovplyvnená rôznymi stavebnými aktivitami (líniové stavby, rekonštrukcie budov, rekonštrukcie komunikácií, revitalizácia suterénov, novostavby a pod.) si vyžaduje individuálny prístup pamiatkovej ochrany náleziska.

Archeologické výskumy možno z hľadiska zadania archeologického výskumu rozdeliť na dve skupiny:

1. Archeologické výskumy uskutočňované v súvislosti s prípravou stavieb hradené investorom stavby.
2. Archeologické výskumy vykonávané pre vedecké a dokumentačné účely hradené inštitúciou vykonávajúcou výskum.

Výskumy uskutočňované v súvislosti s prípravou stavieb možno z hľadiska organizácie výskumných prác rozdeliť na:

- a) Záchranný archeologický výskum vykonávaný vo svojej podstatnej časti pred realizáciou akýchkoľvek stavebných prác v období medzi vydaním územného a stavebného povolenia. Uvedený typ archeologického výskumu je nutné predpisovať na celom území PZ v súvislosti so všetkými stavbami predpokladajúcimi väčší rozsah zemných prác.
- b) Archeologický výskum vykonávaný počas zemných prác stavby. Uvedený typ výskumu je vhodný pri príprave stavieb s menším rozsahom zemných prác a pre väčšinu líniových stavieb. Uvedený výskum sa začína realizovať po vydaní stavebného povolenia počas zemných prác stavby.

Vzhľadom na charakter konkrétnej výskumnej plochy, ako aj špecifiká plánovanej stavebnej činnosti možno oba prístupy kombinovať za účelom čo najefektívnejšej ochrany archeologických nálezov a situácií.

1. K vykonávaniu archeologických výskumov v súvislosti s prípravou stavieb a výskumov pre vedecko – dokumentačné účely je nutné pristupovať ako k výskumom vykonávaným resp. predpísaným na husto osídlenej, kompaktnej, polykultúrnej lokalite z dôvodu ich dostatočnej ochrany.
2. K stavebnej činnosti, v rámci ktorej sa počíta so zasahovaním do terénu rozhoduje KPÚ Trnava o nutnosti realizácie pamiatkového výskumu. Pamiatkový archeologický výskum v súvislosti s prípravou stavieb väčšieho rozsahu musí vo svojej podstatnej časti prebehnúť

ešte pred začatím výstavby, resp. pred vydaním stavebného povolenia. Nevyhnutnosť vykonať archeologický výskum určuje Krajský pamiatkový úrad Trnava ako dotknutý orgán štátnej správy, ktorý zároveň určí druh, rozsah a spôsob jeho vykonania.

3. V odôvodnených prípadoch sa pripúšťa realizovať pamiatkový – archeologický výskum paralelne so stavebnou činnosťou.

4. Všetky výkopové práce na území pamiatkovej zóny musia byť realizované na základe vyjadrenia Krajského pamiatkového úradu.

5. Výsledky archeologického výskumu je v prípade významných nehnuteľných archeologických nálezov či situácií vhodné zohľadniť v projektovej dokumentácii plánovanej stavby za účelom ich prípadnej prezentácie či sprístupnenia.

6. Ak realizácia stavby ohrozuje nehnuteľný archeologický nález mimoriadneho významu Krajský pamiatkový úrad Trnava vypracuje podnet na vyhlásenie nálezu za národnú kultúrnu pamiatku. Podnet na vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku KPÚ Trnava vypracuje v prípade:

a) nálezu akejkoľvek stredovekej sakrálnej alebo fortifikačnej architektúry.

c) iného archeologického nálezu mimoriadnej kultúrnej a vedeckej hodnoty.

Podnet vyhlásenia bude vypracovaný v prípade, že pôjde o nehnuteľný archeologický nález dostatočného rozsahu a dochovania. Archeologický nález mimoriadneho významu je vhodné ponechať „in situ“ t.j. v pôvodných nálezových situáciách v súlade s Chartou ICOMOS o Ochrane a zabezpečení archeologickej dedičstva (Lausanne 1990)

7. V prípade že KPÚ Trnava predpokladá počas archeologického výskumu pri príprave stavby zistenie významného archeologického nálezu vhodného na prezentáciu resp. zachovanie v pôvodných nálezových situáciách, je vhodné túto skutočnosť uviesť v podmienkach rozhodnutia KPÚ Trnava predpisujúcom nevyhnutnosť vykonať archeologický výskum.

8. K plochám na ktorých sa predpokladá významný archeologický nález patrí najmä:

- širší priestor námestia sv. Michala - predpokladaný priebeh opevnenia sakrálnej stavby kostola, predpokladané situovanie Lehelovej veže a pod..

- predpokladaný priebeh mestského opevnenia a situovania jeho brán (predpokladané a v literatúre spomínané palisádové opevnenie s valom), ktoré sleduje hranicu ochranného pásma Pamiatkovej zóny totožnej v severnej a východnej časti s hranicou PZ;

9. Nehnuteľné archeologické nálezy, ktoré nebudú zachované v pôvodných nálezových situáciách je nevyhnutné preskúmať metódami archeologického výskumu. Je nutné najmä:

- geodetické zameranie
- kresebná alebo fotogrametrická dokumentácia
- fotografická dokumentácia
- v opodstatnených prípadoch odber vzoriek

10. Súčasťou dokumentácie archeologického výskumu musí byť vyhodnocovanie historickej topografie, resp. dokumentovanie pôvodných úrovní terénu pred zásahmi ľudskej aktivity.

11. Hnuteľné archeologické nálezy sú vlastníctvom Slovenskej republiky. Archeologické nálezy je oprávnená osoba povinná držať a chrániť až do ich odovzdania, alebo až do prevodu vlastníckeho práva alebo správy. V prípade významných hnuteľných archeologických nálezov bude KPÚ Trnava požadovať ich umiestnenie v zbierkovej inštitúcii sídliacej v meste Hlohovec

15. V prípade zistenia archeologických nálezov z organických materiálov môže KPÚ Trnava požadovať od oprávnenej osoby vyhotovenie analýz materiálu (napr. dendrochronológia, určenie druhu materiálu)

Prezentácia archeologických nálezov.

„Prezentovanie archeologickej dedičstva širokej verejnosti je rozhodujúcim prostriedkom podpory poznania jeho pôvodu i rozvoja moderných spoločností. Súčasne je to najdôležitejší prostriedok podpory poznania nevyhnutnosti jeho ochrany“ Charta ICOMOS o Ochrane a zabezpečení archeologickej dedičstva (Lausanne 1990)

Prezentácia archeologických nálezov musí dodržiavať nasledujúce zásady:

- Osoba oprávnená vykonať archeologický výskum (ďalej len „oprávnená osoba“) v nálezovej správe realizovaného výskumu vypracúva návrh ochrany a prezentácie nehnuteľného archeologického nálezu resp. nálezov.
- Technické riešenie prezentácie musí zabezpečovať ochranu archeologickému nálezov alebo situácii a musí umožňovať ich zotrvanie v pôvodných nálezových situáciách „in situ“. Prezentácia musí chrániť archeologické nálezy pred zničením alebo poškodením poveternostnými vplyvmi alebo ľudským činiteľom (napr. vandalizmus). Spôsob ochrany archeologického nálezu navrhne oprávnená osoba, ktorá je autorom nálezovej správy náležiackej prezentovanému nálezov resp. nálezom.
- Technické riešenie prezentácie nesmie zasahovať do hmotnej podstaty archeologického nálezu alebo archeologickej situácie. Obmedzený zásah je možný iba v prípade opatreniam nevyhnutným na záchranu archeologického nálezu (napr. zapustenie konštrukcie prestrešenia)
- Návrh ochrany a prezentácie môže byť realizovaný až po schválení Krajským pamiatkovým úradom Trnava.
- Významný archeologický nález bude zapracovaný do projektovej dokumentácie stavby, ktorá bude akceptovať schválený návrh ochrany a prezentácie.
- Prezentácia nehnuteľných archeologických nálezov je nutná pri všetkých stredovekých stavbách.
- Prezentovať archeologické náleziská vhodné na prezentáciu v súlade s výsledkami archeologického pamiatkového výskumu.
- Projektová dokumentácia stavby musí zohľadňovať a vhodným spôsobom prezentovať významné archeologické nálezy a situácie zistené počas archeologického výskumu.
- Prezentované archeologické náleziská musia byť udržiavané v dobrom stavebno-technickom stave.

F.3.8. POŽIADAVKY NA ZACHOVANIE, OCHRANU A REGENERÁCIU HISTORICKEJ ZELENE

v 1. a 2.pásme ochrany

V súlade s úplným znením Vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 70/1996 Z .z. z 8. februára 1996, ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných vyhláškou č. 72/1997 Z. z., vyhláškou č. 533/2001 Z. z. a vyhláškou č. 647/2004 Z. z. je zeleň nehnuteľnosťou.

Požiadavky pre prítomnosť a úpravu zelene v pamiatkovom území

1. Priznať zeleni pri zásahoch do urbanistickej štruktúry pamiatkového územia vývojom získané miesto a postavenie.
2. Uplatňovať zeleň ako doplnkový prvok vyvinutej urbanistickej štruktúry a pri obnove urbanistických priestorov uplatniť jej hmotovú podriadenosť okolitej architektúre.
3. Rešpektovať porastovú štruktúru ako špecifický kompozičný prvok živej podstaty narastajúci a odumierajúci, ale obnoviteľný.
4. Zohľadniť pri obnove zelene fakt, že plnohodnotné uplatnenie jednotlivých drevín v ploche aj priestore je dosiahnuteľné len v časovo dlhodobom horizonte. Tento

princíp predstavuje historicky opodstatnenú formu uplatňovania zelene už od najstarších vývojových fáz mesta.

5. Uprednostniť pri výsadbách v pamiatkovom území dreviny domáceho pôvodu, z cudzokrajných len tie, ktorých vzhľad a tvar je domácim druhom podobný.
6. V trvalých výsadbách uprednostňovať tradičný sortiment domácich druhov drevín v súlade s hmotovo - priestorovým a architektonickým riešením.
7. Vo výsadbách v dvorových priestoroch používať predovšetkým menšie formy listnatých stromov resp. ovocné stromy, alebo ich okrasné formy, ktoré evokujú pôvodné, okrasno-úžitkové poslanie zelene v historickom jadre mesta.
8. Projekt rekonštrukcie, alebo úpravy objektu musí zároveň riešiť využitie a úpravu dvora so zameraním predovšetkým na jeho úpravu výsadbou zelene.

Zeleň uličných interiérov

1. Zachovávať jestvujúce a obnovovať líniové pásy doložené historickými prameňmi v uličnom pôdoryse na uliciach Podzámska, Pribinova, SNP, Hlohová.
2. Tvarovať koruny alejových stromov tých uličných alejí, ktoré boli tvarované od doby založenia (doložené je historickými fotografiami) a ponechať prirodzený tvar tých uličných alejí, do korún ktorých sa každoročným tvarovaním nepristupovalo.
3. Uprednostniť v úprave líniových pásov vzrastom menšie kompozície resp. trávniky.
4. Uplatňovať pri výmene stromov v uličných stromoradiach identické druhy drevín v zhode s pôvodnou druhovou skladbou, v nevyhnutných prípadoch ich nahradiť drevinami habituálne podobnými.
5. Sadovnícke úpravy a výsadby drevín budú posudzované individuálne na základe projektovej dokumentácie predloženej na schválenie KPÚ Trnava.

Zeleň námestia

1. Vychádzať pri úprave námestia z historického vývoja a funkčne účelového princípu.
2. Rešpektovať istú premenlivosť námestia vo väzbe na jeho konkrétne využívanie.
3. Námestiu sv. Michala ponechať jeho funkciu danú poslednou parkovou úpravou, s redukciou jestvujúcej zelene v rámci jej výšky a hustoty, hlavného zhromažďovacieho priestoru – miesta na organizovanie väčšiny kultúrnych a spoločenských podujatí. Bezprostredne pri historických sochách, ktoré sú súčasťou námestia nie je možné vysádzať žiadnu zeleň a tiež neuplatňovať trvalú mobilnú zeleň.
4. Priestoru okolia kostola sv. Michala archanjela s kaplnkou sv. Anny je potrebné ponechať funkciu významného centra. Do priestoru nie je možné vysádzať stromy nové, habitusom veľké vzrastlé stromy. Nevysádzať stromy s habitusom, ktorý by konkuroval a prekryval architektúru kostola a kaplnky. Prípadné novovytvorené sadovnícke úpravy musia mať primeraný stupeň údržby. Sadovnícke úpravy a výsadby tohto priestoru budú posudzované individuálne na základe projektovej dokumentácie predloženej na schválenie KPÚ Trnava.

Zeleň dvorov a záhrad

1. Vychádzať pri úprave dvorov a záhrad z historického vývoja a funkčne účelového princípu.
2. Hlavnou kompozičnou osou úpravy dvorov a záhrad je pokračovanie prejazdu alebo priechodu hlavného objektu a plynulé prepojenie so všetkými vstupmi zástavby na parcele.
3. Rešpektovať istú premenlivosť úprav dvorov a záhrad vo väzbe na ich konkrétne využívanie.
4. Uplatniť pri úpravách dvorov a záhrad vyvážené pomery v plošných parametroch aj priestorových objemoch vždy vo väzbe na konkrétny architektonický objekt a jeho bezprostredné okolie.
5. V maximálne možnej miere ponechať v dvorových častiach objektov zeleň, nenahrádzať ju celoplošne vydláždenou plochou, či parkoviskami a nezmenšovať neúmerne plochu dvorov a záhrad rôznymi prístavbami .
6. V maximálnej možnej miere ponechať dvorom a záhradám ich pôvodnú funkciu – úžitková záhrada a priestor na oddych.

G. PARCELNÉ VYMEDZENIE HRANÍC PAMIATKOVÉHO ÚZEMIA PODĽA KATASTRÁLNEJ MAPY z 02.12.2008

Pôvodná verzia vymedzenia hraníc PZ v tomto znení:

Hranica sa začína na Podzámskej ulici v mieste križovania sa s ul. Kpt.Nálepku, kde sa lomí a pokračuje Michalskou a ulicou Pod Beranom. Tu na hranici parcely č. 998 / záhrada Špitála s Kostolom sv.Ducha sa lomí a pokračuje vzdušnou čiarou v smere štátnej cesty po východnú časť Hlohovej ulice, Hlohovou po Tolského, Tolstého ulicou po Štefánikovu, tu sa lomí a pokračuje Jesenského (Školskou) a Pribinovou ulicou, kde sa znovu lomí na ul. SNP a odtiaľ ulicou Za Poštou a dvorovými časťami ulice Za Poštou sa vracia na ulicu SNP, za Poštou na Nálepkovú ulicu. Ulicou kpt. Nálepku sa napája na Podzámsku ulicu.

Súčasná verzia vymedzenia hraníc PZ, ktorú upresňujeme o presné názvy ulíc a o parcelné čísla na základe aktuálnej katastrálnej mapy v tomto znení:

Hranica sa začína na Podzámskej ulici č.parc. 5161 v mieste križovania s ul. Kpt.Nálepku č.parc.5200, kde sa lomí a pokračuje Michalskou ulicou č.parc.5144, 5121 a ulicou Pod Beranom č.parc.1048,1049. Tu na hranici parciel č. 26/1-2, 27 (pozn. parcela č. 998 - záhrada Špitála s Kostolom sv.Ducha je neexistujúca, preto vychádzame zo znenia zátvorky uvádzanej v pôvodnej verzii a priebehu grafického značenia PZ v grafickom pláne) sa lomí a pokračuje vzdušnou čiarou v smere štátnej cesty č.parc. 40/38 po východnú časť Hlohovej ulice č.parc. 194, Hlohovou po Tolského ul. č.parc. 255, Tolstého ulicou po Štefánikovu ul. č.parc.716/1, tu sa lomí na a pokračuje ul. Starý Rínok 383, 366/1 (predtým Školská ul.), č.parc.987/1 a Pribinovou ulicou č.parc.794 , kde sa znovu lomí na ul. SNP č.parc. 40/38 a odtiaľ ulicou za Poštou č.parc.5241 na Nálepkovú ulicu. Ulicou kpt. Nálepku č.parc. 5200 sa napája na Podzámsku ulicu č.parc. 5161.

H. PARCELNÉ VYMEDZENIE HRANÍC OCHRANNÉHO PÁSMA z 02.12.2008

Pôvodná verzia vymedzenia hraníc OP v tomto znení:

Ochranné pásmo pamiatkovej zóny vymedzujeme v smere hodinových ručičiek takto: Podzámskou ulicou odč.59 /MŠ/, kde súbežne pokračuje s hranicou PZ až po križovatku Hlohovej a Tolstého, odtiaľ Hlohovou po hranici parciel 1168/8, 1167,1166, 1165 /záhrada františ. Kláštora/ a cez Zábranie sa na Školskej ulici napája na hranicu PZ, odkiaľ

pokračovaním po Jesenského, Bernolákovej a ul. SNP sa znovu na ul. Za poštou spája s PZ a pokračuje hranicou pozemku MŠ do východiskového bodu.

Súčasná verzia vymedzenia hraníc OP, ktorú upresňujeme o presné názvy ulíc a o parcelné čísla na základe aktuálnej katastrálnej mapy v tomto znení:

Podzámskou ulicou od č.59 /MŠ/ č. parc. 5161, kde súbežne pokračuje s hranicou PZ až po križovatku Hlohovej č. parc. 194 a Tolstého č.parc. 255, odtiaľ Hlohovou po hranici parciel č. 529, 526/1-2, 6, 4 (pozn. parcely č. 1168/8, 1167,1166, 1165 - záhrada františ. Kláštora sú neexistujúce, preto vychádzame so znenia zátvorky uvádzanej v pôvodnej verzii a priebehu grafického značenia OP v grafickom pláne) a cez Zábranie č. parc. 715 a Štefánikovú ulicu č. parc. 716/1 sa na ul. Starý Rínok /predtým Školskej ulici/ č. parc. 383, 366/1 napája na hranicu PZ, odkiaľ pokračovaním cez Pribinovu ulicu č. parc. 794 po Jesenského ulici č. parc. 987/1 a Radlinského ul.1074/1 opäť po Jesenského ul. č. parc. 1173, /Bernolákova ul. vypadá, lebo úsek tvoriaci hranicu OP je podľa katastrálnej mapy ešte Jesenského ulicou/ a ul. SNP č. parc.40/38 sa znovu na ul. Za poštou č. parc. 5241 spája s PZ a pokračuje hranicou pozemku garáží č. parc. 5174/1-2 a MŠ č. parc. 5197 (pozemok MŠ podľa grafického značenia mal zrejme predtým jedno parcelné číslo a neskôr bol rozdelený na dve parcely, pričom jedna parcela z nich má v súčasnosti ešte dve podlomenia) do východiskového bodu.